

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kežmarok 2014 - 2020

Analytická časť

Príloha č.1

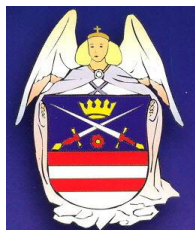
Profil mesta Kežmarok

December 2013

Zostavil: Karpatský rozvojový inštitút, Košice

Zadávateľ vypracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Kežmarok pre plánovacie obdobie 2014 - 2020: **Mesto Kežmarok**

Odborné vedenie procesu aktualizácie PHSR mesta Kežmarok:
Karpatský rozvojový inštitút, Košice

www.kri.sk

Gestori spracovania a zostavenia dokumentu:

Ing. Zuzana Záborská, zástupkyňa riaditeľa, KRI Košice

Ing. Gabriela Bodnárová, vedúca Odd. region. rozvoja a cestovného ruchu, MsÚ Kežmarok

Koordinujúca skupina:

PhDr. Igor Kredátus, zástupca primátora mesta Kežmarok

Ing. Ladislav Faix – prednosta MsÚ Kežmarok

Ing. Miroslav Karpiš – vedúci ekonomického oddelenia

Ing. Gabriela Bodnárová, vedúca oddelenia CR a RM, MsÚ Kežmarok

Ing. Jana Pajonko – oddelenie RR a CR, MsÚ Kežmarok

RNDr. Andrej Šteiner, CSc., riaditeľ, KRI, Košice

Ing. Zuzana Záborská, zástupkyňa riaditeľa, KRI, Košice

Garanti pracovných skupín - vedúci oddelení MsÚ Kežmarok:

Ing. Gabriela Bodnárová – ved. odd. RR a CR - *Cestovný ruch a kultúra*

Ing. Ladislav Faix – prednosta MsÚ - *Kvalita samosprávy a podpora rozvoja podnikania*

Ing. Eva Kelbelová - ved. odd. ÚP, ŽP a staveného poriadku - *ŽP, bývanie a doprava*

Ing. Renáta Kroková, ved. odd. školstva – *Školstvo, mládež a šport*

Mgr. Monika Ružbaská – ved. odd. sociálnych vecí - *Sociálna oblasť a zdravotníctvo*

Ing. Milan Slota – náčelník MsP - *Bezpečnosť*

Na obsahu profilu a analytickej časti dokumentu pracovali :

Mgr. Miroslav Beňko
Mgr. Sylvia Holopová
Ing. Roman Huťa
Mgr. Anna Jurgovianová
Mgr. Gabriela Kantorková
Marek Kollár
Ing. Jozef Knapp
pplk. Ing. Eduard Kolodzej
Ing. Pavol Krigovský
Ing. Jozef Krok
Mgr. Daniela Koršňáková

Mgr. Pavol Kulanga
Ing. Adriana Kurtiniaková
Ing. Eleonóra Levická
Mgr. Jana Majorová
mjr. Ing. Peter Mezeš
Ing. Miloslav Nadányi
Mgr. Beáta Oravcová
Ing. Agáta Perignáthová
Ľudmila Rochová
Mgr. Štefan Sasák
PaedDr. Dušan Tokarčík
RNDr. Vladimír Vráblik

Na spracovaní a zostavení Profilu mesta sa podieľali:

Bc. Renáta Kmecziková, KRI, Košice
Mgr. Michal Schvalb, KRI, Košice

Dokument neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

Zoznam skratiek.....	7
1 Poloha a história mesta	9
1.1 Poloha a dostupnosť mesta	9
1.2 Prierez históriou mesta	9
2 Demografia.....	11
2.1 Vývoj počtu obyvateľov mesta	11
2.2 Vekové zloženie obyvateľstva mesta	13
2.3 Ostatné demografické charakteristiky obyvateľstva mesta.....	16
3 Hospodársky a ekonomický rozvoj.....	21
3.1 Trh práce.....	21
3.1.1 Nezamestnanosť v okrese Kežmarok a v meste Kežmarok	21
3.1.2 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	24
3.1.3 Zamestnanosť a nominálna mzda	24
3.2 Podnikateľské prostredie a odvetvia hospodárstva v meste	26
3.2.1 Charakteristika podnikateľského prostredia v meste	26
3.2.2 Najvýznamnejší zamestnávateľia v meste.....	26
3.2.3 Zamestnanosť v samospráve mesta	28
3.3 SWOT analýza - Podnikanie a podpora zamestnanosti	29
4 Cestovný ruch	30
4.1 Kultúrny a poznávací turizmus	30
4.2 Športový turizmus	31
4.3 Významné aktivity a výlety	32
4.4 Služby.....	33
4.4.1 Ubytovanie	33
4.4.2 Reštauračné služby	34
4.4.3 Propagácia a informovanosť.....	36
4.5 Inštitucionálna a finančná podpora cestovného ruchu.....	37
4.5.1 Priama finančná podpora aktivít CR mestom.....	40
4.5.2 Významné cezhraničné projekty pre rozvoj CR v meste	40
4.6 SWOT analýza – Cestovný ruch v Kežmarku.....	42
5 Kultúra	44
5.1 Kultúrne dedičstvo	44
5.2 Kultúrne zariadenia, inštitúcie a ich činnosť.....	44
5.2.1 Mestské kultúrne stredisko	44
5.2.2 Knižnice.....	45
5.2.3 Kiná	46
5.2.4 Múzeá	46

5.2.5	Kostoly	47
5.2.6	Významné kultúrne podujatia	48
5.3	SWOT analýza – Kultúra v meste.....	49
6	Školstvo a vzdelávanie.....	50
6.1	Zariadenia predškolskej výchovy.....	50
6.2	Základné školstvo	53
6.2.1	Charakteristika základných škôl zriadených Mestom Kežmarok.....	53
6.2.2	Výchovno-vzdelávací proces žiakov so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami mimo nadaných detí.....	54
6.2.3	Charakteristika základných škôl zriadených inými zriaďovateľmi	56
6.2.4	Mimoškolská záujmová činnosť.....	57
6.3	Stredné školstvo	58
6.3.1	Spolupráca medzi základným a stredným školstvom.....	63
6.4	SWOT analýza - Školstvo a vzdelávanie.....	63
7	Šport a športová infraštruktúra	65
7.1	Stav infraštruktúry pre profesionálny a rekreačný šport v Kežmarku.....	65
7.2	Vrcholový a výkonnostný šport	66
7.3	Podmienky pre športovanie verejnosti	68
7.4	SWOT analýza – Šport a športová infraštruktúra	69
8	Životné prostredie	71
8.1	Prírodné podmienky a krajina	71
8.1.1	Geomorfologické, geologické a klimatické pomery	71
8.1.2	Hydrogeologické pomery	72
8.1.3	Pôda a lesy.....	74
8.1.4	Rastlinstvo a živočíšstvo	75
8.1.5	Verejná zeleň a sídelná vegetácia.....	77
8.2	Odpadové hospodárstvo	79
8.3	SWOT analýza – Životné prostredie	81
9	Doprava, dopravná infraštruktúra a technické vybavenie	84
9.1	Doprava a dopravná infraštruktúra	84
9.2	SWOT analýza – doprava a dopravná infraštruktúra	88
9.3	Technické vybavenie	88
10	Sociálna starostlivosť.....	93
10.1	Sociálne služby.....	93
10.2	Sociálne služby pre dôchodcov a seniorov	94
10.3	Inštitúcie poskytujúce sociálne služby pre osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby ..	95
10.4	Zabezpečenie bezbariérovosti v meste.	96
10.5	Sociálne služby pre deti a mladistvých v sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kuratele	96

10.6	Sociálne služby pre osoby sociálne neprispôsobivé a pre občanov v ťažkých životných situáciách.....	97
10.7	SWOT analýza – Sociálne služby.....	99
11	Bývanie	100
11.1	Návrhy rozvoja bývania z Územného plánu mesta Kežmarok (2011)	100
11.2	Existujúci bytový fond	101
11.3	Bytová výstavba v meste	101
11.4	SWOT analýza – Bývanie v meste Kežmarok.....	102
12	Zdravie a zdravotná starostlivosť	103
12.1	Zdravotný stav obyvateľov mesta	103
12.2	Nemocnica Dr. Vojtecha Alexandra v Kežmarku, n.o.	106
12.3	Ďalšie zdravotnícke zariadenia v Kežmarku	109
12.4	SWOT analýza – Zdravie a zdravotná starostlivosť.....	110
13	Bezpečnosť občanov a návštevníkov mesta.....	111
13.1	Štátna polícia aj jej činnosť.....	111
13.1.1	Bezpečnosť cestnej premávky	113
13.2	Mestská polícia a jej činnosť.....	113
13.3	Požiarňa ochrana a prevencia	115
13.4	Mimoriadne udalosti v meste a ich dopady na obyvateľstvo	116
13.4.1	Zdroje mimoriadnych udalostí (MU)	116
13.4.2	Georiziká a radónové riziko	118
13.5	Prevencia rizík a riešenie mimoriadnych situácií v meste	118
13.6	SWOT analýza - Bezpečné mesto Kežmarok	119
14	Zmena klímy a adaptácia na jej dopady	120
14.1	Očakávané zmeny klímy v Kežmarku a okolí v budúcich desaťročiach.....	122
14.2	Reagovanie na zmenu klímy a jej dopady v meste Kežmarok.....	123

ZOZNAM SKRATIEK

ATSP	Asistent terénneho sociálneho pracovníka
CR	Cestovný ruch
CMZ	Centrálna mestská zóna
CVČ	Centrum voľného času
ČOV	Čistička odpadových vôd
DSS	Domov sociálnych služieb
ERĽO	Európske ľudové remeslo
ESF	Európsky sociálny fond
EŠF	Európske štrukturálne fondy
FO	Fyzické osoby
IES	International education society
KIA	Kežmarská informačná agentúra
KO	Komunálny odpad
k.ú.	Katastrálne územie
MsKS	Mestské kultúrne stredisko
MsP	Mestská polícia
MsÚ	Mestský úrad
MŠ	Materská škola
MŠK	Mestský športový klub
MU	Mimoriadna udalosť
MVD	Mestská verejná doprava
OCR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
OR HaZZ	Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru
OKEČ	Odvetvová klasifikácia ekonomických činností
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PIENAP	Národný park Pieniny
PO	Právnické osoby
PSK	Prešovský samosprávny kraj
PVS a.s.	Podtatranská vodárenská spoločnosť a.s.
PZ	Policačný zbor
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SKM	Slovenské kráľovské mestá
SOŠ	Stredná odborná škola
SŠ	Stredná škola
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba
SZP	Sociálne znevýhodnené prostredie
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TANAP	Tatranský Národný park
TSP	Terénny sociálny pracovník
TŠC	Tanečné športové centrum

UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UoZ	Uchádzač o zamestnanie
ÚPN	Územný plán
ÚPD	Územnoplánovacia dokumentácia
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VÚC	Vyšší územný celok
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
OO PZ	Obvodné oddelenie Policajného zboru
ZOS	Zariadenie opatrovateľskej služby
ZpS	Zariadenie pre seniorov
ZŠ	Základná škola
ZUŠ	Základná umelecká škola

1 POLOHA A HISTÓRIA MESTA

1.1 Poloha a dostupnosť mesta

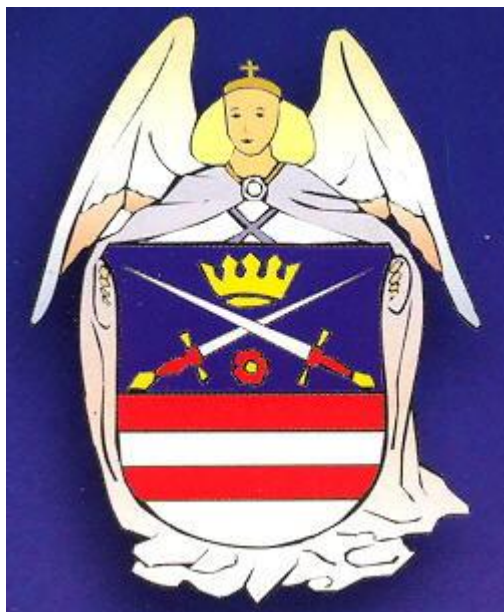
Geograficky sa Kežmarok nachádza na súradniciach 20° 25' východnej zemepisnej dĺžky a 49° 10' severnej zemepisnej šírky. Nadmorská výška Popradskej kotliny, v ktorej sa rozprestiera Kežmarok, je v rozmedzí 600 až 800 m n. m.. Centrum Kežmarku má nadmorskú výšku 626 m n. m., najvyšší vrch v katastri - hrebeň Zlatého vrchu, dosahuje výšku 812 m n. m. Mesto sa rozkladá na rozlohe zhruba 443 ha, jeho katastrálne územie má rozlohu 2 483 ha. Katastrálne územie Kežmarku susedí s hospodársky a kultúrne úzko spojenými obcami Mlynčeka, Stráne pod Tatrami, Malý Slavkov, Huncovce, Vrbov, Ľubica a Krížová Ves a s mestom Spišská Belá. Geografická poloha mesta, vzhľadom na blízkosť štátnej hranice s Poľskou republikou a pohorí atraktívnych pre turistický ruch, Vysokých a Belianskych Tatier, Spišskej Magury a Pienin, prispela významnou mierou k celkovému rozvoju mesta od histórie až po súčasnosť.

Kežmarok má napojenie na cestnú aj železničnú sieť. Je situované v blízkosti cestného európskeho spojenia východ - západ E50, vzdialenosť do mesta Poprad, ktoré je ekonomickým a priemyselným centrom podtatranskej oblasti je len 15 km. Letecké spojenie je možné cez letisko Poprad - Tatry vzdialené 18 km.

Vzdialenosť do Prešova - centra Prešovského samosprávneho kraja je 80 km, do Košíc je 120 km a do hlavného mesta Bratislavy je 340 km. Na poľsko-slovenskú hranicu je len 45 km.

1.2 Prierez históriou mesta

Kežmarok - v minulosti známe slobodné kráľovské mesto, dnes jedna zo 17 pamiatkových rezervácií na Slovensku, sídlo okresu, jedno zo spišských centier kultúrneho života a turistického ruchu pod Vysokými Tatrami. Mesto vzniklo v 13. storočí spojením osád pôvodného slovenského obyvateľstva s osadou nemeckých kolonistov. O osadách Sv. Michala a sv. Alžbety je písomná zmienka z roku 1251. Privilégium kráľovského mesta dostalo od uhorského kráľa Bela IV. v roku 1269. Ako slobodné kráľovské mesto získalo viaceré hospodárske i politické privilégia - napr. právo dvoch výročných trhov (1419), sporné právo skladu (1435), právo meča (1438) a právo používať erb (1463). Výhodná poloha mesta pri dôležitých obchodných cestách, spájajúcich Orient so severom Európy, urýchlila jeho hospodársky rozvoj. V 14. storočí po kolonizácii na nemeckom práve sa Kežmarok rozvinul v jedno z významných miest Uhorska. V 15. - 19. stor. tu pracovalo 40

remeselníckych spoločenstiev - cechov. Po celej Európe preslávili Kežmarok farbiari, stolári, tkáči, súkenníci, ihlári a zlatníci.

Súčasťou histórie mesta boli časté boje - v kežmarskom chotári sa odohralo celkovo trinásť vojen - jedna vyše storočná s blízkou Levočou o právo skladu a druhá takmer 250-ročná, ktorú viedlo mesto s vlastným hradom. Do histórie mesta sa významne zapísali i kurucké povstania, kedy o Kežmarok zápasili dve silné skupiny miestodržiteľov krajiny.

Vyššie sedem storočí existencie Kežmarku vplývalo i na jeho architektúru, ktorá počnúc románskym slohom obsahuje každý stavebný štýl. Mesto je klenotnicou historických pamiatok. Medzi najvzácnejšie boli vyhlásené dve národné kultúrne pamiatky, a to barokový drevený artikulárny evanjelický kostol a budova lýcea s najväčšou školskou historickou knižnicou v strednej Európe. Medzi skvosty patria renesančná zvonica, neskorogotická bazilika sv. Kríža, ktorá patrí svojimi rozmermi medzi najväčšie na Spiši, stredoveké námestie s dominantnou radnicou, zaujímavá stavba nového evanjelického kostola, či malebná ulička Starého trhu.

2 DEMOGRAFIA

2.1 Vývoj počtu obyvateľov mesta

Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB) k 3. 3. 1991 mal Kežmarok 20 294 obyvateľov,

1. 1. 1993 sa od Kežmarku odčlenila obec Ľubica s cca 3 300 obyvateľmi a 1. 7. 1995 obec Malý Slavkov s cca 650 obyvateľmi.

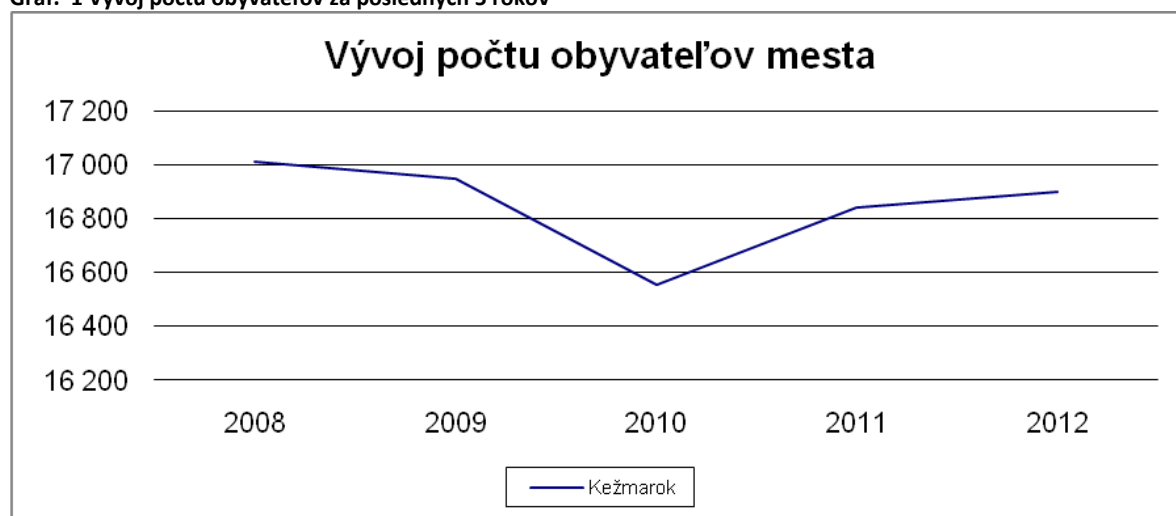
Tab. 1 Vývoj počtu obyvateľov mesta

rok	2008	2009	2010	2011	2012
Mesto Kežmarok	17 013	16 949	16 552	16 843	16 902

Zdroj: Štatistický úrad (ŠÚ), regionálna databáza

Podľa údajov štatistického úradu SR žilo k 31.12. 2010 v meste Kežmarok 16 789 obyvateľov, čo predstavuje 23,5% z celkového počtu obyvateľov okresu Kežmarok. Rozloha katastrálneho územia je 2469 ha. Hustota osídlenia 679 obyv./km².

Graf. 1 Vývoj počtu obyvateľov za posledných 5 rokov

Zdroj: ŠÚ, údaje k máju 2012

Ku koncu roku 2012 žilo v meste 16 902 obyvateľov, čo predstavuje približne 2% z celkového počtu obyvateľov Prešovského kraja.

Vývoj počtu obyvateľov má premenlivé tendencie. Výrazné zníženie počtu obyvateľov mesta bolo v roku 2010, kedy klesol o 397 osôb oproti predchádzajúcemu roku. V súčasnosti rastie a smeruje k pôvodnému stavu spred 5 rokov.

Vzhľadom na vývoj počtu obyvateľstva v predchádzajúcich rokoch a typ populácie stabilizovanej resp. stagnujúcej možno predpokladať v budúcnosti len mierny nárast obyvateľstva, s predpokladaným rastom počtu obyvateľov 0,5 % ročne.

Tab. 2 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov mesta Kežmarok

Rok	1961	1970	1980	1991	2001	2010	2015	2020	2025
Počet obyvateľov	8 946	9 917	13 238	16 134	17 383	16 789	17 209	17 639	18 079
Index rastu		110,9	133,5	121,9	107,7	96,6	102,5	102,5	104,1
		971	3 321	2 896	1249	-594	420	430	440

Zdroj: Územný plán mesta Kežmarok, sprievodná správa 2012

Počet obyvateľov závisí od ukazovateľov prirodzený prírastok a migrácia. Prirodzený prírastok je rozdiel medzi počtom narodených a zomretých za určité obdobie. V kraji, okrese aj v meste za celé sledované obdobie bol kladný, avšak s kolísavými tendenciami.

Tab. 3 Prirodzený prírastok

Rok a kategória	2009			2010			2011		
	Živona-rodení	zomrelí	prir. prírastok	Živona-rodení	zomrelí	prir. prírastok	živona-rodení	zomrelí	prir. prírastok
Prešovský kraj	10 852	6 730	4 122	10 268	6 894	3 673	10 368	6 747	3 621
Okres Kežmarok	1 308	556	752	1 648	531	737	1 696	551	745
Kežmarok	188	170	18	207	154	53	190	155	35

Zdroj: ŠÚ SR, regionálna databáza, pramenné diela za rok 2011,2010,2009

Saldo sťahovania udáva počet medzi počtom prisťahovaných a vystahovaných za sledované obdobie. Počet vystahovaných ľudí z mesta v sledovanom období klesol, na rozdiel od okresu a kraja, kde táto hodnota stúpala. Stále však viac ľudí z mesta odchádza ako doň prichádza. Sťahujú sa viac ženy ako muži, čo môže negatívne vplývať na rast počtu obyvateľov mesta v budúcnosti z hľadiska pôrodnosti.

Tab. 4 Saldo sťahovania obyvateľstva (absolútny počet)

Rok a kategória	2010			2011		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
Prešovský kraj	-1 241	-447	-794	-1 421	-548	-873
Okres Kežmarok	-47	-1	-46	-92	-4	-88
Mesto Kežmarok	-166	-92	-74	-46	-12	-34

Zdroj: ŠÚ SR, regionálna databáza, pramenné diela za rok 2011,2010

2.2 Vekové zloženie obyvateľstva mesta

Veková štruktúra obyvateľstva

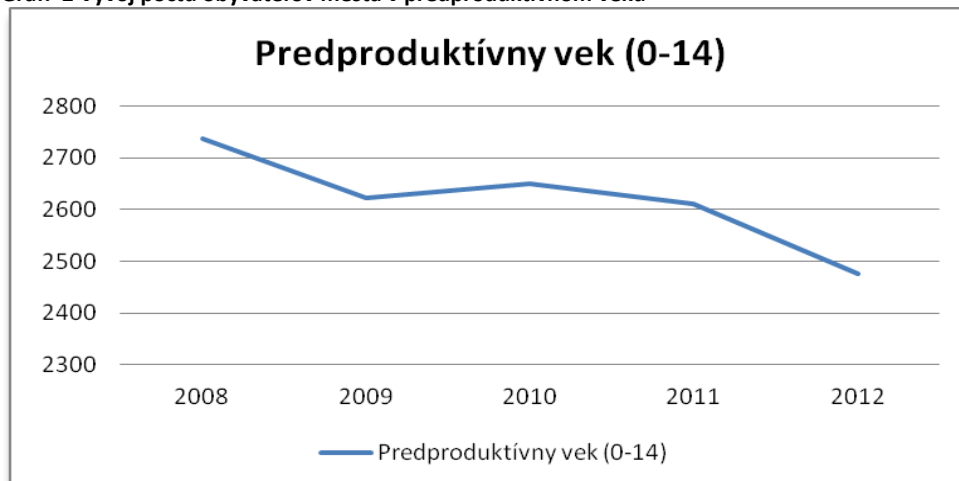
Tab. 5 Veková štruktúra obyvateľov mesta Kežmarok

Základné vekové skupiny podľa EU	2008	2009	2010	2011	2012	Zmena: 08-12
Predproduktívny vek - (0 - 14)	2 737	2 622	2 650	2 611	2 475	262
Produktívny vek - (15 - 64)	11 666	11 563	10 904	10 855	11 153	513
Poproduktívny vek - (65 - 100+)	2 434	2 507	3 235	3 377	2 751	- 317
Celkom	17 013	16 949	16 552	16 843	16 902	111

Zdroj: ŠÚ SR

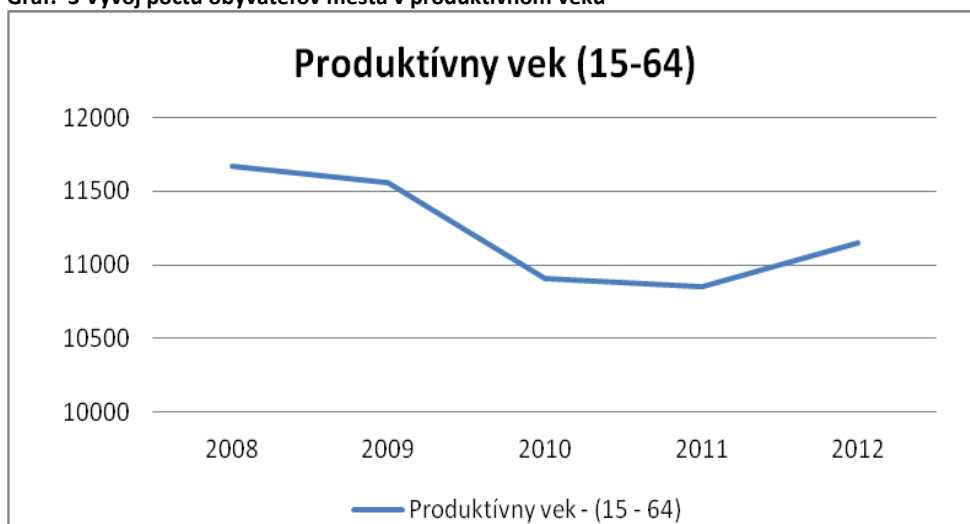
Počet obyvateľov mesta v poproduktívnom veku sa v priebehu rokov 2005 – 2009 znížil o 317 obyvateľov, čo predstavuje pokles o 13 %. Podiel obyvateľov v predproduktívnom veku na celkovom počte obyvateľov mesta sa za toto obdobie znížil o 1,36 % (16 % v roku 2008, 14,64 % v roku 2012). Podiel obyvateľov v poproduktívnom veku na celkovom počte obyvateľov sa zvýšil o 1,97 % (14,30 % v roku 2008, 16,27 % v roku 2012).

Graf. 2 Vývoj počtu obyvateľov mesta v predproduktívnom veku

Zdroj: ŠÚ SR

Graf. 3 Vývoj počtu obyvateľov mesta v produktívnom veku

Zdroj: ŠÚ SR

Graf. 4 Vývoj počtu obyvateľov mesta v poproduktívnom veku

Zdroj: ŠÚ SR

Index starnutia je ukazovateľ, ktorý vyjadruje pomer medzi produktívnou a neproduktívnou zložkou obyvateľstva. Index starnutia vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku pripadajúci na 100 osôb v predproduktívnom veku. Podľa metodiky ŠÚ SR sa do poproduktívneho veku zarátavajú muži vo veku 60 a viac a ženy 55 a viac, podľa metodiky EÚ sú to všetky osoby vo veku 65 a viac. (Zdroj: ŠÚ SR)

Tab. 6 Index starnutia

rok	2007	2008	2009	2010	2011
Mesto	x	88,93	95,61	122,08	129,34
Okres Kežmarok	58,37	60,14	61,19	62,32	61,50
PSK	91,52	95,81	99,20	102,62	105,50
Štát	127,99	133,60	137,78	141,68	166,90
EÚ	76,00	78,26	80,0	81,00	83,00

Zdroj : Štatistický úrad SR, x-údaj nie je k dispozícii

Trend starnutia populácie je viditeľný na celom území SR, výnimkou nie je ani mesto Z tabuľky je zrejmé, že v priebehu sledovaných rokov sa tento pomer výrazne zmenil a hoci obyvateľstvo mesta v poproduktívnom veku v súčasnosti neprevyšuje obyvateľstvo v predproduktívnom veku, v období 5 sledovaných rokov došlo k takmer 40,41 % nárastu indexu. Index starnutia počítaný pre obe pohlavia sa v sledovanom období zhoršil a v roku 2009 dosiahol hodnotu 129,34. To znamená, že na 100 obyvateľov vo veku 0 - 14 rokov pripadalo 129 osôb v poproduktívnom veku.

Tab. 7 Priemerný vek obyvateľov

Ukazovateľ	Priemerný vek
Priemerný vek obyvateľov EÚ	41,2
Priemerný vek obyvateľov na Slovensku	39,05
Priemerný vek obyvateľov PSK	36,66
Priemerný vek obyvateľov mesta Kežmarok	38,05

Zdroj: Štatistický úrad SR, regionálna databáza, údaje k 31.12.2011

Priemerný vek

Obyvateľstvo mesta je oproti slovenskému priemeru a priemeru EÚ relatívne mladšie. Priemerný vek obyvateľa mesta je oproti celoslovenskému priemeru nižší o 1 rok. Oproti priemerného veku kraja je obyvateľstvo mesta Kežmarok staršie o 1,36 roka. Okres Kežmarok patrí podľa SODB 2011 k okresom s najnižším indexom starnutia v Prešovskom kraji – len 34 rokov.

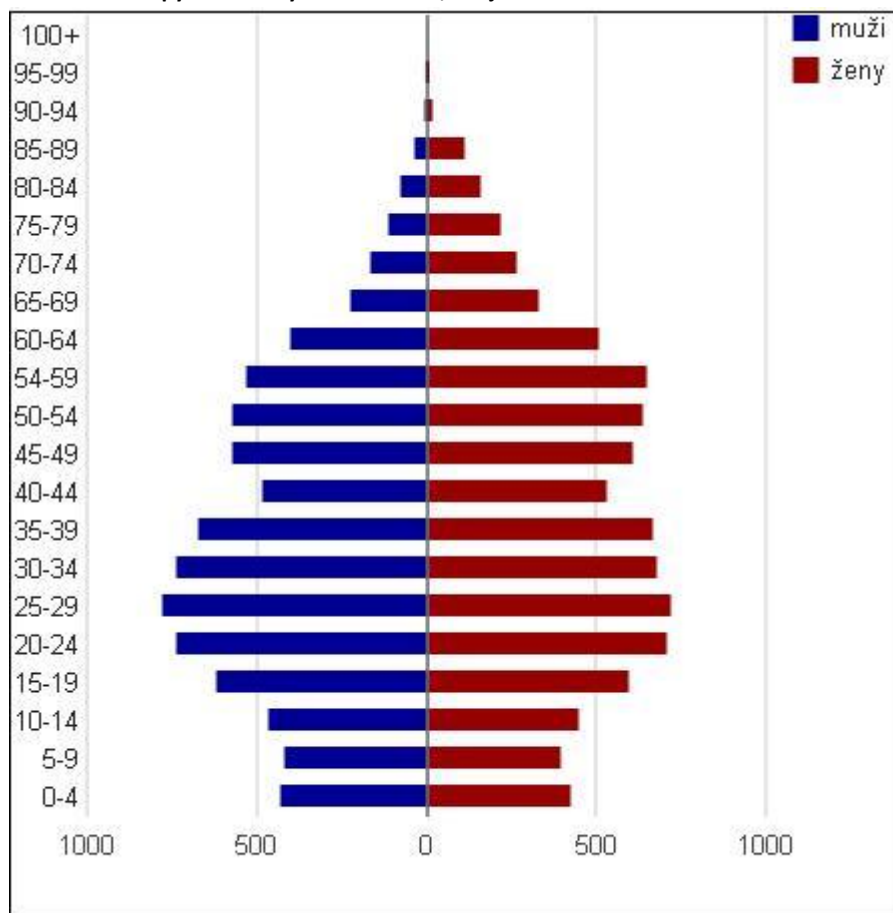
Index vitality je pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, môže okrem iného vypovedať aj o populačných možnostiach vo výhľade obyvateľstva. Jeho hodnota bola v roku 2010 na úrovni 81,9, počas 10 rokov sa znížila z hodnoty o 70,4 bodu, čo znamená, že vývoj obyvateľstva v meste je regresívny.

Hodnota indexu: Typ populácie – vitality - nad 300 - veľmi progresívna, 201-300 – progresívna, 151-200 -stabilizovane rastúca, 121-150 – stabilizovaná, 101-120 – stagnujúca, menej ako 100 – regresívna.

Veková pyramída

Z vekovej štruktúry obyvateľov mesta je zrejmé, že najpočetnejšou skupinou v meste sú ľudia vo veku 25-29 rokov. Podiel žien oproti mužom narastá od 40 roku veku. Počet žien vo veku 70 -75 prevyšuje počet mužov dvojnásobne. Počet žien vo veku 85-89 rokov, až trojnásobne.

Obr. 1 Veková pyramída obyvateľov mesta, údaje k 26.5.2011

Zdroj: ŠÚ, výsledky z SODB 2011

2.3 Ostatné demografické charakteristiky obyvateľstva mesta

Sobášnosť a rozvodovosť

Tab. 8 Hrubá miera sobášnosti a rozvodovosti

	Uzavreté manželstvá (na 1000 obyvateľov)	Rozvedené manželstvá (na 1000 obyvateľov)
Slovenská republika	4,81	2,02
Prešovský kraj	5,58	1,63
Kežmarok - okres	6,45	1,01
Kežmarok - mesto	5,52	2,55

Zdroj: Štatistický úrad SR, údaje k: 31.12.2011

Tab. 9 Počet sobášov a rozvodov

	Stav obyvateľstva	Sobáše	Rozvody
Prešovský kraj	815 806	4 551	1 286
Okres Kežmarok	70 845	431	113
Kežmarok	16 843	93	43

Zdroj: Štatistický úrad SR, údaje k: 31.12.2011

Mesto má takmer totožnú mieru sobášnosti ako kraj, čo je vyššia hodnota ako za Slovensko, avšak menšia ako za samotný okres. Počet rozvedených manželstiev na 1000 obyvateľov je za rok 2011 v meste vyššia ako je v okrese, kraji aj v Slovenskej republike. Okres Kežmarok patrí, podľa výsledkov zo SODB 2011 medzi okresy s najvyšším počtom slobodných mladých ľudí.

Natalita a mortalita

Tab. 10 Vývoj natality a mortality obyvateľov mesta Kežmarok za roky 2008-2012

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Natalita	11,6	11,05	12,5	11,3	9,2
Mortalita	9,3	10,0	9,3	9,2	9,5

Zdroj: ŠÚ SR, pramenné diela za roky 2008-2012, údaje sú v ‰

Natalita alebo pôrodnosť je údaj, ktorý udáva podiel narodených na celkovom počte obyvateľov mesta Kežmarok na 1000 obyvateľov za sledované obdobie. Jeho vývoj bol za posledných 5 rokov kolísavý a je možné pozorovať jeho postupné klesanie. **Mortalita** teda úmrtnosť udáva podiel zomretých na celkovom počte obyvateľov mesta Kežmarok na 1000 obyvateľov za sledované obdobie. Jeho vývoj môžeme hodnotiť ako stabilizovaný, s výnimkou roku 2009, kedy dosiahol najvyššiu hodnotu v sledovanom období.

Národnostné zloženie obyvateľstva mesta Kežmarok

Takmer 85 % obyvateľov mesta sa hlási k slovenskej národnosti, 1,2 % k rómskej národnosti. K českej a moravskej národnosti sa hlási 0,6 % a k rusínskej a ukrajinskej 0,11 % obyvateľstva.

Tab. 11 Národnostné zloženie obyvateľstva mesta Kežmarok

Národnosť	Počet
slovenská	14261
rómska	202
česká	89
nemecká	61
poľská	41
rusínska	34
iná	24
maďarská	23
ukrajinská	16
Moravská	13
ruská	4
chorvátska	2
Židovská	1
nezistená	2061

Zdroj: ŠÚ SR Výsledky z SODB 2011

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka uvádza vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva mesta v produktívnom a poproduktívnom veku v meste Kežmarok za rok 2011.

Tab. 12 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Vzdelanie	2011		
	spolu	muži	ženy
Základné	1 935	775	1 160
Stredoškolské spolu	9 632	4 850	4 782
<i>Učňovské (bez maturity)</i>	2 173	1 272	901
<i>Stredné odborné (bez maturity)</i>	1 378	731	647
<i>Úplné stredné učňovské (s maturitou)</i>	533	310	223
<i>Úplné stredné odborné (s maturitou)</i>	4 465	2 080	2 385
<i>Úplné stredné všeobecné</i>	832	355	477
<i>Vyššie odborné vzdelanie</i>	251	102	149
Vysokoškolské spolu	2 139	899	1 240
<i>Vysokoškolské bakalárske</i>	437	152	285
<i>Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské</i>	1 642	713	929
<i>Vysokoškolské doktorandské</i>	60	34	26
Bez školského vzdelania	2 612	1 331	1 281
Nezistené	514	244	270

Zdroj: Štatistický úrad SR, Sčítanie obyvateľov, bytov a domov v rokoch 2001 a 2011

Najväčší podiel spomedzi obyvateľov mesta Kežmarok tvoria osoby so stredoškolským úplným odborným vzdelaním a to 26,5 %.

V porovnaní s celoslovenským priemerom (20,2 %) aj v porovnaní s priemerom v celom Prešovskom samosprávnom kraji (16,6 %) bolo toto číslo vysoké. Druhou najpočetnejšou skupinou sú osoby bez školského vzdelania a tvoria 15,5 % obyvateľov mesta Kežmarok. Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí v meste tvoril v roku 2011 10%. Pomer osôb s bakalárskym titulom (2,6 %) bol u obyvateľov mesta Kežmarok vyšší ako v porovnaní s priemerom Prešovského samosprávneho kraja (2,3 %), tak aj nad celoštátnym priemerom (taktiež 2,3 %).

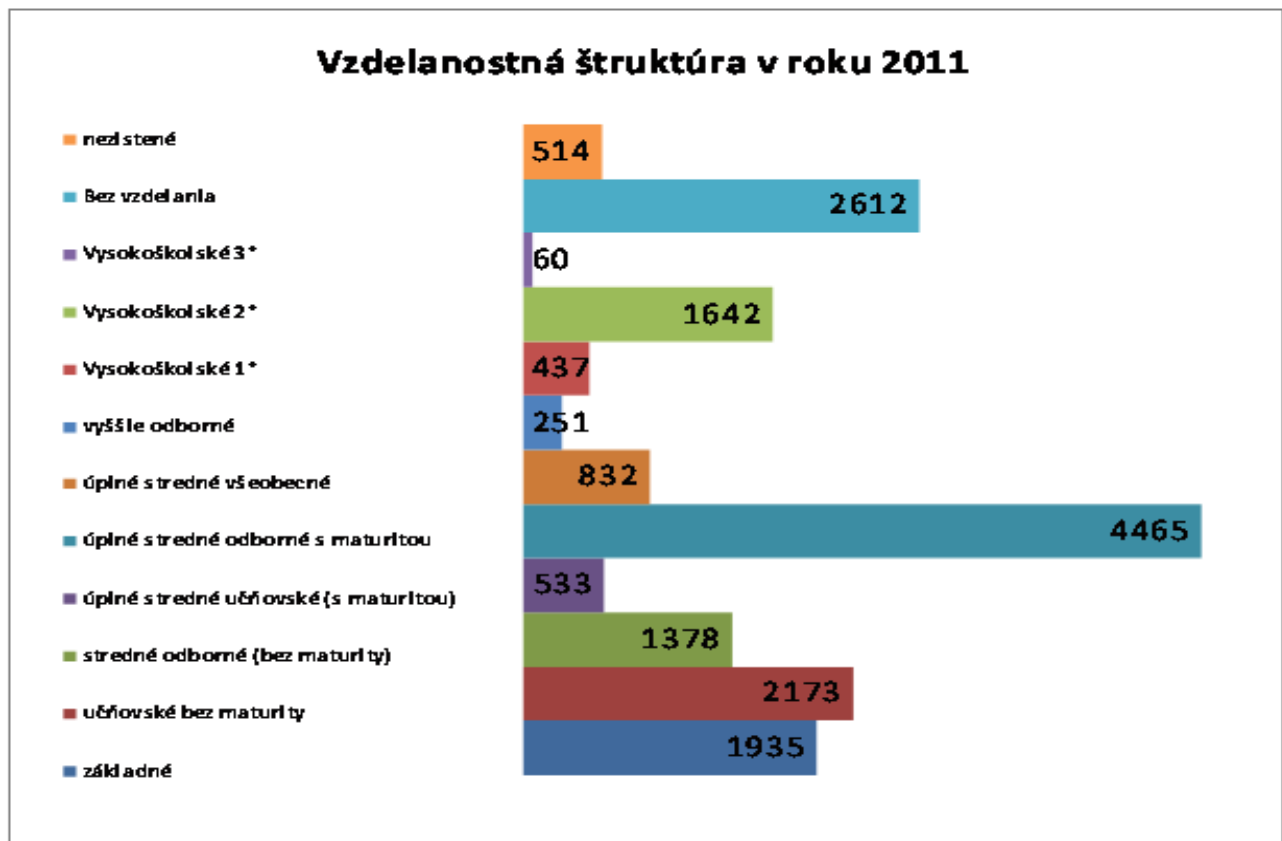
Tab. 13 Porovnanie vzdelanostnej štruktúry v meste Kežmarok, okrese Kežmarok, PSK a SR za rok 2011

Vzdelanie	mesto Kežmarok	okres Kežmarok	PSK	SR
Základné	11,5	21,3	17,0	15,0
Stredoškolské spolu				
<i>Učňovské (bez maturity)</i>	12,9	12,5	12,8	13,4
<i>Stredné odborné (bez maturity)</i>	8,2	7,8	8,9	9,7
<i>Úplné stredné učňovské (s maturitou)</i>	3,2	2,5	3,6	3,5
<i>Úplné stredné odborné (s maturitou)</i>	26,5	16,6	18,8	20,2
<i>Úplné stredné všeobecné</i>	4,9	3,3	4,0	4,4
<i>Vyššie odborné vzdelanie</i>	1,5	0,8	1,2	1,5
Vysokoškolské spolu				
<i>Vysokoškolské bakalárske</i>	2,6	1,8	2,3	2,3
<i>Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské</i>	9,6	5,4	8,9	10,8
<i>Vysokoškolské doktorandské</i>	0,4	0,2	0,4	0,7
Bez školského vzdelania*	15,5	24,5	19,0	15,7
Nezistené	3,1	3,5	3,0	2,8

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2011, údaje sú v %

*Údaj zahŕňa aj všetky osoby mladšie 16 rokov

Obr. 2 Vzdelanostná štruktúra v meste za rok 2011

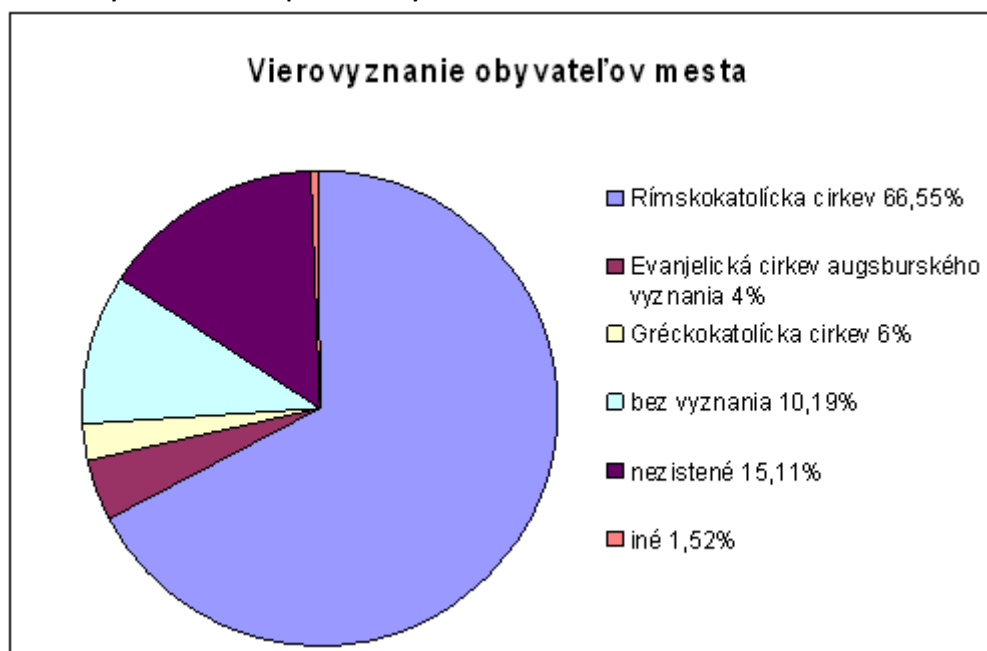

Zdroj: ŠÚ SR, Sčítanie obyvateľov, bytov a domov v rokoch 2011

Obyvateľstvo mesta podľa vierovyznania

Najpočetnejšou skupinou z hľadiska vierovyznania sú obyvatelia hlásiaci sa k rímskokatolíckej cirkvi -takmer 67%. Druhou najpočetnejšou skupinou sú ľudia bez vyznania, tvoriaci 10% zo všetkých obyvateľov mesta v sledovanom období.

Graf. 5 Obyvateľstvo mesta podľa vierovyznania

Zdroj: ŠÚ, údaje zo SODB 2011

3 HOSPODÁRSKY A EKONOMICKÝ ROZVOJ

3.1 Trh práce

3.1.1 Nezamestnanosť v okrese Kežmarok a v meste Kežmarok

Aktuálna miera nezamestnanosti (k októbru 2013) v okrese Kežmarok je 31,05 %.

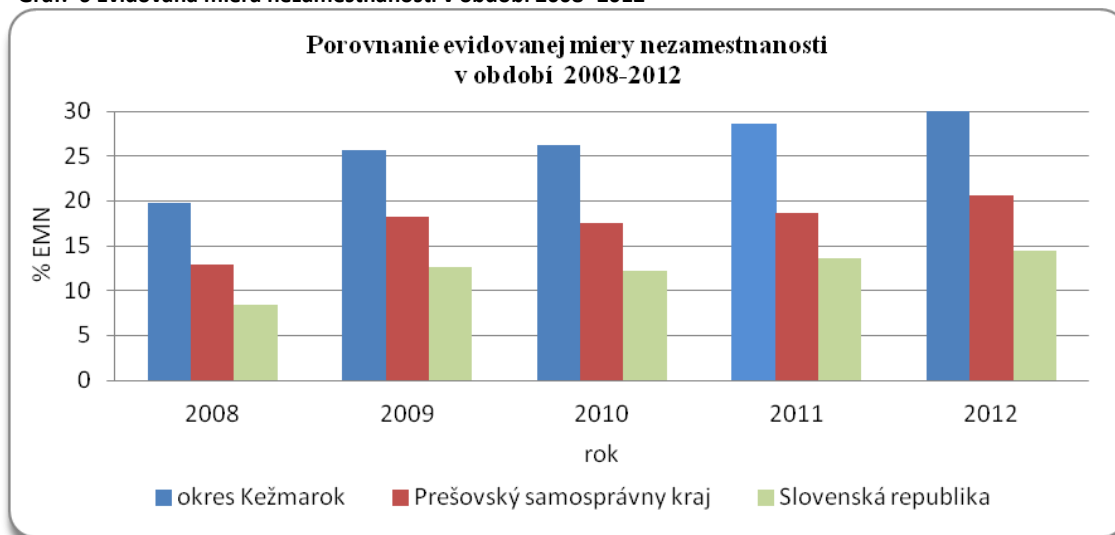
Z Tab. 14 je vidieť, že od roku 2008 do roku 2012 sa postupne zvyšoval počet uchádzačov o zamestnanie evidovaných v okrese Kežmarok až dosiahol hodnotu súčasných 9 820 osôb (2012). Oproti roku 2008 je to zvýšenie počtu uchádzačov o zamestnanie takmer o 52 %. Tento nárast ovplyvnila aj finančná kríza, ktorá vypukla v roku 2008 a jej následky naďalej pretrvávajú.

Tab. 14 Vývoj nezamestnanosti

Územie	2008		2009		2010		2011		2012	
	počet	miera	počet	miera	počet	miera	počet	miera	počet	miera
	UoZ	%	UoZ	%	UoZ	%	UoZ	%	UoZ	%
Okres Kežmarok	6 463	19,75	8 261	25,68	8 782	26,18	9 249	28,66	9 820	30,06
Prešovský kraj	54 650	12,86	78 081	18,29	79 635	17,55	81 880	18,59	88 246	20,66
Slovensko	248 556	8,39	379 553	12,66	381 209	12,16	399 800	13,59	425 858	14,44

Zdroj: ŠÚ SR

Graf. 6 Evidovaná miera nezamestnanosti v období 2008 -2012

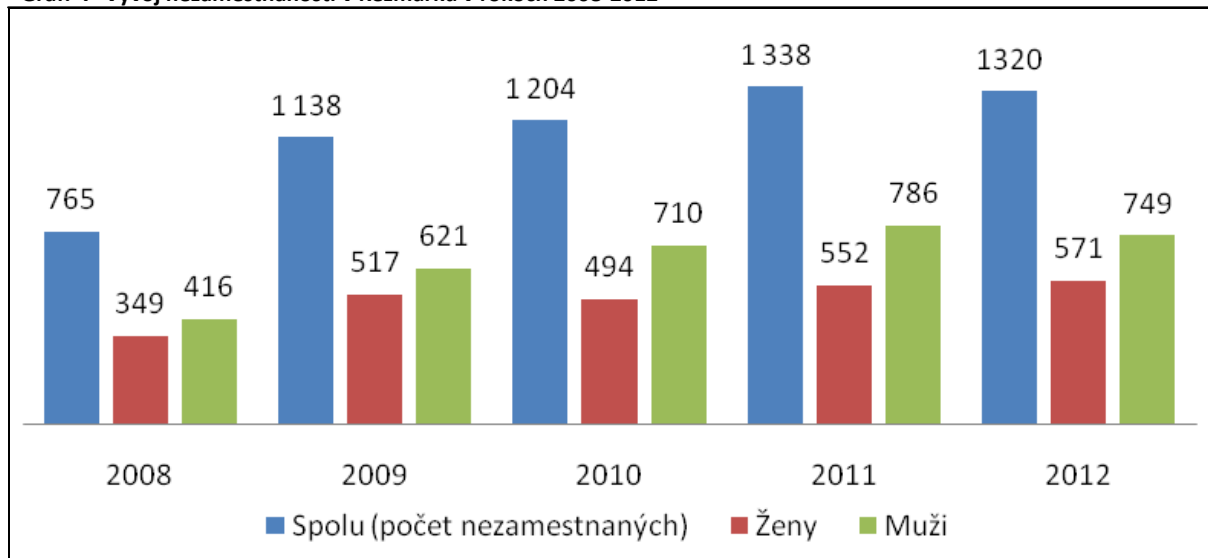
Zdroj: ŠÚ SR

Tab. 15 Štruktúra UoZ podľa pohlavia

rok/počet	celkový počet UoZ v okrese Kežmarok	celkový počet UoZ v meste Kežmarok	disponibilný počet UoZ v meste Kežmarok	celkový počet žien v meste Kežmarok
2008	6 463	765	690	349
2009	8 261	1 138	997	517
2010	8 782	1 204	1 110	494
2011	9 249	1 338	1 209	552
2012	9820	1320	1159	571

Zdroj: ŠÚ SR

Graf. 7 Vývoj nezamestnanosti v Kežmarku v rokoch 2008-2012

Zdroj: ŠÚ SR

Z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie, t.j. 1 320 osôb (2012) tvoria 43,26 % ženy. Za posledných päť rokov (2008-2012) je to nárast počtu žien vedených na úrade práce o 222 žien, takmer 38,88 %. Najväčší nárast uchádzačov o zamestnanie zaznamenali úrad práce v meste Kežmarok v roku 2009, kedy v súvislosti so začiatkom finančnej krízy došlo k ich zvýšeniu o takmer o 32,5 % (celkovo 373 osôb). Celkový počet uchádzačov o zamestnanie v meste predstavuje 13,44 % z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie v okrese Kežmarok.

Tab. 16 Štruktúra UoZ podľa dĺžky evidencie UoZ v meste Kežmarok

Vzdelanie	2008	2009	2010	2011	2012
do 3 mesiacov	251	264	285	315	224
nad 3-6 mesiacov	163	224	236	240	234
nad 6-9 mesiacov	73	148	98	144	148
nad 9-12 mesiacov	45	142	114	122	94
nad 12-24 mesiacov	66	182	231	209	275
nad 24 mesiacov	167	178	240	308	345
Spolu	765	1 138	1 204	1 338	1 320

Zdroj: ŠÚ SR

Najväčší podiel nezamestnaných v meste Kežmarok za roky 2008 – 20012 mala skupina nezamestnaných nad 24 mesiacov (tvorili 26,14 %), druhá najpočetnejšia bola skupina nezamestnaných nad 12 do 24 mesiacov (20,83 %). Zároveň pri týchto skupinách zaznamenávame najväčší nárast počtu osôb, za obdobie rokov 2008 až 2012 je to pri skupine nad 12-24 mesiacov 209 osôb a pri skupine nad 24 mesiacov 178 osôb. Podiel osôb nezamestnaných do 3 mesiacov v priebehu sledovaných rokov klesol (z 32,81 % na 16,96 % celkového počtu nezamestnaných).

Tab. 17 Štruktúra UoZ podľa veku UoZ v meste Kežmarok

Vek	2008	2009	2010	2011	2012
do 19 rokov	56	66	66	60	50
20-29 rokov	203	356	385	457	455
30-39 rokov	167	266	267	290	277
40-49 rokov	157	208	218	241	243
50-59 rokov	173	233	258	280	275
nad 60 rokov	9	9	10	10	20
Spolu	765	1 138	1 204	1 338	1 320

Zdroj: ŠÚ SR

Z údajov uvedených v tabuľke je vidieť, že najväčšiu skupinu nezamestnaných v meste podľa veku tvoria mladí, 20 až 29 roční, ľudia (v roku 2009 tvorili 32,30% celkového počtu nezamestnaných). Zároveň sa jedná o skupinu, ktorú čo sa týka početnosti, postihol v priebehu rokov 2006 – 2009 najvyšší nárast (o takmer 44 % oproti roku 2008). Nezamestnanosť v roku 2012 vzrástla o 555 nezamestnaných oproti roku 2008. Najvyšší podiel na náraste má skupina 20-29 ročných nezamestnaných (34,47 %), nasleduje skupina 30-39 ročných (20,98 %) a skupina 50-59 ročných (20,83 %).

Tab. 18 Štruktúra UoZ podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania UoZ v meste Kežmarok

Vzdelanie	2008	2009	2010	2011	2012
0 – Bez vzdelania	50	53	49	47	49
1 – Základné vzdelanie	142	203	220	216	211
2 – SOU vyučený	279	407	425	459	457
3 – SOU bez maturity	1	1	3	2	11
4 – SOU s maturitou	88	158	148	185	182
5 – Gymnázium	26	41	50	55	49
6 – SOŠ	141	202	237	262	262
7 – Vyššie stredné vzdelanie	13	19	17	23	29
8 – VŠ	25	54	54	88	70
9 – Vedecká výchova	0	0	1	1	0
Spolu evidovaných nezamestnaných v meste	765	1138	1204	1338	1320

Zdroj: ŠÚ SR

Najväčší podiel na náraste nezamestnaných za roky 2008 – 2012 mala skupina nezamestnaných s dosiahnutým vzdelaním stupňa SOU – vyučení (tvorili 34,62 %), druhá najpočetnejšia bola skupina so SOŠ vzdelaním (19,84 %) a nezamestnaní so základným vzdelaním (15,98 %).

Nezamestnaní so vzdelaním SOU - vyučenie tvorili v priebehu rokov 2008-2012 viac ako 35% celkového počtu nezamestnaných, nezamestnaní so SOŠ vzdelaním približne 19 %. Podiel VŠ vzdelaných na celkovom počte nezamestnaných v sledovanom období vzrástol z 5,06% na 5,30%. Podiel skupiny so základným vzdelaním v priebehu sledovaných rokov klesol (z 18,56 % na 15,98% celkového počtu nezamestnaných), stále sa však jedná o nepriaznivú hodnotu ukazovateľa.

3.1.2 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

Tab. 19 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

	Spolu					
	2008	2009	2010	2011	2012	Zmena 2012 - 2008
SR	2 608 792	2 649 998	2 687 048	2 667 708	2 702 281	93 489
PSK	373 014	369 422	384 925	386 586	387 288	14 274
Okres Kežmarok	29 675	28 828	29 896	30 311	30 735	1 060

Zdroj: ŠÚ SR

V prípade vývoja počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva v sledovanom období od roku 2008 až do roku 2012 sa zvyšuje a to v prípade Prešovského samosprávneho kraja a tiež okresu Kežmarok.

3.1.3 Zamestnanosť a nominálna mzda

V rokoch 2010 a 2011 bola zamestnanosť na Slovensku a v Prešovskom kraji nasledovná:

Tab. 20 Zamestnanosť za SR a PSK

Kraj, SR	2010			2011		
	počet pracujúcich					
	spolu (tis. osôb)	podiel	index	spolu (tis. osôb)	podiel	index
		na SR	2010		na SR	2011
		v %	2009		v %	2010
Prešovský	314,7	13,6	98	313,2	13,3	99,5
SR spolu	2 317,50	100	98	2 351,40	100	101,5

Zdroj: ŠÚ SR

Tab. 21 Priemerná mesačná nominálna mzda zamestnanca v EUR v jednotlivých odvetviach - SR

Odvetvie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	592	620	637
z toho poľnohospodárstvo	581	612	630
Priemysel	795	824	857
ťažba a dobývanie	861	943	932
priemyselná výroba	771	800	832
dodávka elektriny, plynu, pary	1 268	1 372	1 471
dodávka vody	805	811	823
Stavebníctvo	579	603	607
Veľkoobchod a maloobchod	743	753	760
Doprava a skladovanie	784	798	812
Ubytovacie a stravovacie služby	503	508	511
Informácie a komunikácia	1 450	1 576	1 637
Finančné a poisťovacie činnosti	1 425	1 545	1 658
Činnosti v oblasti nehnuteľností	905	923	907
Odborné, vedecké a technické činnosti	938	932	933
Administratívne služby	908	904	815
Verejná správa a obrana, povin. sociálne zabezpečenie	990	980	998
Vzdelávanie	659	662	682
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	698	722	770
Umenie, zábava a rekreácia	599	626	633
Ostatné činnosti	582	582	584
Hospodárstvo SR	769	786	805

Zdroj: ŠÚ SR

Z vyššie uvedenej tabuľky je zrejmé, že v období rokov 2010 – 2012 (v odvetviach s dostupnými údajmi), rástla mzda vo všetkých odvetviach s výnimkou odvetvia odborných, vedeckých a technických činností (pokles o 0,53 % oproti roku 2010) a odvetvia administratívnych služieb (pokles o 10 % oproti roku 2010). Najrýchlejšie rástli mzdy v odvetví Finančných a poisťovacích služieb (14,05 %), v odvetví Dodávky elektriny, plynu, pary (16 %); a v odvetví Informácie a komunikácia (12,90 %). Najnižšie mzdy v absolútnej hodnote sú v odvetví Ubytovacie a stravovacie služby, Ostatné činnosti, Stavebníctvo a Umenie, zábava a rekreácia.

3.2 Podnikateľské prostredie a odvetvia hospodárstva v meste

3.2.1 Charakteristika podnikateľského prostredia v meste

Tab. 22 Počet podnikateľských subjektov v okrese Kežmarok

Počet podnikateľských subjektov	k 31.12.2008	k 31.12.2009	k 31.12.2010	k 31.12.2011	k 31.12.2012
Fyzické osoby	5 417	4 947	4 654	4 584	4 485
Právnické osoby	641	714	770	852	924
Spolu	6 058	5 661	4 424	5 436	5 409

Zdroj: ŠÚ SR

V okrese Kežmarok je v sledovanom období rokov 2008 až 2012 zaznamenaný medziročný pokles počtu fyzických osôb, avšak zvyšuje sa medziročná miera rastu. Od roku 2008 až rok 2012 sa postupne zvyšuje počet právnických osôb v okrese Kežmarok (nárast o 283 subjektov). Celkovo však počet podnikateľských subjektov za posledných 5 rokov poklesol o 649 subjektov, t.j. 10,71 %.

3.2.2 Najvýznamnejší zamestnávateľia v meste

V okrese Kežmarok je 42 obcí, z toho 3 mestá – Kežmarok, Spišská Belá a Spišská Stará Ves. Hospodárstvo patrí medzi menej rozvinuté. Pôvodne mal významné postavenie textilný a drevársky priemysel. V okrese je zastúpený aj elektrotechnický priemysel, spracovanie hydiny.

Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov v meste Kežmarok patria tieto firmy:

- Hengstler, s.r.o. je dcérskou spoločnosťou nadnárodného nemeckého koncernu Hengstler GMBH, ktorý odoberá celú slovenskú produkciu. Zaoberá sa výrobou priemyselných komponentov pre aplikácie počítania a riadenia.
- Tatranská mliekareň, a.s. Kežmarok, ktorá spracováva mlieko, vyrába širokú škálu mliečnych produktov a gastronomických výrobkov. Patrí k najväčším spracovateľom mlieka na Slovensku. Portfólio firmy tvorí vyše 80 výrobkov – konzumné a trvanlivé mlieka, kysnuté mliečne výrobky, plesňové syry, smotany, maslá, tvarohy, tvarohové špeciality a pudinky, mliečne dezerty a nápoje. V roku 2002 založila spoločnosť v Českej republike dcérsku spoločnosť pod skratkou TAMIB.
- Podtatranská hydina, a.s., spoločnosť sa zaoberá výrobou a predajom výrobkov z hydiny a z bravčového mäsa. V Kežmarku sa nachádza areál podniku.

- Texilan a.s sa zaoberá textilnou výrobou. V r. 2002 Texilan s.r.o. odkúpila prevažnú časť bývalej akciovej spoločnosti Tatraľan , takže spoločnosť v r. 2002-2005 niesla názov Texilan s.r.o.. V r. 2005 sa opäť vrátili k pôvodnému názvu Tatraľan s.r.o.. Tatraľan s.r.o. je v súčasnej dobe dcérskou spoločnosťou Svitap J.H.J. spol. s r.o. Svitavy,ČR.
- Pekáreň Gross s.r.o. podpísala Zmluvu o poskytnutí NFP k projektu s názvom „Obstaranie inovatívnych technológií pre zabezpečenie vyššej konkurencieschopnosti Pekárne Gros, spol. s r.o.“ v rámci Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. Projekt sa bude realizovať počas 24 mesiacov s predpokladaným termínom ukončenia v januári 2015. Cieľom projektu je zvýšenie konkurencieschopnosti PEKÁRNE GROS, spol. s r.o. prostredníctvom nákupu inovatívnych technológií. Špecifickým cieľom projektu je obnova technologického potenciálu PEKÁRNE GROS a taktiež zvýšenie zamestnanosti prijatím nových zamestnancov cielene z MRK na trvalý pracovný pomer.
- Plastiflex Slovakia s.r.o., ktorá sa zaoberá výrobou plastov, je jednou zo šiestich závodov, ktoré sa nachádzajú po celom svete. Spoločnosť pochádza z Kalifornie v USA, kde má aj aktuálne sídlo.
- Kávomaty s.r.o., ktorej predmetom činnosti je predaj, prenájom a servis nápojových automatov a s nimi súvisiaceho príslušenstva. Firma má v meste sídlo a je jednou zo šiestich pobočiek situovaných po celom Slovensku.
- Nemocnica Dr. Alexandra n.o., ktorá vznikla v roku 1991 po delimitácii od OÚNZ Poprad ako samostatná Nemocnica s poliklinikou a nesie meno slávneho kežmarského lekára Dr. Vojtecha Alexandra, priekopníka röntgenológie na Slovensku. Od 1.1.2004 bola nemocnica pretransformovaná na mestskú príspevkovú organizáciu a od 1.2.2005 na neziskovú organizáciu Mesta Kežmarok.
- Consumer Finance Holding, a.s. bol založený v roku 2005 s cieľom vykonávať správu nad skupinou finančných spoločností poskytujúcich spotrebiteľské úvery nebankovým spôsobom, splátkový a katalógový predaj a leasing ojazdených áut. V súčasnej dobe je majiteľom obchodných značiek Quatro, Triangel, QuatroCar, Slovenské kreditné karty, Slovenská požičovňa, Hypopôžičky, Pôžičková karta Žolík, Dovolenková karta, Autokarta a pod. Hlavným akcionárom spoločnosti a zároveň vlastníkom 100% akcií je Všeobecná úverová banka.
- C.I.M.A Slovakia s.r.o., ktorej predmetom činnosti je výroba komponentov a náhradných dielov pre bielu techniku (tlačné, ťažné, torzné a pásové pružiny, lanové svorky hadice, trecie tlmíče).

3.2.3 Zamestnanosť v samospráve mesta

Nasledujúca tabuľka zaznamenáva vývoj počtu zamestnancov Mestského úradu Kežmarok (ďalej MsÚ) za nami sledované obdobie od roku 2008 do roku 2013.

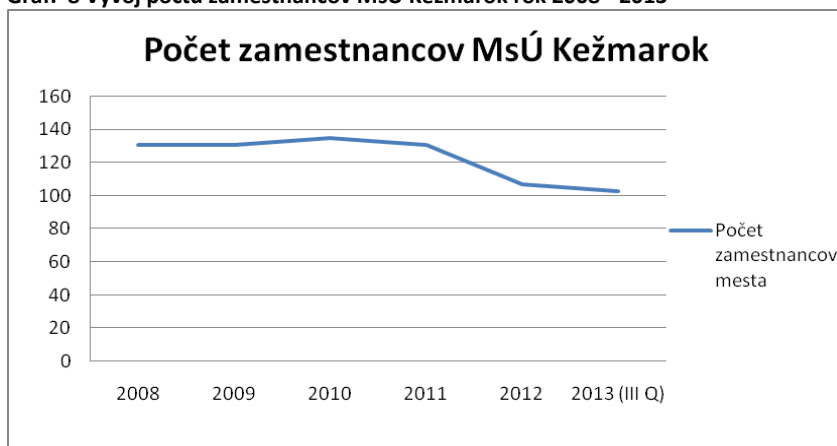
Tab. 23 Počet zamestnancov MsÚ Kežmarok rok 2008 - 2013

rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013 (III Q)
Počet zamestnancov mesta	131	131	135	131	107	103

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Vývoj počtu zamestnancov Mestského úradu Kežmarok sa za posledných 5 rokov postupne znižuje. Od roku 2008 pracuje na úrade o 28 zamestnancov menej.

Graf. 8 Vývoj počtu zamestnancov MsÚ Kežmarok rok 2008 - 2013

Zdroj: MsÚ Kežmarok

ORGANIZÁCIE MESTA KEŽMAROK (http://www.kezmarok.sk/obcan/organizacie_mesta.htm)

Príspevkové organizácie

- **Mestské kultúrne stredisko** – spravuje 2 objekty na ulici Starý trh, amfiteáter, výstavnú sieň Barónka, kino.
- **Správa telovýchovných zariadení** – spravuje telovýchovné zariadenia mesta Kežmarok.
- **Verejnoprospešné služby Mesta Kežmarok**

Rozpočtové organizácie

- **4 materské školy** (MŠ Možiarska, MŠ Cintorínska, MŠ K. Kuzmányho, MŠ Severná)
- **3 základné školy** (ZŠ Dr. Daniela Fischera, ZŠ - Grundschule Hradné nám., ZŠ Nižná brána)
- **2 základné umelecké školy** (Základná umelecká škola Antona Cígera, Základná umelecká škola Dr. Daniela Fischera)
- **Zariadenia pre seniorov Náruč**

- **Centrum voľného času** - je školským zariadením, ktorého hlavnou náplňou je utvárať podmienky, organizovať a zabezpečovať výchovno-vzdelávaciu, záujmovú, rekreačnú a športovú činnosť pre deti a mládež v priebehu celého kalendárneho roka, vrátane školských prázdnin.

Ostatné organizácie mesta Kežmarok

- **Technické služby, s. r. o. Kežmarok** - poskytujú verejnoprospešné služby pre mesto Kežmarok, pre iné samosprávy (mestá a obce), rôzne podnikateľské subjekty, organizácie a občanov.
- **Kežmarok Invest, s.r.o.**
- **Spravbytherm, s.r.o** - zabezpečuje v Meste Kežmarok výrobu a dodávku tepla, správu bytových a nebytových priestorov.
- **Nemocnica Dr. Vojtecha Alexandra v Kežmarku, n. o.**
- **Lesy mesta Kežmarok, s.r.o.**

3.3 SWOT analýza - Podnikanie a podpora zamestnanosti

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ Konkurenčné výhody pre rozvoj hospodárstva (zdroj: Konkurencieschopné regióny 21): potenciál rozvoja cestovného ruchu, dostupnosť materiálov a služieb, nízke komunálne poplatky, spoľahlivosť obchodných partnerov a ochrana majetku ○ V meste je priemyselný park Pradiareň, avšak nie je obsadený investormi, prevádzkovateľmi, výrobou. ○ 5 TOP zamestnávateľov: Consumer Finance Holding a.s., Hengstler, s.r.o., TREVES Slovakia, s.r.o., Tatranská mliekareň, a.s., C.I.M.A. Slovakia, s.r.o. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nedostatočná komunikácia Mesta s podnikateľmi, zamestnávateľmi ○ Nedostatočná komunikácia podnikateľov navzájom ○ Úbytok komunikačných spojov v rámci mesta – dochádzka za prácou, resp. MHD nie je prispôsobený pracovným zmenám ○ Chýba vysoko rýchlostný internet v meste ○ Život v centre mesta upadá z dôvodu nákupných centier ○ Nedoriešené parkovanie v centre mesta (podnet zo strany podnikateľov na námestí) ○ Mesto nemá vyčlenenú kapacitu na systémovú spoluprácu a komunikáciu s podnikateľmi, developermi, organizáciami ako SARIO, SOPKa pod.
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ○ PPP projekty ○ Potenciál pre rozvoj CR a v rámci neho rozvoj služieb i pracovných príležitostí ○ Spolupráca s podnikateľskými subjektmi a sprostredkovanie partnerstiev v partnerských mestách mesta Kežmarok v zahraničí ○ Vybudovanie platformy spolupráce podnikateľského a výrobného sektora s mestom 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Chýba diaľnica, rýchlostná komunikácia ○ Nedostatok kvalitných zamestnancov (nízka dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily, mladí ľudia odchádzajú za prácou do iných regiónov), chýba remeselnícka pracovná sila ○ Málo vysokoškolsky vzdelaných ľudí v Kežmarku ○ Stále nedostatočné prispôsobenie stredného školstva trhu práce a pre potreby zamestnávateľov

4 CESTOVNÝ RUCH

Mesto Kežmarok leží v severovýchodnej časti Slovenska v Prešovskom kraji pod Vysokými Tatrami a nachádza sa v blízkosti troch národných parkov Tatranského Národného parku (TANAP), Národného parku Pieniny (PIENAP) a Národného parku Slovenský raj. Podľa regionalizácie cestovného ruchu v Slovenskej republike sa mesto Kežmarok zaraďuje do I. kategórie, a to regióny s medzinárodným významom, územne spadajúcim do Tatranského regiónu.

Blízkosť horstiev a hodnotných prírodných zákutí vytvára predpoklady, aby sa mesto stalo východiskovou základňou pre turistiku do Vysokých Tatier, Pienin, Levočských vrchov a Slovenského raja.

4.1 Kultúrny a poznávací turizmus

V samotnom historickom jadre Kežmarku sa rozvíja mestský a **kultúrno - poznávací cestovný ruch** – poznávanie kultúrno-historického dedičstva, pretože Kežmarok ako bývalé slobodné kráľovské mesto sa vyznačuje svojou bohatou históriou, mestské práva získalo už v roku 1269. V minulosti bolo, ale aj v súčasnosti je centrom kultúrneho života na Spiši, centrom remesiel, obchodu i vzdelanosti Spiša. V roku 1950 bolo mesto vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu. Objekt dreveného evanjelického artikulárneho kostola bol zapísaný v zozname UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) v rámci zápisu súboru Drevených chrámov v slovenskej časti Karpatského oblúka v roku 2008. V rámci kultúrno – poznávacieho turizmu je v meste vytvorený náučný chodník po pamiatkach mesta a ďalších zaujímavostiach „ **Historická cesta v Kežmarku**“ s 12 zastávkami

- **Drevený evanjelický artikulárny kostol** (1) bol zapísaný v zozname UNESCO v rámci zápisu súboru Drevených chrámov v slovenskej časti Karpatského oblúka v roku 2008
- **Evanjelické lýceum** (2) s najväčšou stredoeurópskou školskou historickou knižnicou s vyše 150 000 zväzkami kníh v rôznych svetových jazykoch
- **Nový evanjelický kostol** (3) postavený v takzvanom eklektickom štýle, kde nájdeme prvky byzantské, románske aj maurské
- **Radnica** (4) ktorá bola pôvodne postavená v gotickom štýle, avšak po požiaroch bola prebudovaná v klasicistickom slohu, dnes je sídlom mestského úradu
- **Reduta** (5) – budova bola postavená ako „tzv. panský dom“ rodinou Thökölyovcov, začiatkom 18.stor. sa v nej nachádzala tlačiareň, a neskôr slúžila ako zábavné spoločenské centrum
- **Múzeum bytovej kultúry** (6), kde môžu návštevníci spoznať vývoj spišského meštianskeho nábytku z konca 17. storočia do začiatku 20. storočia
- **Paulínsky kostol** (7)- rímskokatolícky kostol v barokovom slohu
- **Kežmarský hrad** (8)– patrí k typu tzv. mestských hradov, ktoré boli postavené priamo na území mesta na ochranu pred možnými nepriateľmi. Tu sa nachádza múzeum s expozíciami, ktoré dokumentujú historický vývin mesta od jeho vzniku až po

začiatok 20. storočia. Mnohé z nich patria medzi unikáty na Slovensku. Takou je aj expozícia automobilových a motocyklových veteránov

- **Bazilika sv. Kríža (10)** je veľkolepou gotickou stavbou. V jej blízkosti stojí **renesančná zvonica (11)**, z roku 1591. Obe stavby sa radia medzi najkrajšie na Spiši
- vzácné sú aj zachované **meštianske domy na Starom trhu (9)**, **Historický cintorín (12)** a Židovský cintorín

Viacere z uvedených subjektov sú zapojené v jednej ponuke pre návštevníka prostredníctvom **turistickej karty zliav** (kežmarský hrad s múzeom veteránov, múzeum bytovej kultúry, múzeum na ulici Dr. Alexandra, Drevený evanjelický artikulárny kostol, Nový evanjelický kostol a evanjelické lýceum.

4.2 Športový turizmus

Mesto Kežmarok má vhodné podmienky na rozvoj letnej aj zimnej turistiky.

Ideálnym miestom na letnú turistiku resp. pešiu turistiku je **Lesopark SEVER** – rekreačná prímestská zóna s vyznačeným náučným chodníkom Lesopark Sever, ktorý má dĺžku 2,4 kilometra s 12timi turistickými zastávkami s 12timi informačnými panelmi, ktoré informujú návštevníkov o faune a flóre najbližšieho okolia ako aj o histórii dotknutého krajinného prostredia. Začína pri soche lyžiara na sídlisku Sever pod hotelom Štart. Okrem úvodnej informačnej tabule má chodník ešte ďalších 11 s názvami: Historické osídlenie, Les a stromy, Lesné rastliny, Lesné živočíšstvo, Panoráma Tatier a okolia, Priemyselné areály, Lúčne rastliny, Jeruzalemský vrch, Marakana, Poľnohospodárska krajina, Športový areál. V rámci náučného chodníka sú osadené dve drevené sedenia s prístreškami, pre možnosť zastavenia sa a pookriatia v lone prírody.

Oblúbeným miestom pre turistov a najmä športových rybárov je rekreačná zóna **Rybník Zlatná**, ktorej názov je odvodený od potoka Zlatná, ktorý ňou preteká. V hornej časti je vybudovaná hrádza a chovný rybník.

Nedaleko rybníka Zlatná ponúka svoje služby s možnosťou ubytovania **Ranč Čajka**. Turisti majú možnosť zapojiť sa do chodu gazdovstva a vyskúšať si starostlivosť o zvieratá alebo jazdu na traktore. Súčasťou ponuky ranča je jednoduché ubytovanie, jazda na koni, ktorú môžu využiť dospelí záujemcovia, rovnako ako aj deti a hipoterapia..

V rámci letnej rekreácie môžu turisti využiť dve značené cykloturistické trasy:

- **Cykloturistická trasa č. 5890 - zelené značenie** – Zlatná dolina- Kežmarok, centrum – Kežmarok, sídlisko Juh – Ostrá skala – Vrbov centrum – Vrbov - kúpalisko,
- **Cykloturistická trasa č. 014 - červené značenie** – Kežmarok – Ľubica – Tvarožná – Hradisko – Brezová – Zbojnická lúka – Levoča -odbočka do centra.

V súčasnosti Mesto Kežmarok pripravuje značenie cyklotrasy **Kežmarok – Strážky – Spišská Belá** a ďalších 10 cyklotrás v okolí.

V zime je pre turistov zaujímavý **Jeruzalemský vrch** ako ponuka prímestskej rekreácie s možnosťou zjazdového lyžovania na 2 zjazdovkách aj s umelým zasnežovaním. Ponúka podmienky aj pre lyžiarske výcvikové kurzy škôl. Zjazdovka sa nachádza cca 10 minút pešej chôdze od centra mesta v peknom lesnom prostredí. Okolité terasovité lúky sú využívané pre bežecké lyžovanie.

V lete i v zime majú turisti a návštevníci Kežmarku možnosť využiť relaxačné príležitosti s celoročnou prevádzkou v blízkom okolí ako je Thermal park Vrbov -7 km od Kežmarku a Aquacity Poprad - 15 km od Kežmarku.

4.3 Významné aktivity a výlety

Na slávne historické remeselné a cechové tradície Kežmarku nadviazal od roku 1991 **medzinárodný festival Európske ľudové remeslo (ERĽO)**, ktorý sa dostáva do povedomia stále väčšieho okruhu verejnosti.

Každý rok vždy počas druhého júlového víkendu na tri dni ožije v uliciach historického centra mesta duch minulosti a pod hradbami hradu si rozložia svoje stánky a náradie remeselníci z celého Slovenska i z mnohých európskych krajín. Viac ako 180 remeselníkov a ľudových umelcov predvádza pred zrakmi návštevníkov do päťdesiat druhov remesiel. Pod ich rukami sa rodia zaujímavé výrobky z dreva, prútia, slamy, šúpolia, kože, hliny, kovu, skla a iných materiálov, ktoré si možno zakúpiť priamo na mieste. Toto podujatie navštevuje viac ako 35 000 návštevníkov. Každý ročník tohto významného kultúrneho podujatia je venovaný inému remeslu. Podujatiu predchádza historický sprievod mestom a slávnostné otvorenie je spojené s divadelnou ukážkou dobytia mestských hradieb vďaka súboru historických zbraní.

Pod značkou **Slovenské kráľovské mestá (SKM)** sú ponúkané aj viacjazyčne propagované výlety. Z Kráľovského mesta Kežmarok je to pripravený desať dňový výlet „Cestujeme z Kežmarku po okolí“, ďalšie s možnosťou návštevy Kežmarku sú tiež desať denné výlety z východiskom z ďalších Kráľovských miest: Bardejova, Levoče, a Starej Ľubovne.

Okrem prehliadky mesta Kežmarok sú v ponuke zahrnuté aj výlety do ostatných kráľovských miest - Bardejov, Levoča, Stará Ľubovňa, tiež do Červeného kláštora, na splav Dunajca na pltiach, do Vysokých Tatier, na prehliadku Belianskej jaskyne, na celodenné výlety do Aquacity Poprad alebo do Thermal parku Vrbov.

Výlety ako svoj spoločný produkt ponúka zoskupenie Slovenské kráľovské mestá prostredníctvom turistických informačných kancelárií v Bardejove, Kežmarku, Levoči a Starej Ľubovni, tiež prostredníctvom web stránky www.royaltowns.sk, a aktívne počas rôznych prezentačných podujatí.

4.4 Služby

4.4.1 Ubytovanie

Celkový počet ubytovacích zariadení v meste je 14 s celkovou kapacitou lôžok 411 (vid'. Tab. 26). Z toho 2 hotely, 8 penziónov, 1 ranč, 1 turistická ubytovňa, 1 domov mládeže a 1 ubytovanie v súkromí. Podľa expertného odhadu je v súčasnosti obložnosť v týchto ubytovacích zariadeniach cca 20-30 % z celkovej kapacity. Počet prenocovaní za posledných 5 rokov je znázorňuje nasledujúca tabuľka:

Tab. 24 Počet prenocovaní v Kežmarku

Počet prenocovaní v meste Kežmarok				
2008	2009	2010	2011	2012
29 033 *	13 826	13 905	13 608	14 471

Zdroj: MsÚ Kežmarok

* Vyšší počet prenocovaní pri prevádzke hotela Štart a Turistickej ubytovne Barmo s ubytovaním príslušníkov Slovenskej armády.

V okrese Kežmarok za roky 2011 a 2012 sú vybrané ukazovatele pri ubytovacích zariadeniach sú nasledovné:

Tab. 25 Vývoj ukazovateľov ubytovacích zariadení

Ukazovateľ	Rok 2011	Rok 2012
Počet ubytovacích zariadení	97	126
Počet lôžok spolu	2 997	3 262
Počet návštevníkov spolu	55 103	59 541
Domáci návštevníci	39 800	41 977
Zahraniční návštevníci	15 303	17 564
Priemerný počet prenocovaní	2,8	2,7
Priemerná cena za ubytovanie (v EUR)	19,62	17,00

Zdroj: www.statistics.sk, 2013

Tab. 26 Zoznam ubytovacích zariadení a ich kapacita

P.č.	Ubytovacie zariadenie	Počet lôžok
1	Hotel Hviezdoslav	32
2	Hotel Club	67
3	Penzión Kiska	21
4	Penzión Hidalgo	12
5	Penzión u Jakuba	12
6	Penzión Max	20
7	Penzión Hubert	16
8	Penzión Andrea	15

9	Penzión Gardoš	20
10	Penzión Koliba nad traťou	46
11	Ranč Čajka	13
12	Domov mládeže	80 (v lete 190)
13	Turistická ubytovňa	51
14	OK ubytovanie	6
	Spolu	411

Zdroj: MsÚ Kežmarok

V meste, okrem Hotela Club, nie je ubytovacie zariadenie, ktoré by mohlo ubytovať naraz jeden plný autobus návštevníkov, nie to už viac autobusov. To má negatívny vplyv na rast prenocovaní návštevníkov a nepriaznivý dopad na rozvoj CR (cestovného ruchu) v meste. Príležitosťou je v súčasnej dobe prebiehajúca dostavba hotela Hviezdoslav a viac rokov pripravovaná rekonštrukcia hotela Štart. V súčasnej dobe je hotel mimo prevádzky a prebiehajú v ňom opravy. Pred rekonštrukciou bol štandard hotela na úrovni ubytovne. Hotel má perspektívu byť vyhľadávaným z dôvodu atraktívnej polohy v Lesoparku Sever, na viac v jeho blízkosti sa nachádzajú 2 lyžiarske zjazdovky, má k dispozícii tenisové kurty a priestor so zázemím pre grill – party.

Mesto Kežmarok s cieľom podpory rozvoja cestovného ruchu a ubytovania v meste predalo dva meštianske domy pre rekonštrukciu a dobudovanie - Hotela Hviezdoslav (zrekonštruovaný a otvorený v r. 2011), ktorý patrí dnes do siete Historických hotelov Slovenska. Po ukončenej rekonštrukcii plánovanej na rok 2014, bude mať hotel 48 miest na ubytovanie.

4.4.2 Reštauračné služby

V meste je dostatok zariadení, ktoré ponúkajú reštauračné služby. Celkový počet stravovacích zariadení v meste je 23 z toho 13 reštaurácií, 2 hotelové reštaurácie, 1 bistro, 2 rýchle stravovanie, 1 nočný bar, 1 hostinec a 3 pizzerie spolu s počtom sedení 1352, počas letnej sezóny s počtom miest na terasách 329 (Tab. 27 a Tab. 28).

Služby kaviarní a cukrárni poskytuje v meste 10 zariadení s počtom miest na sedenie 411 + 329 miest v priestoroch letných terás. Spolu s kaviarňami a cukrárňami v meste je to celkom spolu 1628 stálych miest na sedenie (Tab. 28)

Tab. 27 Zoznam/počet stravovacích zariadení a ich kapacita

P.č.	Stravovacie zariadenie	Počet miest na sedenie
1	Reštaurácia Legenda	100
2	Bavorský dvor	60 (+ 48 terasa)
3	Reštaurácia Classica	60

4	Hotel Club	85 (+40)
5	Hotel Hviezdoslav	90 (+ 32)
6	Reštaurácia Hidalgo	30
7	Reštaurácia u Jakuba	70
8	Kežmarská reštaurácia	80 (50 + 30)
9	Reštaurácia u troch apoštolov	43 (+ 30)
10	Reštaurácia Barónka	38
11	Reštaurácia Tiffany	37 (+ 30)
12	Reštaurácia Červený drak	50
13	Bistro Apetito	32 (+ 40)
14	Reštaurácia sv.Hubert	50
15	Nočný bar u Antona	35
16	Reštaurácia Sevreka+ bar	120 (+ 16)
17	Hostinec Franko	60
18	Koliba nad traťou – reštaurácia	100
19	Pizza-restaurant Santal	32
20	O.K. Pizzéria	55 (+14)
21	Pizzéria Saint Tropez	40 (+16)
22	Happy burger	20
23	Bagetéria Babaloo	30 (+15)
SPOLU		1297 (+ 331 terasy)

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Tab. 28 Zoznam/počet kaviarni a ich kapacita

P.č.	Kaviarne a cukrárne	Počet miest na sedenie
1	Cukráreň Sladký sen	30 (+ 16 terasa)
2	Cukráreň Palma	50 (+ 21)
3	Cukráreň Fontána	80 (+ 40)
4	Kaviareň Colonial Kafé	35 (+32)
5	Espresso Paloma	41 (+34)
6	KLEE lounge cafe	30
7	Cukráreň (pri lekární Ľubka)	12 (+ 8)
8	VIX zábavné centrum: 80	80
9	Minipresso Veronika: 18	18
10.	Kaviareň Castello	35 (+15)
SPOLU		411 (+ 166 terasy)

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Problémom je v niektorých prípadoch neadekvátne kvalifikovanie zamestnancov v ubytovacích aj reštauračných službách aj napriek dostatku kvalifikovaných absolventov strednej Hotelovej akadémie v Kežmarku, pretože títo odchádzajú do iných väčších miest a do zahraničia za lepšie platenou prácou.

Reštauračné zariadenia sú využité hlavne počas obedov, kedy sa podáva denné menu. Využitie vo večerných hodinách je mimo letnej turistickej sezóny nedostatočné, predovšetkým počas pracovných dní.

4.4.3 Propagácia a informovanosť

Propagácia

Mesto Kežmarok sa prezentuje v dvoch rovinách: aktívna a pasívna forma.

Aktívna forma je prezentácia na domácich a zahraničných veľtrhoch, výstavách cestovného ruchu, konferenciách, prezentáciách v zahraničí priamo na slovenských inštitútoch, slovenských veľvyslanectvách (pravidelne Bratislava, Praha, Budapešť, Ostrava, Krakov).

Pasívna forma prostredníctvom Kežmarskej informačnej agentúry (KIA), Slovenskej agentúry pre cestovný ruch, Prešovského samosprávneho kraja, prostredníctvom zahraničných partnerských miest, podnikateľov v cestovnom ruchu, prostredníctvom športovcov mesta, inštitúcií z rôznych oblastí, médií (regionálne i celoslovenská televízia, RTVS), odborných časopisov (Krasý Slovenska, Regionálny rozvoj) a internetových portálov (web stránky mesta Kežmarok, Slovenské kráľovské mestá, Kežmarská televízia a ďalšie) – www.kezmarok.sk, www.tatrysypieniny.sk, www.royaltowns.sk

Informačné služby

V meste pôsobí **Kežmarská informačná agentúra**, ktorá sídli v centre mesta neďaleko Radnice. Informačná agentúra poskytuje informácie o meste Kežmarok a jeho okolí, o jeho pamiatkach, ubytovacích a stravovacích možnostiach, o produktoch cestovného ruchu, ponúka sprievodcovské služby, poskytuje informácie o dopravných spojeniach, kultúrno-spoločenských podujatiach v meste, vedie databázu o podnikoch, podnikateľoch, inštitúciách. Ponúka propagačné materiály, predáva drobné upomienkové predmety z mesta resp. suveníry, zabezpečuje rezervovanie ubytovania i predaj lístkov na rôzne podujatia, predstavenia.

Pre informovanosť a orientáciu obyvateľov a hlavne návštevníkov mesta bol v meste vybudovaný **informačno-navigačný systém** (2008), ktorý poskytuje obyvateľom mesta ako aj jeho návštevníkom výbornú informáciu nielen o uliciach, ale aj o úradoch, štátnych a mestských inštitúciách, zdravotníckych zariadeniach, lekárňach, dopravnej infraštruktúre, kultúrno-historických pamiatkach, športových zariadeniach. Pozostáva z 38 multifunkčných stĺpov, 230 tabuliek uličného značenia, 10 malých erbových tabuliek, 10 veľkých erbových

tabuliek, 70 tabuliek verejného osvetlenia, 20 stĺpov motoristického značenia, 55 tabuliek motoristického značenia, 70 tabuliek motoristického značenia na stĺpy verejného osvetlenia, 10 kusov informačných tabúl.

V meste aktívne pôsobia jedna cestovná kancelária (CK SATUR) a dve cestovné agentúry (CA Marco Pollo – M.R.A., CK Cez Tatry)

V meste chýba skúsená in-commingova agentúra, ktorá by aktívne dovážala turistov do mesta a regiónu, ako aj eventova agentúra zameraná na organizovanie a realizáciu významných udalostí v meste. Určité aktivity v oblasti domáceho cestovného ruchu vyvíja agentúra Coollanga, ktorá organizuje zážitkové podujatia a tematické zájazdy. Znáмым produktom je Svet Goralov.

4.5 Inštitucionálna a finančná podpora cestovného ruchu

V roku 2001 vytvorili mestá Kežmarok, Bardejov, Levoča a Stará Ľubovňa spoločnú značku "SKM" - **Slovenské kráľovské mestá** (www.royal-towns.sk), ktorej cieľom je „realizovať trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu, starajúci sa o rešpektovanie a zhodnocovanie prírodného a kultúrneho dedičstva, posilňovať mierové a priateľské kontakty a spojenie medzi našimi obyvateľmi a inými národmi Európy a sveta .“ Hlavné aktivity SKM boli a sú zamerané na

- prezentáciu miest SKM v rámci tuzemských a zahraničných veľtrhov, výstav, prezentačných podujatí a pod. (spolu už viac ako 35 spoločných významných prezentácií, napr. v Slovenskom inštitúte v Prahe, Budapešti, Varšave, v Jagelonskej univerzite v Krakove, v Kultúrnom stredisku v poľskom meste Zgierz , na výstavách CR v Bratislave, Prahe, Českom Krumlove a pod.)
- vydanie viacjazyčnej knižnej publikácie a natočenie filmu o Slovenských kráľovských mestách
- opakované vydávanie propagačnej brožúry o SKM
- zriadenie putovnej fotografickej výstavy
- ponuku výletov a ich propagáciu „ Cestujeme z Kežmarku (Bardejova, Levoče, Starej Ľubovne)“
- prípravu „produktu SKM“, ktorý bude ponúkaný návštevníkom prostredníctvom vybraných cestovných kancelárií.
- zavádzanie výuky regionálnych dejín SKM do osnov základných škôl
- zviditeľnenie značky SKM prostredníctvom spolupráce partnerských miest kráľovských miest.

Mesto Kežmarok sa stalo aktívnym členom **Oblastnej organizácie cestovného ruchu Tatry – Spiš –Pieniny** (www.tatryspispieniny.sk). Organizácia bola založená v roku 2012 so sídlom v Kežmarku, zabezpečuje činnosti destinačného manažmentu na území od Spišského hradu

a Kežmarského hradu okolo kaštieľa v Spišských Hanušovciach až po Kláštor kartuziánov v Červenom kláštore, rozkladá sa na geografickom území od Levočských vrchov až po Pieniny. Má 26 členov, z toho 14 miest a obcí a 12 podnikateľských subjektov, z ktorých najvýznamnejšie sú lyžiarske stredisko Ski Bachledová, termálne kúpalisko vo Vrbove a zástupcovia pltníkov zo Zamaguria. V začiatkoch svojej činnosti sa organizácia zameriava na propagačné aktivity súvisiace s destináciou a na prípravu produktov cestovného ruchu ako je prevažne realizácia cyklistických a turistických trás.

V roku 2013 je pre OOCR T-S-P (ktorej významnou súčasťou je mesto Kežmarok) je vypracovaná Koncepcia rozvoja cestovného ruchu pre roky 2013 – 2017 (ICCR, Ing. Juraj Buranovský, PhD.).

Navrhované ciele destinácie T-P-S sú:

1. Rast priemernej dĺžky pobytu návštevníkov
2. Udržanie súčasnej návštevnosti a zabezpečenie postupného medziročného rastu
3. Stanovenie cieľových i produktových skupín za účelom tvorby komplexných produktov a zabezpečenie rastu konkurencieschopnosti destinácie na trhu cestovného ruchu
4. Zvýšenie efektívnosti aplikácie destinačného manažmentu v destinácii

Koncepcia navrhuje hlavné cieľové skupiny návštevníkov destinácie T-S-P a hlavné produktové skupiny:

Tab. 29 Cieľové skupiny

Hlavná cieľová skupina	Charakteristika cieľovej skupiny
Mladí ľudia	<ul style="list-style-type: none"> • prevažne dvojice (novomanželia) a menšie skupiny, do 30 rokov • bezdetní • nenároční na luxus, dobrodružní • stredný / nízky príjem • scestovaní a orientovaní na zážitok • pomer cena / kvalita
Rodiny s deťmi	<ul style="list-style-type: none"> • orientovaní na bezpečnosť, kvalitu, nápaditosť • vlastné auto • priemerný príjem • uprednostňujú odpočinok, zábavu a čas s rodinou • pomer cena / kvalita
	<ul style="list-style-type: none"> • páry, starší manželia s odrastenými deťmi, skupiny • orientovaní na kvalitu a jedinečnosť • orientovaní na estetiku a proces

Staršie páry	poskytovania služieb <ul style="list-style-type: none"> • tradicionalistickí, hľadajúci oddych a rekreáciu • stredný / nízky príjem • pomer cena / kvalita
Seniori	<ul style="list-style-type: none"> • skupiny aj individuálni • nároční na kvalitu a infraštruktúru • tradicionalistickí hľadajúci oddych a rekreáciu, motívom je zlepšenie a prevencia ich zdravotného stavu
Športovci (vrcholoví, adrenalínoví)	<ul style="list-style-type: none"> • organizované skupiny športovcov hľadajú podmienky na regeneráciu a načerpanie nových síl • nenároční na luxus a orientovaní na zážitok • dobrodružní (adrenalín) • pomer cena/kvalita
Hlavná produktová skupina	Charakteristika produktovej skupiny
História, tradície a kultúra	kultúrne dedičstvo regiónu, historické pamiatky, folklór, tradície, náboženský cestovný ruch
Príroda a dobrodružstvo	prírodné atraktivity, v kombinácii s možnosťami športového vyžitia, vidiecky cestovný ruch, poľovnícky cestovný ruch a rybárstvo, športové vyžitie, obnova fyzickej kondície, relaxačné wellness centrá
Rodina, príroda a oddych	prírodné atraktivity, kultúrne dedičstvo regiónu, folklór, tradície, relaxačné wellness centrá
Gastronómia a delikatesy	kultúrno-spoločenské zariadenia, stravovacie zariadenia rôzneho zamerania s dôrazom na lokálnu kuchyňu

Zdroj: vlastné spracovanie

Návrhy koncepcie budú zohľadnené a zakomponované do stratégie rozvoja cestovného ruchu v meste Kežmarok.

4.5.1 Priama finančná podpora aktivít CR mestom

Mesto Kežmarok vyberá v súlade so zák. č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku miestnu daň za ubytovanie. V súčasnosti je daň 0,80 eur na osobu a prenocovanie, pričom zníženie dane za ubytovanie pre daňovníkov ubytovaných v ubytovni alebo na súkromí je vo výške 50%.

Pri počte 14 471 prenocovaní celková vybratá daň predstavovala v roku 2012 sumu 9 145 EUR. V predchádzajúcich rokoch bola výška dane z ubytovanie pomerne kolísavá z dôvodu nefungovania Hotela Štart.

Tab. 30 Výška miestnej dane z ubytovania

Rok	Objem vybraných prostriedkov
2012	€ 9145
2011	€ 6085
2010	€ 5446
2009	€ 5553
2008	€ 11660

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Mesto Kežmarok z rozpočtu mesta každoročne finančne podporuje (údaje za rok 2013)

- činnosť Kežmarskej informačnej agentúry vo výške 15 000 €
- vydanie propagačných materiálov a propagačné aktivity vo výške 8000 € ,
- spoluprácu v rámci Slovenských kráľovských miest vo výške 2000 €
- Spoluprácu v rámci zahraničných partnerských miest vo výške 5000 €
- Aktivity OOCR Tatry-Spiš-Peniny prostredníctvom členského vo výške cca 2500 €

V súlade so Všeobecne záväzným nariadením mesta Kežmarok, a to Všeobecne záväzným nariadením (ďalej VZN) č. 9/2004 od roku 2004 a VZN č. 11/2009 do roku 2011 podporilo mnohé aktivity CR na území mesta. Celková suma podporených projektov v rokoch 2008 - 2011 predstavovala výšku 53 579 EUR. Od roku 2011 mesto z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov tento druh aktivít nepodporuje.

Informácie o aktivitách podporených v rokoch 2004 -2010 je možné nájsť na:

www.kezmarok.sk/obcan/mestske_dotacie/vzn_11_2009.htm - 2010

4.5.2 Významné cezhraničné projekty pre rozvoj CR v meste

Združenie Región Tatry

Mesto Kežmarok je sídlom združenia Región Tatry, ktoré úzko spolupracuje s partnerom na poľskej strane – Euroregiónom Tatry. Každoročne realizujú spoločné projekty na PL-SK

pohraničí, ktorých sa aktívne zúčastňuje aj mesto Kežmarok. Prehľad projektov vid': <http://www.euroregion-tatry.sk/w3/index.php/projekty>.

Spolupráca partnerských miest Kežmarok-Nowy Targ

Od roku 2006 až po súčasnosť Kežmarok spolu s partnerským mestom Nowy Targ realizoval viacero projektov na podporu rozvoja cestovného ruchu s finančnou podporou externých zdrojov v celkovej sume viac ako 337 tis. EUR (vid'. Tab. 31Tab. 31). Predkladateľmi projektov bolo buď mesto Kežmarok alebo mesto Nowy Targ.

Projekty boli zamerané na posilnenie informovanosti, osvetu a vzdelávania (semináre, edičná činnosť), na zlepšenie cezhraničnej spolupráce v oblasti podpory malého a stredného podnikania v CR, výmenou skúseností, vzájomnou návštevou pamätihodností, atraktivít v CR. Oblasťou spolupráce a výmeny skúseností bola gastronómia oboch krajín a skúseností hotelových stredných škôl na oboch stranách hranice. Výnimočnou je spolupráca v oblasti etnografie a angažovanosť v zachovaní tradícií folklóru. Najnovšie projekty sú zamerané na podporu rozvoja cykloturistiky v prihraničnom regióne SK – PL.

Tab. 31 Prehľad projektov mesta Kežmarok na podporu rozvoja CR

Názov projektu	Výška dotácie	Partneri	Výsledky - výstupy
Regionálny manažment bez hraníc	124 367,66 Eur	Mesto Kežmarok Prešovská univerzita v Prešove - Fakulta manažmentu Mesto Nowy Targ	Pre aktérov regionálneho rozvoja v lokalite Kežmarského a Nowotarského regiónu vytvoriť pri spoločných vzdelávacích aktivitách prostredie pre vzájomnú cezhraničnú spoluprácu pre oblasti manažovania služieb, cestovného ruchu a malého a stredného podnikania.
Amatérske športové hry partnerských miest	2 147,70 Eur	Mesto Kežmarok Mesto Nowy Targ	Zorganizované športové súťaže pre účastníkov z Poľska, Česka, Maďarska a Slovenska.
Podroz kulinarna z Nowego Targu do Kieżmarku	42 753 Eur	Mesto Nowy Targ Hotelová akadémia Ota Brucknera v Kežmarku Mesto Kežmarok	Prezentácia regionálnych jedál a dvojazyčná knižná publikácia o jedlách pohraničia, ktorá prijala verejnosť obidvoch miest s veľkým úspechom.

Rozwój turystyki kulturowej i przyrodniczej na pograniczu polsko-slowackim	32 406,39 Eur	Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa Nowy Targ Hotelová akadémia Ota Brucknera v Kežmarku Mesto Kežmarok	Mesto Kežmarok ako partner projektu zabezpečilo účasť prednášajúcich na konferencii zameranej na prírodné a kultúrne dedičstvo našich regiónov a pri realizácii workshopov pre mládež, na ktorých boli študentmi obidvoch škôl spoločne vypracované atraktívne turistické cesty.
Transgraniczna podróż z Nowego Targu do Kieżmarku śladami stroju ludowego	25 341,25 Eur	Mesto Nowy Targ Mesto Kežmarok	Realizáciou projektu vznikla nová publikácia o ľudových krojoch „Z Nowego Targu do Kieżmarku. Stroje ludowe pogranisza polsko – slowackego“.
Otwarte strefy rekreacji w miastach partnerskich Nowy Targ-Kieżmark	57 093 Eur	Mesto Nowy Targ Mesto Kežmarok	Rozvoj prímestských rekreačných zón.
Dobudowanie cyklistycznej infrastruktury w przyhraničnom regióne Kežmarok	53 000 Eur	Mesto Kežmarok Mesto Nowy Targ	Rozvoj cykloturistiky, značenie trás, osadenie informačných tabúlí a cyklistických prístreškov

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.6 SWOT analýza – Cestovný ruch v Kežmarku

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Kežmarok historicky sa zapísal ako zakladateľ cestovného ruchu v Tatrách Historické pamiatky, MPR, UNESCO Zaujímavé kultúrne aktivity miestneho a regionálneho charakteru, podujatia s vysokou návštevnosťou Umelecké výstavy a koncerty realizované v priestoroch pamiatok Podujatia, kultúrne akcie ako lákadlo návštevnosti Dobrovoľníctvo pri poskytovaní sprievodcovskej služby priamo v pamiatkach Realizácia projektov na podporu rozvoja CR a skúsenosti s prípravou a manažmentom projektov Mesto je sídlom organizácie destinačného manažmentu Oblastná organizácia cestovného ruchu Tatry-Spiš-Pieniny Mestom je členom zoskupenia Slovenské kráľovské mestá 	<ul style="list-style-type: none"> Nedefinované presnejšie cieľové skupiny pre zvyšovanie návštevnosti Nízka obľoba ubytovacích zariadení (cca len 20 – 30 %) Nezlegalizované ubytovanie na súkromí Nie všetci ubytovatelia odvádzajú miestnu daň z ubytovania Nedostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov v CR (nízka kvalita služieb personálu v niektorých zariadeniach) Neadekvátne kvalifikovanosť zamestnancov v niektorých ubytovacích aj reštauračných službách aj napriek dostatku kvalifikovaných absolventov Strednej hotelovej školy v Kežmarku, pretože títo odchádzajú do iných väčších miest a do zahraničia za lepšie platenou prácou Nedostatočná jazyková vybavenosť pracovníkov v službách CR Nízka informovanosť - Nedostatočné označenie pamiatok - navigácia na pamiatky

	<p>UNESCO (aj v cudzom jazyku, resp. logom UNESCO)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nedostatočná dostupnosť niektorých pamiatok (Bazilika) ako súčasť ponuky CR ○ Bariéry pre pohyb návštevníkov po území mesta (obmedzení pohybom) ○ Nedostatočná propagácia (slabšia spolupráca subjektov pre propagáciu, nedostatočné využívanie médií) ○ Chýba marketingová stratégia mesta v CR ○ Nie sú systematicky zbierané analytické údaje o návštevnosti (len prostredníctvom záznamov KIA), nie je nástroj na zber analytických údajov ○ Málo propagačných materiálov v cudzích jazykoch (NJ, FJ, RJ, MJ, AJ) ○ Zvyšovanie poplatkov za prenájom priestorov Mestom pri terasách na námestí počas letnej sezóny (ohrozenie zatvorenia prevádzok) ○ Ohrozená bezpečnosť návštevníkov mesta - bezdomovci, neprispôsobiví obťažujú návštevníkov pamiatok, návštevníkov Kežmarku – obťažovanie, žobranie, znečisťovanie pamiatok, znečisťovanie verejných priestranstiev (viď oblasť bezpečnosť) ○ Nestrážené parkoviská, nefunkčné monitorovanie parkovísk ○ Málo toaliet počas sezóny, nedostatočná navigácia/orientácia na toalety
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ○ Kežmarok - východisko do Vysokých Tatier ○ Posilnenie cezhraničnej spolupráce ○ Posilnenie spolupráce OOCRiek na území Tatier a Spiša ○ Ponúkať viac produktov pre predlžovanie pobytu návštevníkov (vyznačenie lyžiarskych bežeckých tratí, udržanie existujúcich podujatí, nové eventy) ○ Rozvoj odborného stredného školstva – remeslá ○ Nové projekty, najmä cezhraničné projekty v CR ○ Kultúrne podujatia ako lákadlo návštevnosti ○ Zlepšiť spoluprácu s asociáciou sprievodcov Slovenska – program pre návštevníkov Kežmarku na celý deň ○ Dobudovanie prímestskej rekreačnej zóny (vypracovaný dokument UŠ Zlatná) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Málo solventní návštevníci ○ Nedostatočná pohostinnosť (nevieme slúžiť) zamestnancov ubyt. i reštauračných zariadení, ako aj samotných Kežmarčanov ○ Letecká doprava Poprad nefunguje ○ Nedobudovaná diaľničná sieť (privádzač) ○ Skoro zatvárané obchody v letnej turistickej sezóne (už o 17tej) ○ Nedostatok finančných zdrojov na podporu rozvoja CR z rozpočtu mesta (krátenie daní zo strany štátu) ○ Nedostatok externých zdrojov a sponzoringu

5 KULTÚRA

Starostlivosť o kultúrny život obyvateľov mesta je na vysokej úrovni. Mesto zabezpečuje množstvo kultúrnych podujatí vo vlastnej réžii, v spolupráci s Mestským kultúrnym strediskom, ako aj s ďalšími organizáciami. Historické dedičstvo mesta patrí k jeho silným stránkam, ktoré sa dá využiť na posilnenie mestského a kultúrneho cestovného ruchu.

5.1 Kultúrne dedičstvo

Mesto Kežmarok má veľmi bohatý zoznam historicko-architektonických pamiatok.

Vo vlastníctve mesta sa nachádza 12 historických objektov. V šiestich z nich, napr. **budova Reduty**, je potrebné vykonať rekonštrukcie a opravy v rôznom rozsahu. V súčasnosti prebieha rekonštrukcia na objekte meštianskeho domu na Hlavnom námestí pre účely knižnice. Niektoré historické budovy sú po rekonštrukcii v rokoch 2002 a 2005. Medzi historický majetok mesta patrí aj **Historická radnica**, ktorá sa v súčasnosti využíva ako sídlo mestského úradu. Objekt je v dobrom stave okrem dreveného schodiska na vežu, ktoré je potrebné rekonštruovať. Posledná oprava bola realizovaná v roku 2005. Viac o pamiatkach mesta je popísané v časti Cestovný ruch.

5.2 Kultúrne zariadenia, inštitúcie a ich činnosť

5.2.1 Mestské kultúrne stredisko

Mestské kultúrne stredisko (MsKS) je príspevková organizácia mesta, ktorá pripravuje a realizuje kultúrne podujatia rôzneho žánru, vystúpenia profesionálnych aj amatérskych umelcov (rozprávky, výchovné koncerty klasickej hudby, podujatia s protidrogovou i antidiskriminačnou tematikou pripravené pútavou formou pre mladého diváka, divadelné predstavenia, koncerty vážnej i populárnej hudby, zábavné programy, vystúpenia folklórnych súborov, dychových hudieb a filmové predstavenia).

V roku 2012 MsKS uskutočnilo cca **130 kultúrnych podujatí** (mimo podujatí EĽRA) a 13 výstav, ktoré sa konali v priestoroch MsKS, na Hlavnom námestí, v amfiteátri, na hradnom nádvorí, v kostoloch (Drevený artikulárny kostol, Bazilika sv. Kríža, Mariánsky kostol) a v Základnej umeleckej škole Antona Cígera.

Tieto podujatia majú mestský, regionálny, celoslovenský i medzinárodný význam. Medzi pravidelne sa opakujúce podujatia patria:

- Okresná súťaž v umeleckom prednese poézie a prózy žien Vansovej Lomnička (46.ročník),
- Koncerty Kežmarskej hudobnej jari (38.ročník),
- Oslavy Dňa matiek,
- Celoslovenská súťaž v písaní poézie a prózy Literárny Kežmarok (48. ročník),
- Medzinárodný festival remesiel a ľudovej kultúry Európske ľudové remeslo (23.ročník),

- Kultúrne leto – v rámci ktorého sa uskutočňujú vystúpenia domácich i zahraničných folklórnych a tanečných súborov,
- Letný festival slovenskej a svetovej divadelnej klasiky (2.ročník),
- Týždeň premietania filmov na námestí Letný bažant kinematograf,
- Regionálna prehliadka amatérskych hudobných skupín (1.ročník),
- Prehliadka filmov na hradnom nádvorí,
- Popoludnie úcty k starším,
- Koncerty Kežmarskej hudobnej jesene (32. ročník),
- Medzinárodný hudobný festival Musica Nobilis (18.ročník),
- Vianočné programy v rámci Kežmarského vianočného trhu ale aj samostatné vianočné koncerty v kostole,
- Silvestrovský program a uvítanie nového roka na námestí.

Okrem toho MsKS už tradične pripravuje kultúrny program na Jazdecké preteky, Lesnícky deň, Poľovnícke dni a je spoluorganizátorom Okresnej súťaže Detských folklórnych súborov, Medzinárodného festivalu Krojovaných bábik (17.ročník), Festivalu horských filmov (21.ročník), divadelného festivalu mladých „Divadlenie“. Občania mesta i jeho návštevníci majú možnosť počas celého roka navštevovať výstavy inštalované vo Výstavnej sieni Barónka (13 výstav v roku).

Pri príprave programov na podujatia má MsKS dobrú spoluprácu s domácimi folklórnymi súbormi (FS Magura, FS Magurák, DFS Maguráček, DFS Goralik), tanečnými súbormi (Tanečné športové centrum - TŠC Tempo, Tanečný klub Brilant), Základnými školami a Základnými umeleckými školami (ZUŠ Antona Cígera, ZUŠ Petržalská), Farským úradom ECAV a tiež Farským úradom rímsko-katolíckej cirkvi. Pri príprave podujatí najmä v rámci kultúrneho leta využíva aj možnosti zabezpečenia zahraničných folklórnych súborov cestou cestovných agentúr.

5.2.2 Knižnice

V meste sú zriadené dve knižnice dostupné širokej verejnosti.

Prvá je *Lyceálna knižnica*, ktorá je historickou knižnicou evanjelickej cirkvi, má vyše 150 000 zväzkov historických kníh, mnohé sú jedinými exemplármi na Slovensku. Je to jedna z najväčších historických školských knižníc v strednej Európe.

Druhá je *Mestská knižnica Kežmarok* v budove Reduty, v ktorej sa nachádza približne 50 000 zväzkov kníh. Vznikla v roku 1945, ako knižnica spolku Katolícky kruh, v roku 1952 sa stala okresnou knižnicou a od roku 1960 je mestskou knižnicou. Knižnica má bohatý výber beletrie aj náučnej literatúry. Registrovaní čitatelia, využívajúci jej služby, tvoria 21,7 percent z celkového počtu obyvateľov mesta.

Medzi významné kultúrne zariadenia patrí aj **Kežmarské lýceum** vybudovaná v 14. storočí. Prvé správy o existencii kežmarskej mestskej školy sú z roku 1383 – 1392. Je však predpoklad, že prvý typ tejto školy – farská – existoval už o storočie skôr. S príchodom reformácie do Kežmarku dostala škola po roku 1531 charakter protestantského gymnázia. V roku 1787 – 1852 pri osemtriednom gymnázii vznikli akademické triedy s katedrou filozofie, práva a teológie, čím sa škola zmenila na lýceum. Na území Slovenska boli len štyri lýceá – bez ich absolvovania nebolo možné pokračovať v univerzitných štúdiách. Na tomto lýceu sa učili mnohí slávni literáti, umelci, vedci zo slovenských, maďarských a uhorských dejín, napríklad Jur Tesák Mošovský, maliar Peter Bohúň, Pavol Orságh Hviezdoslav, bratia Ján a Samo Chalupka, Samo Tomášik, Janko Kráľ, Aurel Stodola, a ďalší.

5.2.3 Kiná

V meste sa nachádza kino Iskra, ktoré od roku 1992 je organizačnou zložkou príspevkovej organizácie Mesta - Mestského kultúrneho strediska. Koncom roku 2012 zavrášilo prvú etapu modernizácie technológie premietania filmov zodpovedajúcu digitálnemu štandardu 2D. V apríli 2013 bola realizovaná montáž 3D projekcie s premietaním filmov v tomto štandarde (finančná podpora mesta 14 900 EUR).

Kapacita kina je súčasnosti 180 miest, po rekonštrukcii sa zníži na 150 miest. Priemerná návštevnosť kežmarského kina je 38 divákov. V rámci kina funguje aj miestny filmový klub, ktorý každý pondelok premieta staré filmy, priemerná návštevnosť je 25 divákov.

5.2.4 Múzeá

Kežmarský hrad je zámok postavený v 13. storočí a je jediným úplne zachovaným hradom na Spiši. Prvá písomná zmienka o ňom je z roku 1463. Staviteľmi a prvými majiteľmi hradu boli bratia Imrich a Štefan Zápoľský. V roku 1528 ich vystriedala rodina Lasky, v roku 1571 Ján Rueber a v rokoch 1579 – 1684 ho vlastnili štyri generácie rodiny Thököly. Posledným majiteľom hradu bol Ferdinand Rueber a v roku 1702 ho odkúpilo mesto Kežmarok.

V súčasnosti sú v ňom sprístupnené **historické expozície**, dokumentujúce vývoj Kežmarku a okolia. Samostatné expozičné celky predstavujú praveké a stredoveké osídlenie Kežmarku, vývoj mesta v 13. až 19. storočí, Kežmarský strelecký spolok, Spolok spišských lekárov a lekárnikov, MUDr. Vojtecha Alexandra – zakladateľa röntgenológie v Uhorsku, dejiny Kežmarku v 19. a 20. storočí, historické portréty zo zbierok múzea, vzťah Kežmarčanov k Vysokým Tatrám, Rodina Thököly, Židovská komunita v Kežmarku. Prehliadka areálu hradu je spojená s návštevou hradnej kaplnky a vyhliadkovej veže. Múzeum poskytuje možnosť prehliadky aj so sprievodcom a je otvorené počas celého roka. Patrí do zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja.

V meštianskom dome na Hlavnom námestí 55 je prístupná **expozícia meštianskej bytovej kultúry na Spiši**. Táto ojedinelá expozícia na území Slovenska predstavuje umelecko – remeselné exponáty od 17. storočia, ale jej základ tvoria súčasti meštianskeho bytového

interiéru 19. storočia. Expozícia vznikla v roku 1994 po dokončení rekonštrukcie objektu meštianskeho domu. Vystavené sú zbierkové predmety dokumentujúce kultúru bývania bohatších meštianskych i šľachtických vrstiev od polovice 17. storočia po koniec 19. storočia. Prevažnú časť vystavených exponátov (a najhodnotnejšie) tvoria predmety z pozostalosti po „poslednej kežmarskej grófke“ Hedvige Márie Szirmay- Badányi (1895-1973).

Mestská výstavná sieň Barónka - je pôvodne goticko - renesančná. Dom pred rokom 1669 patrila habánom (zrejme jediným na Spiši), v roku 1669 ho daroval hradný pán Štefan Thököly II. svojmu služobníkovi Adamovi Badányimu. Rodina tu sídlila do roku 1973. Jej posledným potomkom bola barónka Hedviga Mária von Szirmay. Rodina Badányi dala budovu prestavať v 2.pol.18. storočia v slohu neskorého baroka na dom palácového typu. Od roku 1993 je na poschodí sprístupnená mestská galéria a od roku 1996 na prízemí pracuje Kežmarská informačná agentúra.

5.2.5 Kostoly

Drevený evanjelický artikulárny kostol alebo Kostol Svätej Trojice, patrí medzi najstaršie pamiatky v Kežmarku. Z pôvodného kostola sa zachovali len neskoro renesančná krstiteľnica z roku 1690 a kamenné epitafy z roku 1688. Má pôdorys rovnoramenného gréckeho kríža. Bol pôvodne bez murovaných základov. Základy boli z dreva, ale pri poslednej oprave sa nahradili tehliami. Trámy sú z červeného smrekú. Kostol má šesť chórov - na ne a na prízemie sa pomestilo celkovo až 1 541 sediacich osôb. Jedinou kamennou časťou kostola je sakristia. Okolo kostola bol postavený aj múr, ale kvôli zlému stavu bol zbúraný. Posledná oprava s reštaurovaním exteriéru i interiéru kostola sa uskutočnila v rokoch 1991–1996.

Kostol bol zapísaný zapísané v zozname UNESCO v rámci zápisu súboru Drevených chrámov v slovenskej časti Karpatského oblúka v roku 2008.

Evanjelický kostol (alebo nový evanjelický kostol) patrí taktiež ku skvostom Kežmarku. Návrh kostola dostala delegácia cirkvi r. 1870 od hlavného krajinského architekta Teofila Hansena ako dar. Kostol je zaujímavý svojou výnimočnosťou – nemá jednotný stavebný štýl, ale stavba obsahuje v rámci tzv. eklektického slohu prvky byzantské, románske, renesančné, maurské a orientálne. Slávnostný výkop sa konal r. 1872 a r.1880 bol už kostol zastrešený. Pre nedostatok peňazí sa stavba zastavila a kostol bol ukončený a vysvätený až r. 1894. Ku kostolu bolo r. 1909 pristavané mauzóleum Imricha Thökölyho (1657 – 1705), kežmarského rodáka, veliteľa proticisárskeho povstania uhorskej šľachty a bojovníka za náboženskú slobodu. Po porážke sa Thököly uchýlil do Turecka do mesta Izmid, kde aj umrel. R. 1906 priviezli jeho pozostatky do Kežmarku. V mauzóleu je sarkofág s telesnými pozostatkami Thökölyho, pôvodný náhrobný kameň z Izmidu, ako aj nový náhrobok s reliéfom Thököly – dielo Barnabáša Hollóa.

Bazilika minor svätého Kríža je rímskokatolícky kostol, ktorého najstaršie kamenné časti sú z pol. 13. storočia. Dnešná podoba stavby pochádza z veľkolepej gotickej prestavby v r. 1444–1498. Prestavbe pomáhalo mesto i hradný pán Zápoľský. Medzi najvzácnejšie časti interiéru kostola patrí ukrižovaný Kristus z hlavného oltára, o ktorom sa predpokladá, že bol

vyrezaný v dielni majstra Víta Stwosza. V blízkosti kostola je renesančná zvonica z r. 1591, považovaná za najkrajšiu spišskú zvonicu. Najstarší zvon je z r. 1525 a pred postavením zvonice bol pravdepodobne vo veži kostola Sv. kríža. Zvonica je spojená s budovou bývalej katolíckej ľudovej školy, prestavanej v 18. stor. z kaplnky sv. Trojice z r. 1468. Túto školu navštevoval aj Jozef Maximilián Petzval (1807–1891), fyzik, vedec, zakladateľ modernej fotografie. Oproti malému vchodu do kostola Sv. kríža stojí kamenná budova niekdajšej mestskej školy z r. 1536. Kostol bol povýšený na Baziliku minor v r. 1998.

5.2.6 Významné kultúrne podujatia

Kežmarok sa v lete už od roku 1991 stáva dejiskom najväčšieho festivalu ľudových remesiel v Európe **ELRO**, na ktorom cca 50 remesiel a svoju prácu prezentuje vyše 200 remeselníkov. Súčasťou festivalu sú kultúrne programy a na 4 pódiumoch vystupujú domáce i zahraničné súbory prezentujúce svoju národnú kultúru i históriu (folklórne súbory, populárna hudba, dobová hudba a historické tance, divadelné súbory, šermiari, sokoliari, zábavné programy). Na javiskách sa každoročne vystrieda vyše 40 súborov a vyše 900 účinkujúcich. Sprievodnými podujatiami sú výstavy i rôzne atrakcie.

Na pôde mesta sa pravidelne koná aj Sviatok kultúry a vzájomnosti (18.ročník), ktorého hlavným organizátorom je **Karpatsko-nemecký spolok na Slovensku**.

V zime sa na Hlavnom námestí konajú **Vianočné trhy** a v júni sa v uliciach a v mestskom kultúrnom stredisku schádzajú návštevníci festivalu mládežníckych divadiel Divadlenie. V meste pôsobí folklórne súbory **Magura** s viac ako 50-ročnou tradíciou, Magurák a detské folklórne súbory **Maguráček** a **Goralik**.

Pre deti školského veku sa pravidelne organizujú **Tvorivé dielne** súvisiace s prípravou a organizáciou Fašiangov, Veľkej noci a Vianočných sviatkov.

Múzeum v Kežmarku v spolupráci s Rímsko-katolíckou cirkvou - farnosť Kežmarok, tradične iniciuje **Krížovú cestu** na nádvorí Kežmarského hradu, aby tak priblížila udalosti na Kalvárii v netradičnom prostredí hradu. Toto sviatočné duchovné posolstvo je podané dramatizovanou formou textov, obohatené skladbami chrámového zboru.

Noc na hrade je podujatie realizované v rámci celoeurópskeho podujatia „Noc múzeí a galérií“, určené deťom mladšieho školského veku. Večerný animačný program je spojený s prehliadkou hradu, súťažami a nocovaním v priestoroch hradu. **Na hrade sa organizujú aj Hradné dni** v duchu stredovekého večera spojený s dobovou hudbou a sprievodným programom, ktorí vyplňajú šermiari, sokoliari, šach, cigánske tanečnice, žobráci, veštica, hltači ohňa, lukostrelci. V období Vianoc sa organizuje netradičná prehliadka hradu „**Od Ondreja do Troch kráľov**“. V jednotlivých expozíciách hradu divadelné stvárnené obdobie

Vianoc, zvyky a tradície (Stridžie dni - Ondrej, Barbora, Tomáš, Lucia, Štedrý večer, Traja králi). Ponuka vyučovacích hodín pre základné príp. stredné školy spojená s tvorivými dielňami (liatie olova, zdobenie medovníkov, výroba adventných vencov, divadelné improvizácie...).

V Kežmarku sa pravidelne organizujú **letné koncerty a netradičné divadelné predstavenia** odohrávajúce sa v interiéri Kežmarského hradu v priebehu 3 – 5 dní pri príležitosti medzinárodného dňa detí. Ďalšie divadelné predstavenia – **Rozprávka**-denné aj **Krvavé dejiny**-večerné predstavenia, sú pripravované pri príležitosti festivalu Európske ľudové remeslo. V priebehu 3 dní je odohraných viac ako 60 predstavení. Pre deti s vysvedčením so samými jednotkami je vstup na interaktívne bábkoherecké predstavenia zdarma. K sledovanému obdobiu je odohraných viac ako 40 predstavení. Na nádvorí hradu sa v rámci **Letného kina**, jeden týždeň v lete premietajú filmy rôzneho žánru. Pri príležitosti Dňa cestovného ruchu je realizované podujatie „**Poznaj svoje mesto**“.

5.3 SWOT analýza – Kultúra v meste

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> o kultúrny život v meste je na vysokej úrovni o veľa kultúrnych podujatí počas celého roka, cca 130 podujatí ročne o skúsená kapacita a inštitucionálna podpora rozvoja kultúry v meste – MsKS o kultúra v atraktívnych historických objektoch o kultúrne aktivity na námestí s vysokou návštevnosťou o vytváraná databáza kultúrnych podujatí v spolupráci s rôznymi inštitúciami na území mesta 	<ul style="list-style-type: none"> o chýba sociálne zázemie pre účinkujúcich na kultúrnych podujatiach organizovaných na námestí, ale aj v areáli hradu o zlá infraštruktúra a technicky zastaraný amfiteáter, málo využívaný amfiteáter o ELRO by malo byť vyfinancovaný zo vstupného, avšak dopredu nevieme, koľko vyberieme na vstupnom o nedostatočná vybavenosť MsKS, osvetľovacej a ozvučovacej techniky, javiskovej techniky, chýba veľkoplošná obrazovka pri aktivitách na námestí o nemoderný interiér MsKS – potreba modernizácie interiéru o nízka návštevnosť kina (nevyužitá kapacita)
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> o kultúrne pamiatky – MPR a UNESCO o 12 historických objektov je vo vlastníctve mesta o kultúrne podujatia ako lákadlo návštevnosti a potenciál pre podporu rozvoja CR o využívanie amfiteátru, modernizácia (pripravená PD, otvoriť diskusiu o celoročnom využití amfiteátra) o zvyšovanie štandardu podujatí o aktívnejšie rozvíjania spolupráce s hradom o posilnenie spolupráce s o.z, n.o. a inými na území mesta pri príprave kult. podujatí 	<ul style="list-style-type: none"> o znižovanie záujmu o kultúru (prevaha pohodlia – dostupná kultúra z domu) o nízka nákupná sila u občanov regiónu, nedostatok zdrojov získaných zo vstupeniek o nedostatok finančných zdrojov

6 ŠKOLSTVO A VZDELÁVANIE

6.1 Zariadenia predškolskej výchovy

Jasle

V Kežmarku sú od mája 2013 prevádzkované súkromné detské jasle pre 12-15 detí vo veku 18 mesiacov až 3 roky, ktorých zriaďovateľom je Domček – detské centrum s.r.o. Karola Kuzmányho 17, 06001 Kežmarok. Na základe demografických údajov a podľa expertných odhadov nie je potrebné v súčasnosti ani v blízkej budúcnosti riešiť v meste väčšiu kapacitu jaslí.

Materské školy

V meste sa nachádzajú 4 materské školy (MŠ)zriadené ako rozpočtové organizácie Mestom Kežmarok:

- **Materská škola, Severná 5, Kežmarok**
Zameranie školského vzdelávacieho programu: telesná a environmentálna výchova.
- **Materská škola, K.Kuzmányho 41, Kežmarok**
Zameranie školského vzdelávacieho programu: Škola šťastných detí – bezpečne s Adamkom k pohybu.
- **Materská škola, Možiarska 1, Kežmarok**
Zameranie školského vzdelávacieho programu: Slimáčikova záhrada – naučiť sa chrániť životné prostredie cez každodenné prežívanie a pozorovanie prírodného procesu v záhrade.
- **Materská škola, Cintorínska 3, Kežmarok**
Zameranie školského vzdelávacieho programu: Farebný svet dúhy - ľudové tradície.

Súčasná súhrnná kapacita MŠ je 479 miest. Aktuálne využíva služby materských škôl 41 detí mimo Kežmarku. Predpokladá sa zvyšovanie záujmu o umiestnenie detí v materských škôlkach v Kežmarku z okolia z dôvodu rušenia materských škôlok v obciach okresu Kežmarok (deficitné rozpočty obcí).

Školská dochádzka v predškolskom veku nie je zákonom určená ako povinná. V poslednom roku pred povinnou školskou dochádzkou v základnej škole štát prispieva všetkým deťom „predškólakom“ finančný príspevok, tzv. školné, ako motivačný prvok pre navštevovanie školy a lepšiu prípravu detí do základných škôl.

Tab. 32 Prehľad štatistických ukazovateľov materských škôl zriadených mestom Kežmarok

Školský rok	Počet tried	Počet detí	Počet detí na triedu	Počet pedagógov vrátane	Počet detí na 1 pedagóga	Počet nepedagogických zamestnancov
2008/2009	20	434	22	40	11	30
2009/2010	21	441	21	42	11	31
2010/2011	21	455	22	42	11	31
2011/2012	21	455	22	42	11	31
2012/2013	21	455	21	42	11	31

Zdroj: MsÚ Kežmarok

V materských školách v meste je splnený max. limit počtu detí na triedu v súlade so Zákonom č. 245/2008 Z.z., §28, ods.9, ktorý je

- a) 20 detí v triede pre troj- až štvorročné deti,
- b) 21 detí v triede pre štvor - až päťročné deti,
- c) 22 detí v triede pre päť- až šesťročné deti,
- d) 21 detí v triede pre troj- až šesťročné deti.

Podľa evidencie matričného úradu v Kežmarku je prognóza vývoja počtu detí mierne rastúca a neklesajúca, preto nie je predpoklad zániku MŠ dôsledkom znižovania počtu detí. V r. 1995 bol počet narodených a zapísaných detí v matrike 241. V nasledujúcich rokoch počet detí klesal po školský rok 2003/2004 s počtom detí 155.

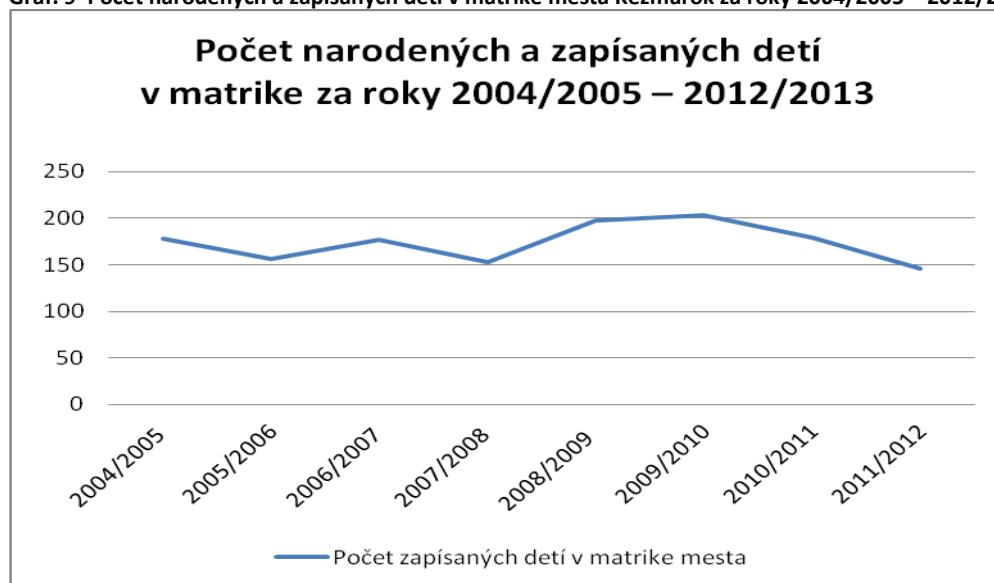
Počet narodených a zapísaných detí v matrike za roky 2004/2005 – 2011/2012 je nasledovný:

Tab. 33 Počet detí narodených a zapísaných v matrike mesta Kežmarok

Rok	Počet detí
2004/2005	178
2005/2006	156
2006/2007	177
2007/2008	177
2008/2009	153
2009/2010	197
2010/2011	203
2011/2012	179
2012/2013	146

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Graf. 9 Počet narodených a zapísaných detí v matrike mesta Kežmarok za roky 2004/2005 – 2012/2013

Zdroj: Matričný úrad mesta Kežmarok

V meste sa nachádzajú 3 materské školy zriadené súkromnými zriaďovateľmi. Ich súhrnná kapacita je 200 miest a z obcí mimo Kežmarku ich navštevuje 36 detí:

- **Súkromná materská škola pri Dennom detskom sanatóriu**, ktorej zriaďovateľom je Denné detské sanatóriu s.r.o., Záhradná 2, 060 01 Kežmarok.
Zameranie školského vzdelávacieho programu: sociálna a liečebná prevencia a rehabilitácia detí v predškolskom veku.
- **Základná škola s materskou školou sv.Kríža, Petržalská 21, Kežmarok**
Zameranie školského vzdelávacieho programu: Lupienok – zásady kresťanskej výchovy – láska preniknutá v celom výchovno-vzdelávacom systéme.
- **Súkromná materská škola, Kušníerska brána 3, Kežmarok**
Zameranie školského vzdelávacieho programu: Poznávanie Vysokých Tatier a okolia.

Tab. 34 Prehľad štatistických ukazovateľov materských škôl zriadených súkromnými osobami

Školský rok	Počet tried	Počet detí	Počet detí na triedu	Počet pedagógov vrátane riaditeľky	Počet detí na 1 pedagóga	Počet nepedagogických zamestnancov
2008/2009	8	131	16	15	9	7
2009/2010	8	136	17	17	8	7
2010/2011	7	135	19	16	8	6
2011/2012	8	158	20	16	10	5
2012/2013	8	159	20	16	10	4

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Vo všetkých materských školách na území mesta je výučbový proces realizovaný v súlade so štátnym vzdelávacím programom pedagogickými zamestnancami s úplnou kvalifikovanosťou. Ich ďalší odborný rast je zabezpečovaný spravidla v rámci kontinuálneho vzdelávania, ako aj prostredníctvom vlastných metodických orgánov. MŠ sú vybavené materiálnymi a učebnými pomôckami na výchovno-vyučovací proces v súlade so zákonom stanovenými základnými technickými a hygienickými parametrami. Dopĺňanie materiálneho a didaktického vybavenia materských škôl závisí od finančných možností mesta. Lepšie vybavenie majú tie MŠ, ktorým viac prispievajú rodičia a sponzori sponzorskými darmi, v nevýhode sú tie MŠ, ktoré navštevujú viac detí z rodín v hmotnej núdzi.

Z hľadiska stavebno-technického a energetického je potrebné klásť dôraz na zateplenie budov MŠ, výmenu okien, či zabezpečenie rozvodu tepla do vstupných spojovacích chodieb (minimálne v dvoch, budovách MŠ (Možiarska a Severná ul.), cez ktoré prechádzajú deti i počas prevádzky aj v zimnom období), ako aj na reguláciu tepla výmenou ventilov na radiátoroch. Je potrebné dokončiť práce súvisiace s rekonštrukciou striech a rekonštrukciou dvorov materských škôl.

V roku 2013 – 2014 je plánovaná rekonštrukcia MŠ na Kuzmányho ul. a výmena okien v MŠ Severnej a Možiarskej ul.. MŠ na ulici Severná leží v záplavovej oblasti Ľubického potoka a bola v roku 2010 zaplavená. Jej dvor a vybavenie interiéru, vrátane drobného inventáru a edukačných pomôcok, si vyžaduje zvýšené náklady.

6.2 Základné školstvo

V meste sa nachádzajú 3 základné školy a 2 základné umelecké školy zriadené Mestom Kežmarok, ďalej 1 základná škola s materskou školou a 1 špeciálna základná škola zriadené inými zriaďovateľmi.

6.2.1 Charakteristika základných škôl zriadených Mestom Kežmarok

- **Základná škola, Dr.Daniela Fischera 2, Kežmarok** bez špecifického zamerania
- **Základná škola - Grundschule, Hradné nám. 38, Kežmarok** so zameraním na výučbu nemeckého jazyka v jednej triede v ročníku.
- **Základná škola, Nižná brána 8, Kežmarok** so zameraním na šport a triedy mimoriadne nadaných detí. V tejto škole je na základe zvyšujúceho sa počtu detí s rečovou chybou zriadený od šk. roku 2013/2014 prípravný ročník pre tieto deti pred nástupom na povinnú školskú dochádzku do základnej školy. Navštevuje ho 9 detí z Kežmarku i okolia. V budove školy boli vykonané stavebno-technické bezbariérové úpravy, čím boli vytvorené podmienky pre ľahšie plnenie povinnej školskej dochádzky pre deti s telesným postihom.

Tab. 35 Prehľad štatistických ukazovateľov základných škôl zriadených mestom Kežmarok

Školský rok	Počet tried	Počet detí	Počet detí na triedu	Počet pedagógov vrátane riaditeľa	Počet detí na 1 pedagóga	Počet nepedagogických zamestnancov	Počet integrovaných žiakov
2008/2009	82	1894	23	127	15	54	54
2009/2010	81	1833	23	123	15	53	53
2010/2011	83	1777	21	125	14	53	68
2011/2012	81	1754	22	123	14	51	84
2012/2013	83	1714	21	123	14	51	76

Zdroj: MsÚ Kežmarok

V základných školách v meste je splnený max. limit počtu detí na triedu v súlade so Zákonom č. 245/2008 Z.z., § 29 ods.5, ktorý je

- a) 16 žiakov v triede nultého ročníka,
- b) 22 žiakov v triede prvého ročníka,
- c) 24 žiakov v triede, v ktorej sú žiaci viacerých ročníkov prvého stupňa základnej školy,
- d) 25 žiakov v triede druhého až štvrtého ročníka,
- e) 28 žiakov v triede piateho až deviateho ročníka.

Rozhodnutím riaditeľa školy je možné pri splnení určitých podmienok navýšiť počet žiakov v triede o troch.

6.2.2 Výchovno-vzdelávací proces žiakov so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami mimo nadaných detí

V šk. roku 2012/2013 bolo v kežmarských základných školách spolu 109 integrovaných žiakov (mimo nadaných detí). Počty detí vyšetovaných CPPPaP v súvislosti so školskou spôsobilosťou však rastie (viď. Tab. 36) a tým rastie aj počet detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Presnejšie štatistiky počtu detí so špeciálnymi výchovnými potrebami sa však nevedú. Spravidla sa jedná o deti z marginalizovaných skupín obyvateľstva zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP). EÚ presadzuje politiku obmedzovať separovanie handicapovaných detí v špeciálnych školách a v rámci vytvorených podmienok a v závislosti od ich zdravotného stavu ich začleňovať v maximálnej možnej miere medzi ostatné deti. Vzniká tak predpoklad, že počet integrovaných žiakov bude v budúcnosti narastať. V tejto súvislosti bude potrebné klásť zvýšený dôraz na personálne zabezpečenie škôl školskými špeciálnymi pedagógmi a školskými detskými psychológmi.

Tab. 36 Počty detí vyšetrených CPPPaP v súvislosti so školskou spôsobilosťou:

Rok	Deti so SZP	Ostatné deti	SPOLU
2009	3	22	25
2010	13	16	29
2011	14	23	37
2012	11	39	50
2013	11	23	33

Zdroj: MsÚ Kežmarok, (SZP - sociálne znevýhodnené prostredie)

Podľa Zákona č. 245/2008 Z.z. (§27) patria do sústavy škôl aj základné umelecké školy:

- **Základná umelecká škola Antona Cígera, Hviezdoslavova 12, Kežmarok**

Tab. 37 Základná štatistika školy

Školský rok	Počet detí		
	Hudobný odbor	Výtvarný odbor	Literárno-dramatický odbor
2008/2009	212	240	39
2009/2010	212	237	43
2010/2011	227	233	58
2011/2012	235	234	53

Zdroj: ZUŠ A. Cígera, Kežmarok

- **Základná umelecká škola, Petržalská 21, Kežmarok**

Tab. 38 Základná štatistika školy

Školský rok	Počet detí		
	Hudobný odbor	Výtvarný odbor	Tanečný odbor
2008/2009	44	62	200
2009/2010	67	73	194
2010/2011	101	80	232
2011/2012	122	91	250

Zdroj: ZUŠ, Kežmarok

Zmena legislatívy v školstve upravila financovanie žiakov v ZUŠ v zásade finančná podpora štátu na jedného žiaka a jeden umelecký odbor. Čo v praxi znamená, že ak dieťa by malo záujem v ZUŠ navštevovať viac odborov, zaplatí to Mesto Kežmarok z rozpočtu mesta, alebo rodičia.

Obe ZUŠ ponúkajú 2 rovnaké odbory a to hudobný a výtvarný odbor, pričom v ZUŠ Antona Cígera počty detí v daných odboroch v tejto škole sú podstatne vyššie ako v ZUŠ na ul. Petržalskej. Špecifické sú literárno-dramatický a tanečný odbor, ktorý na ZUŠ na ul.

Petržalskej navštevovalo v šk. roku 2011/2012 – 250 detí. Vzhľadom na stagnačný až regresný vývoj rozpočtu mesta, bude mesto hľadať rentabilnejší model prevádzky škôl pri zachovaní ponuky umeleckých odborov s cieľom zvyšovania kvality ich činností.

Kvalifikovanosť pedagógov v ZUŠ je naplnená v súlade s legislatívou, ale personálne obsadenie nie je vo všetkých odboroch dostačujúce. Je potrebné riešiť situáciu v hudobnom odbore, pretože sa vyskytujú hlavne problémy s vykrytím odbornosti vyučovania na hudobných nástrojoch, o ktoré je v súčasnej dobe väčší záujem (napr. hra na gitaru). V tanečnom odbore, ktorý sa stáva stále viac populárnym medzi deťmi a rodičmi, bude rovnako potrebné riešiť dostatočný počet pedagógov. Technické vybavenie na ZUŠ je na dobrej úrovni.

6.2.3 Charakteristika základných škôl zriadených inými zriaďovateľmi

- **Základná škola s materskou školou sv. Kríža, Petržalská 21, Kežmarok**
zriadená Rímskokatolíckou cirkvou - Biskupstvo Spišské Podhradie, Spišská Kapitula 13, Spišské Podhradie

Tab. 39 Základná štatistika školy

Šk. rok	Počet tried	Počet detí	Počet detí na triedu	Počet pedagógov vrátane riaditeľa	Počet detí na 1 pedagóga	Počet nepedagogických zamestnancov
2008/2009	16	270	17	24	11	14
2009/2010	14	231	17	21	11	14
2010/2011	13	224	17	20	11	15
2011/2012	11	215	20	18	12	15
2012/2013	10	219	22	18	13	15

Zdroj: ZŠ s MŠ sv. Kríža, Kežmarok

- **Špeciálna základná škola, Kostolné nám.28, Kežmarok, štátna škola** zriadená Obvodným úradom v Prešove

Tab. 40 Základná štatistika špeciálnej ZŠ

Šk. rok	Počet tried	Počet detí	Počet detí na triedu	Počet pedagógov vrátane riaditeľky	Počet detí na 1 pedagóga	Počet nepedagogických zamestnancov
2008/2009	18	177	10	21	8	5
2009/2010	17	165	10	21	8	5
2010/2011	14	122	9	18	7	5
2011/2012	11	93	8	16	6	5
2012/2013	11	88	8	14	6	5

Zdroj: ŠZŠ, Kežmarok

V základných školách všeobecne platí, že z dôvodu znižujúcej sa populačnej krivky klesá počet žiakov. V prípade, že tento trend bude pokračovať (viď. štatistika narodených a v matrike zapísaných detí v kapitole materské školy), je možné v dlhodobejšom horizonte predpokladať tzv. racionalizáciu škôl a znižovanie ich počtu v meste.

Základné školy v meste sú nerovnomerne napĺňané žiakmi, z dôvodu lokalizácie základných škôl. Do úvahy je potrebné brať aj faktor, že ZŠ v meste slúžia aj pre deti zo spádových oblastí. Napriek tomu stále platí princíp, že obvody sú určujúce len z hľadiska práva rodiča/zákonného zástupcu prednostne umiestniť svoje dieťa do školy v obvode, v ktorom býva, ale každý rodič/zákonný zástupca môže požiadať o umiestnenie svojho dieťaťa do akejkoľvek inej ZŠ a riaditeľ školy, ak má voľné kapacity, rozhodne o jeho prijatí. Predpoklad zvyšovania počtu žiakov je v ZŠ umiestnených v lokalitách mesta s vyšším počtom mladých rodín s deťmi. Z vyššie uvedených dôvodov je v nevýhode ZŠ na ul. Nižná brána.

Technický stav budov a vybavenie väčšiny základných škôl sa oproti roku 2003 pomerne výrazne zlepšilo (komplexná rekonštrukcia ZŠ na ul. Nižná brána; čiastočná rekonštrukcia ZŠ na Hradnom námestí a rekonštrukcia strechy ZŠ na ul. Dr. D. Fischera). V súčasnosti sa realizuje aj rekonštrukcia ZŠ sv. Kríža na Petržalskej ul., ktorej budovy sú v zlom stavebno-technickom stave. Rekonštrukcii dlhodobo bránili neusporiadané vlastnícke vzťahy (budova je v majetku mesta, ale na pozemkoch obce Ľubica). V horizonte cca 3 rokov je plánovaná rekonštrukcia športového areálu pri ZŠ, Nižná brána 2, Kežmarok.

6.2.4 Mimoškolská záujmová činnosť

V zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Kežmarok je **Centrum voľného času** (CVČ) na ul. Generála Štefánika 47 v Kežmarku. V šk. roku 2012/2013 navštevovalo CVČ spolu 1504 detí v 84 krúžkoch s rôznym zameraním (športové, jazykové, vedomostné, umelecké a tvorivé, pohybové a tanečné).

Od 1.1.2013 sa tento stav zásadne zmenil zmenou legislatívy o financovaní CVČ. Od 1.1. 2013 CVČ navštevuje spolu 721 detí 48 krúžkov (tiež rôznorodého zamerania).

Zmenou legislatívy vo financovaní CVČ došlo v šk. roku 2012/2013 k zníženiu rozpočtu CVČ o 100 tis. EUR (zníženie štátneho príspevku zo 192 EUR na 62 EUR na dieťa) s následkom odchodu detí (financovanie štátu len 5 – 15 ročných detí, okolité obce zriaďujú vlastné CVČ), ako aj s následkom prepustenia najmä externých zamestnancov (37). V súčasnosti je v CVČ 8 zamestnancov - 4 pedagogickí (vrátane riaditeľky) a 4 nepedagogickí.

Tab. 41 Počty detí v CVČ Kežmarok 2008 - 2013

Školský rok	Počet detí	Počet krúžkov
2008/2009	750	50
2009/2010	1363	103
2010/2011	1225	84
2011/2012	1521	89
2012/2013	1504	84
Od 1.1.2013	721	48

Zdroj: CVČ Kežmarok

V šk. roku 2013/2014 je vzhľadom na nové legislatívne podmienky a na základe kritérií zvýšené „školné“ a to v závislosti od rôznych podmienok - dieťa s trvalým pobytom v Kežmarku, alebo nie, ďalej či je dieťa z obce, ktorá podpísala/nepodpísala s mestom zmluvu o financovaní voľno časových aktivít alebo nie, tiež kritérium veku dieťaťa.

CVČ vykonáva svoje činnosti a aktivity v zrekonštruovanej budove s novým nábytkom. V budove sa nachádzajú učebne, počítačová miestnosť s 9tmi počítačmi, funkčná posilňovňa, dopravné ihrisko s novým asfaltovým kobercom, herňa, kuchynka. Zriadená je detská televízia s plánom zriadenia TV strižne. Plánované je tiež vybudovanie 9m vysokej lezeckej steny s nákladom cca 5-10 tis. EUR.

6.3 Stredné školstvo

V meste Kežmarok sa nachádza 7 stredných škôl (šesť stredných odborných škôl (ďalej SOŠ) a gymnázium) v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja, Neziskovej organizácie Biela voda v Kežmarku a Nadácie Dobrá rómska víla Kesaj, Košice.

Tab. 42 Zoznam stredných škôl nachádzajúcich sa v meste

Stredné školy	Zriaďovateľ
1.Súkromná stredná odborná škola, Biela voda 2, Kežmarok	Nezisková organizácia Biela voda v Kežmarku
2.Stredná odborná škola, Garbiarska 1, Kežmarok	Prešovský samosprávny kraj
3.Gymnázium Pavla Országha Hviezdoslava, Hviezdoslavova 20, Kežmarok	Prešovský samosprávny kraj
4.Stredná odborná škola, Kušníerska brána 349/2, Kežmarok	Prešovský samosprávny kraj
5.Hotelová akadémia Otta Brucknera, MUDr. Alexandra 29, Kežmarok	Prešovský samosprávny kraj
6.Stredná umelecká škola, Slavkovská 19, Kežmarok	Prešovský samosprávny kraj
7.Súkromné Gymnázium, ul. Galaktická 9, Košice, alokované pracovisko – ul. Nad traťou-28, Kežmarok	Nadácia Dobrá rómska víla Kesaj, Košice.

Zdroj: Mesto Kežmarok

Tab. 43 Vývoj v počte žiakov na stredných školách v meste Kežmarok

Stredné školy	šk. r. 09/10	šk. r. 10/11	šk. r. 11/12	šk. r. 12/13	Zmena počtu študentov v % za obdobie
1. Gymnázium P.O.Hviezdoslava	432	414	366	356	-18%
2. Súkromná stredná odborná škola, Biela voda 2	29	128	124	206	610%
3. Stredná odborná škola, Garbiarska 1	728	647	572	540	-26%
4. Stredná odborná škola, Kušníerska brána	630	665	791	697	11%
5. Hotelová akadémia Otta Brucknera, MUDr. Alexandra 29	630	548	483	432	-31%
6. Stredná umelecká škola, Slavkovská 19	212	211	186	167	-21%
Spolu:	2661	2613	2522	2398	-10%

Zdroj: ÚIPS Bratislava, stránky škôl, školy.sme.sk

Z tabuľky je zrejmé, že počet žiakov stredných škôl v Kežmarku v sledovanom období za posledné 4 roky klesá. Takmer každá škola vykazuje pokles počtu študentov. Výnimkou sú novovzniknutá Súkromná SOŠ Biela voda 2 a SOŠ Kušníerska brána, ktorá vznikla spojením SOŠ v Kežmarku – Pradiarni), ktoré zaznamenali nárast počtu žiakov o 11% až 610%.

Oblíbenosť štúdia na gymnáziách klesá – počet žiakov v priebehu sledovaného obdobia klesol v Kežmarku o 18%, čo súvisí aj s celkovým poklesom počtu študentov na stredných školách.

Tab. 44 Počet absolventov škôl

Škola	Šk. r.	Šk. r.	Šk. r.	Šk. r.	Zmena počtu
1. Gymnázium P.O.Hviezdoslava	87	88	81	81	-7%
2. Súkromná stredná odborná škola, Biela voda 2	0	0	64	57	-11%
3. Stredná odborná škola, Garbiarska 1	197	216	236	203	3%
4. Stredná odborná škola, Kušníerska brána	110	219	206	x	87%
5. Hotelová akadémia Otta Brucknera, MUDr. Alexandra 29	158	133	130	116	-27%
6. Stredná umelecká škola, Slavkovská 19	45	67	54	42	-7%
Spolu:	597	723	771	499	-16%

Zdroj: ÚIPS Bratislava, x= nezistený údaj

Tab. 45 Počet prijatých študentov

Škola	Šk. r. 2009/2010	Šk. r. 2010/2011	Šk. r. 2011/2012	Šk. r. 2012/2013	Zmena počtu novoprijatých
1. Gymnázium P.O.H.	61	76	46	77	26%
2. Súkromná stredná odborná škola, Biela voda 2	29	103	55	149	414%
3. Stredná odborná škola, Garbiarska 1	219	182	205	199	-9%
4. Stredná odborná škola, Kušníerska brána	311	260	305	245	-21%
5. Hotelová akadémia Otta Brucknera, MUDr. Alexandra 29	127	87	84	88	-31%
6. Stredná umelecká škola, Slavkovská 19	23	39	18	42	83%
Spolu:	770	747	713	800	4%

Zdroj: ÚIPS Bratislava

1.3.1 Základná charakteristika stredných škôl v Kežmarku

Gymnázium P. O. Hviezdoslava

Škola, ktorej zriaďovateľom je Prešovský samosprávny kraj (PSK) nadväzuje na svoju bohatú históriu siahajúcu až do roku 1927. Školský vzdelávací program je zameraný na poskytovanie stredného všeobecného vzdelania, ktoré končí maturitnou skúškou. Po jeho absolvovaní sa predpokladá úspešné zvládnutie prijímacích pohovorov a štúdiá na akýchkoľvek typoch vysokých škôl. Študenti pri organizácii svojho štúdia majú možnosť vybrať si zo širokej ponuky voliteľných predmetov podľa záujmu a profilácie študentov. Škola úspešne spolupracuje na medzinárodných projektoch, umožňuje výmenné pobyty študentov do zahraničia a realizuje projekty v spolupráci s vysokými školami doma aj v zahraničí.

Súkromná stredná odborná škola, Biela voda 2

Súkromná SOŠ v Kežmarku je netradičnou strednou školou so zameraním na výchovu a vzdelávanie v remeslách a službách formou alternatívnych prvkov vo výučbe. Pracuje najmä so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP) a z marginalizovanej rómskej komunity (MRK). Škola ponúka možnosť študovať v 2-ročných odboroch (stavebná výroba, strojárská výroba, lesnícka výroba, výroba konfekcie, spracovanie dreva, výroba úžitkového skla) a 3-ročných odboroch (umelecký strojár, umelecký kováč a zámočník, murár, kamenár, krajčír, krajčírka, čašník – servírka, kaderník – kadernička) a tiež 2-ročné nadstavbové štúdium. Škola spolupracuje s organizáciami (napr. OZ P(L)UTO, Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity, Lokálne partnerstvo

sociálnej inklúzie okresov Kežmarok a Stará Ľubovňa), ktorých cieľom je zmiernenie sociálnej inklúzie študentov SOŠ.

Stredná odborná škola, Garbiarska 1

V rámci výučbového procesu škola realizuje 4-ročné študijné maturitné odbory, 2 a 3 -ročné učebné odbory, 2-ročné denné nadstavbové študijné odbory. Škola je držiteľom medzinárodného certifikátu IES (INTERNATIONAL EDUCATION SOCIETY), čo znamená, že maturitné vysvedčenia a výučné listy vydané SOŠ sú platné a uznávané v celosvetovom meradle. Škola v rámci svojej podnikateľskej činnosti poskytuje ubytovacie služby vo vlastnom ubytovacom zariadení. Škola využíva pre svoju činnosť viacero objektov v meste - budovy na Garbiarskej ulici č.1, budovy slúžiace na teoretické vyučovanie na ulici Dr. Alexandra č.56, tiež dielne na Tvarožnianskej ulici č.1 v Kežmarku.

Stredná odborná škola, Kušníerska brána 349/2, 060 01 Kežmarok

Škola je situovaná v centre mesta neďaleko autobusovej a železničnej stanice. Žiaci po absolvovaní školy majú možnosť zamestnať sa v dopravnom a potravinárskom priemysle, nakoľko v okolí Kežmarku je mnoho podnikov, kde nájdu uplatnenie.

Vo všeobecnosti škola eviduje menší záujem o učebné odbory cukrár, pekár a autoopravár. Aktuálna hospodárska kríza, nízka dostupnosť na medzinárodné trhy znehodnocuje konkurencieschopnosť rastlinných a živočíšnych produktov, čo sa prejavuje v nezáujme mladej generácie o prácu v poľnohospodárstve a škola eviduje v posledných rokoch nízky záujem študentov o poľnohospodárske odbory.

Tab. 46 Uplatniteľnosť absolventov – počty absolventov:

ďalej študujú na VŠ:	4,02 %
zamestnaní:	27,68 %
začali podnikáť:	0,98 %
sú nezamestnaní max. rok :	38,60%
sú nezamestnaní viac ako rok:	28,72 %

Zdroj: Stredná odborná škola, Kušníerska brána 349/2

Hotelová akadémia Otta Brucknera

Hotelová akadémia Otta Brucknera je odborná stredná škola s viac ako 80 – ročnou históriou. Výchovno – vzdelávací proces je zameraný na prípravu žiakov pre odborné činnosti v oblasti hotelierstva, gastronómie a ďalších služieb v cestovnom ruchu a v spoločnom stravovaní. Od 1. 9. 2008 prebieha v škole vzdelávanie podľa školského vzdelávacieho programu HOGATUR – Hotelierstvo, gastronómia, turizmus. Škola umožňuje štúdium v 5-ročnom študijnom odbore hotelová akadémia a študijné odbory manažment regionálneho

cestovného ruchu, ďalej kuchár s dĺžkou štúdia 4 roky. Škola sa aktívne zúčastňuje na gastronomických prezentáciách školy v meste Kežmarok a národnej úrovni i v zahraničí. Škola sídli v 3 budovách: budova školy, budova praktického vyučovania a budova školskej reštaurácie Barónka pre odbornú prax.

Tab. 47 Uplatniteľnosť absolventov

rok	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Počet absolventov	128	157	133	130
z toho prijatých na VŠ	38	71	70	63
Zamestnaní v SR	31	61	18	28
Zamestnaní v zahraničí	18	4	25	28
Materská dovolenka	3	1	2	0
Evidovaní v čase zisťovania na ÚP				
(september po maturite)	22	20	18	11

Zdroj: Hotelová akadémia Otta Brucknera

Absolventi, ktorí sú v čase zisťovania (spravidla v septembri po skončení štúdia na škole) evidovaní na úrade práce, si nájdu zamestnanie v SR alebo v zahraničí do 2 – 3 mesiacov. Viacerí po návrate zo zahraničia začnú podnikáť.

Stredná umelecká škola, Slavkovská 19, Kežmarok

Škola ponúka viacero odborov ako umelecko- remeselné práce, grafik tlačových médií, propagačné výtvarníctvo, konzervátorské a reštaurátorské práce, umelecký rezbár, stolár, fotografický dizajn, ručné výtvarné spracúvanie textílií, umelecký krajčír, aranžér i kaderník. Škola poskytuje stupňovité vzdelanie, teda 70% absolventov dvojročných učebných odborov pokračuje v trojročných učebných odboroch k získaniu výučných listov a 30 % z týchto absolventov pokračuje vo vzdelávaní v dvojročnom nadstavbovom štúdiu s maturitou.

Súkromné gymnázium, Galaktická 9, Košice

Súkromné gymnázium zaradilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky v roku 2003 do siete škôl. Zámerom zriaďovateľa gymnázia, ktorým je Nadácie Dobrá rómska víla Kesaj, bolo poskytnúť predovšetkým úspešným rómskym žiakom primerané možnosti na získanie kvalitného stredoškolského vzdelania a dať im šancu uchádzať sa o vysokoškolské štúdium na našich i zahraničných univerzitách a vysokých školách. V apríli 2005 škola vstúpila do realizácie národného projektu Zvýšenie kvalifikačného potenciálu príslušníkov rómskej komunity zavedením nového študijného zamerania „ROMISTIKA“ do systému vzdelávania stredných škôl a stala sa v tomto projekte pilotnou školou. V septembri 2005 začala škola realizovať ďalší projekt Vzdelanie – predpoklad zmeny zameraný na zvýšenie vzdelanostnej úrovne Rómov. Obidva projekty sú financované z ESF a štátneho rozpočtu.

Od 1. septembra 2005 je to osemročné gymnázium. Alokované pracovisko má osemročné gymnázium na ul. Nad traťou 28 v Kežmarku.

6.3.1 Spolupráca medzi základným a stredným školstvom

Prešovský samosprávny kraj (PSK) je zriaďovateľom 5 zo 7mich stredných škôl na území mesta Kežmarok. V jeho rozvojovom dokumente –Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja na rok 2008 – 2015 si PSK definoval v oblasti rozvoja stredného odborného školstva cieľ „**zvýšiť uplatniteľnosť absolventov stredných odborných škôl z regiónu Prešovského kraja v roku 2015 vo svojom odbore v priemere na úroveň 70%**“. Tento cieľ chce dosiahnuť 3 opatreniami a to:

- zvýšením odbornej úrovne stredných odborných škôl podľa požiadaviek trhu práce
- zlepšením marketingu škôl smerom k verejnosti a k základným školám
- skvalitnením procesu umiestňovania absolventov SOŠ do praxe.

Všetky 3 opatrenia je možné plniť v spolupráci s mestami v kraji, v ktorých stredné školy poskytujú vzdelávanie, teda aj s mestom Kežmarok. Spolupráca medzi PSK a mestom Kežmarok ako zriaďovateľom základného školstva, musí byť založená na zefektívnení komunikácie a dohode k vytváraniu a zriaďovaniu nových stredoškolských učebných odborov, či ich rušeniu s cieľom vytvárania podmienok pre zvyšovanie zamestnateľnosti mladých ľudí z Kežmarku a okolia.

6.4 SWOT analýza - Školstvo a vzdelávanie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ Originálne kompetencie mesta a priame rozhodovanie mesta v oblasti základného školstva a materských škôl ○ Dostatočná kapacita škôl a školská infraštruktúra ○ Stabilné štatistické ukazovatele (počty tried, detí, pedagógov) ○ Splnená požadovaná kvalifikovanosť pedagógov v rámci zákona 100% kvalifikovanosť pedagógov ○ Zdravé a kvalitné stravovanie na školách (všetky ZŠ a MŠ aktívne zapojené do realizácie projektov Školské mlieko, Školské ovocie) ○ Aktívna činnosť koordinátorov prevencie protispoločenských a patologických javov z radov učiteľov ○ Široká ponuka pre výber ZŠ i SŠ (cirkevné, štátne, súkromné, špeciálne) ○ Dostatok stredných škôl na území mesta – gymnázium, stredné odborné školy, učilišťa) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nerovnomerná vybavenosť MŠ didaktickými pomôckami ; modernejšia a nadštandardná vybavenosť je riešená najmä prostredníctvom sponzoringu ○ Vysoká energetická náročnosť a prevádzka budov MŠ i niektorých ZŠ ○ Nerovnomernosť naplnenia ZŠ žiakmi (v nevýhode z dôvodu lokalizácie je najmä ZŠ na ul. Nižná brána) ○ Duplicitné odbory SŠ, chýba koordinácia vytvárania odborov v rámci kraja i v spolupráci s mestom a jeho základnými školami ○ Nízka vzájomná informovanosť medzi mestom a jeho školami a zriaďovateľmi stredných škôl o potrebách, problémoch ○ Budovy SŠ nie sú vo vlastníctve zriaďovateľov (Hotelová akadémia, Gymnázium, Stredná umelecká škola)

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ○ Silná tradícia vzdelávania v Kežmarku ○ Dostatočná kapacita škôl pre potreby mesta ○ Zvyšovanie počtu žiakov ZŠ so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami ○ Získavanie externých zdrojov pre modernizáciu školskej infraštruktúry, vybavenie, modernizáciu ○ Príprava a realizácia vzdelávacích projektov a projektov zameraných na skvalitňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu na kežmarských školách ○ Zvyšovanie kvalifikácie pedagógov prostredníctvom „ kreditového „ vzdelávania ○ Zvyšujúci sa záujem o mimoškolské záujmové činnosti (ZUŠ, CVČ, Strediská záujmovej činnosti) ○ Zlúčenie dvoch ZUŠ ○ Cielená spolupráca medzi mestom, mestskými školami a zriaďovateľmi stredných škôl na území mesta pre vytváranie na trhu práce uplatniteľných stredoškolských odborov 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Demografický vývoj mierne klesajúci ○ Zvyšovanie počtu detí so špeciálnymi výchovnými a vzdelávacími potrebami - integrovaní žiaci ○ Zvyšovanie počtu detí so skúsenosťami s drogami, alkoholom ○ Zvyšovanie počtu prípadov šikanovania na základných školách ○ Racionalizácia škôl /znižovanie počtu škôl/rušenie škôl v prípade významného poklesu žiakov ○ Pokles počtu detí - pokles pedagógov v školách (demografia, zmena legislatívy v štátnom financovaní ZUŠ i CVČ) ○ Ohrozenie škôl záplavami (MŠ na ul. Severnej, ZŠ Nižná brána, Hradná škola, CVČ, telocvičňa gymnázia T2, učebne praktického vyučovania SOŠ Garbiarska)

7 ŠPORT A ŠPORTOVÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Športovou infraštruktúrou sú štadióny, športové haly, telocvične, strelnice a iné kryté alebo otvorené športoviská určené na prípravu športovcov a na uskutočňovanie športových súťaží a športových podujatí v jednotlivých druhoch športu, i rekreačného športu.

7.1 Stav infraštruktúry pre profesionálny a rekreačný šport v Kežmarku

Mesto Kežmarok spravuje pre profesionálne aj rekreačné športovanie v súčasnosti 5 športových objektov:

Futbalový štadión 1: Obnovená trávnatá plocha futbalového štadióna je poskytovaná na zápasy a tréningy všetkých futbalových skupín. Atletickú dráhu využívajú atléti Mestského športového klubu (MŠK), Stredná umelecká škola (SUŠ) a Gymnázium P.O.Hviezdoslava v Kežmarku. Areál futbalového štadióna využívajú aj ďalšie organizácie – Centrum voľného času, Policajný zbor, HaZZ v Prešove, dobrovoľný hasičský zbor v Kežmarku a Kynológia pre účely ich prípravných a súťažných aktivít.

Plánovaný počet hodín využívania areálu futbalového štadióna 1 je 900 hodín ročne. Plánovaný počet platiacich divákov na majstrovských zápasoch je 3 000 divákov ročne. Plánované výdavky Mesta sa týkajú nákladov na materiál, energie, služby, údržbu, odpisy a mzdy zamestnancov, podieľajúcich sa na správe a údržbe štadióna. V roku 2013 sa plánuje v rámci údržby oprava tribúny pre divákov tak, aby spĺňala bezpečnostné predpisy (izolácie a nepremokavosť strechy, montáž sedačiek).

Futbalový štadión 2 je určený hlavne mládeži, školám a obyvateľom mesta Kežmarok, aby sa šport stal súčasťou ich životného štýlu. Po povodni obnovená trávnatá plocha bola poskytovaná na tréningy všetkých futbalových skupín, ako aj na voľnočasové športové aktivity verejnosti. Plánovaný počet hodín využívania areálu futbalového štadióna 2 je 1 000 hodín ročne.

V roku 2012 boli spevnené plochy pred šatňami, zrekonštruované šatne pre športovcov a zrekonštruovala sa tribúna pre divákov (lavičky, zábradlie, chodník ku tribúne), zrealizovala sa prekládka elektrického napojenia. V roku 2013 Mesto plánuje vybudovať vstupnú bránu do areálu štadióna a osadenie existujúceho betónového plotu.

V rámci areálu futbalového štadióna 2 je vyčlenená plocha určená pre lukostrelcov. V roku 2013 mesto plánuje vybudovanie bezpečnostnej deliacej steny medzi časťami využívanými futbalistami a lukostrelcami. V rámci areálu štadióna je plánovaná výstavba Skate parku.

Zimný štadión je od roku 2012 mimo prevádzky. V súčasnosti sa zabezpečuje len temperovanie strojovne a jej zariadení. Náklady zahŕňajú aj poistenie majetku.

Viacúčelové ihrisko vybudované v centre sídliska **JUH II** využíva hlavne mládež kežmarského sídliska, a aktívni hokejbalisti na tréningy. Jeho prevádzkovaním Mesto podnecuje záujem o športové aktivity detí a mládeže. Výdavky na viacúčelové ihrisko zahŕňajú hlavne výdavky na jeho prevádzku a údržbu. V roku 2013 sa plánuje dokončenie oplotenia.

Mestská športová hala Vlada Jančeka (MŠK) poskytuje svoje priestory hlavne jednotlivým zložkám MŠK, ale aj školám a verejnosti. Plánovaný počet hodín využívania mestskej športovej haly je 2 000 hodín ročne.

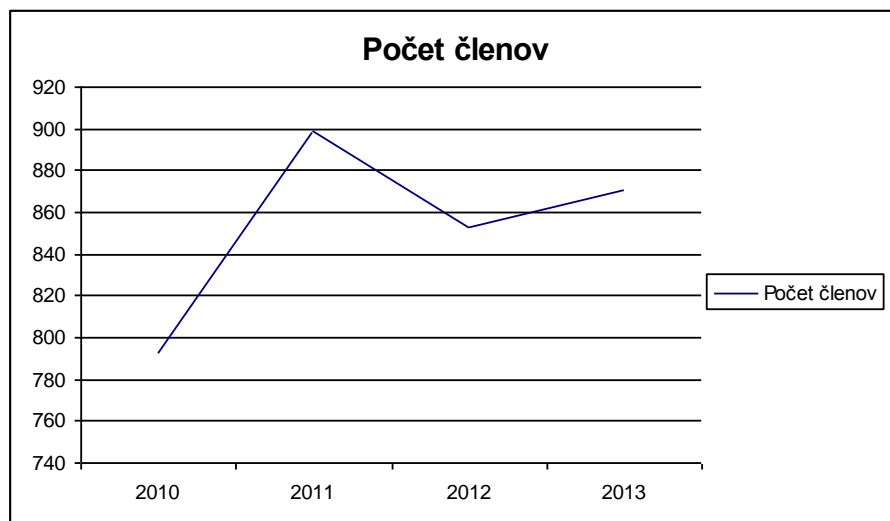
V roku 2012 bola dokončená rekonštrukcia palubovky a oprava vrátnice, vybudoval sa prístupový chodník k hale, ukončená je výmena plastových okien a opravená je strecha. Vo vnútorných priestoroch sa zrekonštruovala tribúna pre divákov montážou plastových sedačiek a položila sa nová podlaha v šatniach pre športovcov z PVC materiálu, bola tiež zakúpená podlaha na prekrytie palubovej podlahy pre iné, než športové účely. Plánované sú materiálové výdavky, výdavky na energie, služby, mzdy správcu, kuričov, údržbárov a upratovačky. V roku 2013 plánuje Mesto opravu sociálnych zariadení pre ženy a opravu elektroinštalácie vedenia.

7.2 Vrcholový a výkonnostný šport

Profesionálny šport rozvíja nielen výkonnostný, ale aj osobnostný rast športovca a je zároveň prostredníctvom národných a medzinárodných súťaží účinným prostriedkom propagácie mesta. Platformu výkonnostného a vrcholového športu v Kežmarku reprezentuje MŠK, ktorý zastrešuje spolu 14 rôznych športových klubov rôzneho zamerania. Sú to MŠK Kežmarok 1895 – ľahká atletika, Basketbalový klub MŠK Kežmarok, MFK Kežmarok - družstvá mládeže, MŠK Vegomont Kežmarok - hokejbal, Jazdecký oddiel MŠK Kežmarok, Karate Klub MŠK, MŠK – TPS 06, Lyžiarsky oddiel MŠK Kežmarok, MŠK 1. Ping Pong Club Fortuna Kežmarok, MŠK KdV Kežmarok, TŠC Tempo MŠK, KV MŠK OKTAN Kežmarok, Mestský športový klub Kežmarok – základná organizácia Kynológia Kežmarok, ľadový hokej. Najvýraznejšími a najúspešnejšími oddielmi sú volejbalistky a hokejbalisti, lukostrelci a športovní tanečníci.

Dotazníkom a osobnými rozhovormi sa skúmal aj stav infraštruktúry budov, materiálne vybavenie, podmienky a činnosti pre rozvoj mládežníckeho športu a identifikovali sa problémy v tejto oblasti. Z hľadiska popularity a veľkosti členskej základne boli v roku 2013 najznámejšie hokejbalový (170), futbalový (150) a volejbalový (125) klub. Ďalšími významnými klubmi sú basketbalový klub (75 členov) a lukostrelecký (60). Žiadny z klubov nemá pod 30 členov, s najmenším zastúpením (32 členov) je šachový klub.

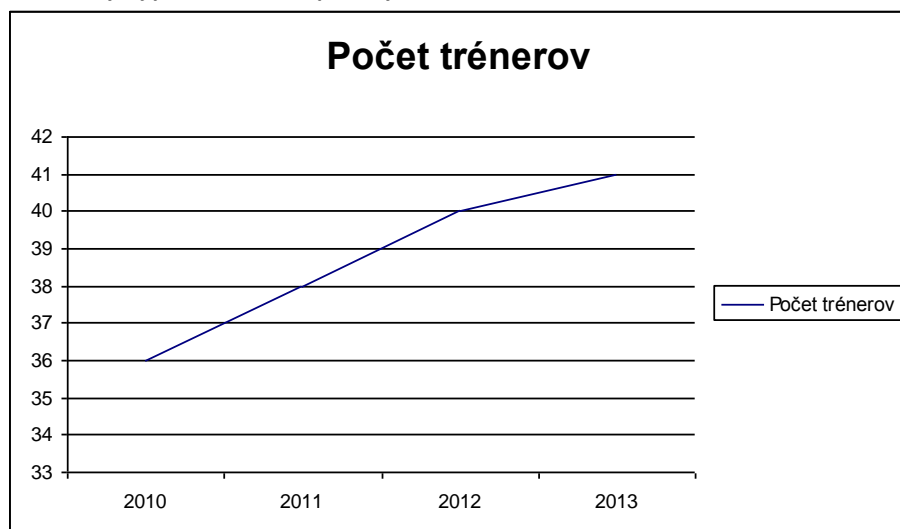
Graf. 10 Vývoj celkovej členskej základne organizovaných športových klubov

Zdroj: Vlastné zisťovanie

Najvyšší nárast členov športových klubov sa udial v roku 2011 (nárast o 13,3 %). Naproti tomu v ďalšom roku počet členov klesol o viac ako 5 % na 853 členov. Od roku 2012 sa však opäť mierne zvýšil o 18 členov. Najvyšší odliv členov od roku 2010 majú MŠK Kežmarok – Hokejbal (o 30 členov) a TŠC Tempo MŠK, ktorý sa venuje športovému tancu (25 členov). Karate Klub MŠK si rozšíril svoju členskú základňu z 15 na 35 členov (viac ako 2 násobok) v porovnaní s rokom 2010. Druhým klubom s najvyšším prílevom členov je Basketbalový klub MŠK Kežmarok (z 50 na 75 členov). Ostatné kluby si udržiavajú relatívne stabilnú fluktuáciu členov v rozpätí od -3 do +15 členov. Takmer každý športový klub sa venuje členom rôzneho veku od najmenších (mladší žiaci ZŠ) až dospelých.

Graf. 11 Vývoj počtu trénerov športových klubov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pri zvyšovaní počtu členov klubov sa za analyzované obdobie zvyšoval aj počet trénerov, ktorých je v súčasnosti 41. Z hľadiska kvalifikácie trénerov je možné konštatovať, že v meste

pôsobí dostatok trénerov s trénerskou licenciou v danom športe, čo buduje predpoklady pre dosahovanie kvalitnejších výsledkov a profesionalizáciu športu, najmä v oblasti športového rozvoja detí a mládeže. Počet trénerov v jednotlivých kluboch je stabilný, rastie o 1 až 2 trénerov medziročne. Zvýšil sa počet trénerov, ktorí sa zaoberajú najmladšou kategóriou a to prípravkami (Basketbalový klub MŠK Kežmarok). Ako jediný zaznamenal pokles počtu trénerov KV MŠK OKTAN (o 3 oproti roku 2010).

Športové organizácie vítajú pozitívne vznik MŠK a jeho aktivity. Významnou mierou pomohol k zlepšeniu športových možností v meste a pri zrekonštruovaní športovísk, čo v konečnom dôsledku považujú jeho členovia za kľúčový faktor, ktorý pozitívne ovplyvnil návrat mládeže k športu. Jednohlasne sa všetci opýtaní zhodujú na tom, že stav športovej infraštruktúry je vo vyhovujúcom stave a celkovo hodnotia podmienky pre šport v meste za veľmi priaznivý. Je tomu tak aj vďaka finančnej pomoci Mestského športového klubu. Samotné športové kluby organizujú viaceré športové podujatia, zúčastňujú sa aj regionálnych a nadnárodných podujatí, na ktorých dosahujú veľmi významné úspechy. Ich zámerom je zvýšiť záujem detí a mládeže o šport a zmysluplné využívanie voľného času so zameraním na posilnenie zdravia.

Spoločným problémom, ktorý sa objavuje u viacerých športových klubov, je nedostatok sociálnych zariadení, šatní, ako aj tribún pre divákov. Vďaka zvýšenému záujmu o šport, sú priestory na tréningovanie, najmä Mestská športová hala Vlada Jančeka vyťažené, čo núti kluby hľadať si náhradné priestory, avšak tie nie sú také ideálne a kvalitné ako štandardy poskytované MŠK. Tie športové kluby, ktoré využívajú na tréningy aj športoviská škôl (napr. Basketbalový klub MŠK Kežmarok) uvádzajú, že telocvične základných škôl, ktorých zriaďovateľom je mesto Kežmarok, spĺňajú základné možnosti na prípravu mládeže. Ich veľkou nevýhodou je však malá plocha. Naproti tomu stredná škola (SOŠ) na Pradiarenskej ul., v zriaďovateľskej pôsobnosti Vyššieho územného celku (VÚC) Prešov, by si vyžadovala rekonštrukciu, rovnako ako šatne a sociálne zariadenia, ktoré využíva športový klub TŠC Tempo MŠK, a ktoré sú poškodené záplavami. Futbalový štadión na ulici Tvarožnianska a spoločenské priestory na využitie voľného času mimo tréningov a zápasov potrebujú tiež rekonštrukciu. Podľa vyjadrenia opýtaných klubov je stav tréningových plôch na zodpovedajúcej úrovni.

7.3 Podmienky pre športovanie verejnosti

Podľa The Council of Europe, športom sú všetky formy fyzickej aktivity, ktoré prostredníctvom príležitostnej alebo organizovanej telesnej činnosti vedú k zlepšeniu fyzickej zdatnosti, zlepšeniu zdravia, formovania sociálno - spoločenských vzťahov alebo k dosahovaniu výsledkov pri súťažiach na všetkých úrovniach.

V poslednom čase narastá trend aktívneho oddychu, obyvatelia mesta, ako aj návštevníci, si môžu vybrať z niekoľkých druhov rekreačných športov ako formy trávenia svojho voľného času, najmä turistika, cykloturistika a lyžovanie.

Turistika a cykloturistika

Mesto Kežmarok je bohaté na prírodné krásy, keďže sa nachádza v blízkosti prírodných celkov a chránených prírodných oblastí Spišská Magura, Belianske Tatry a TANAP. Ideálnym miestom na letnú turistiku resp. pešiu turistiku je Lesopark SEVER – rekreačná prímestská zóna s vyznačeným náučným chodníkom, ktorý má dĺžku 2,4 kilometra s 12timi zastávkami s informáciami o prírodných a historických hodnotách Kežmarku a okolia.

V rámci letnej rekreácie môžu turisti využiť dve značené cyklotrasy:

1. Cyklotrasa č. 5890 zelené značenie – Zlatná dolina- Kežmarok, centrum – Kežmarok, sídlisko Juh – Ostrá skala – Vrbov centrum – Vrbov - kúpalisko
2. Cyklotrasa č. 014 červené značenie – Kežmarok –Lubica –Tvarožná –Hradisko –Brezová - Zbojnická lúka –Levoča -odbočka do centra

Momentálne pripravuje mesto okrem značenia cyklotrasy Kežmarok – Strážky – Spišská Belá aj značenie ďalších cyklistických trás v okolí smerom na obec Krížová Ves, Ihľany, do Levočských vrchov, a prepojenia na trasy mesta Vysoké Tatry.

Lyžovanie

V zimnom období (cca od januára do marca) môžu aktívni obyvatelia využiť služby miestneho lyžiarskeho strediska na Jeruzalemskom vrchu. Základná stanica sa nachádza v nadmorskej výške 630 m.n.m. a najvyššie položený bod strediska je vo výške 695 m.n.m., celkové prevýšenie teda predstavuje 65 metrov.

K dispozícii sú dva upravované svahy (na ľahké a stredne ťažké lyžovanie) o celkovej dĺžke zjazdoviek **0,58 km** s technickým zasnežovaním a možnosťou večerného lyžovania.

V lyžiarskom stredisku sú vytvorené podmienky i na **bežecké lyžovanie**.

Pre verejnosť sú sprístupnené a dostupné všetky mestské športoviská i školské športové areály.

7.4 SWOT analýza – Šport a športová infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">○ Vybudovaná športová infraštruktúra○ Manažérska kapacita – priame riadenie MŠK Mestom○ Finančná podpora športov a klubov Mestom○ Silný sponzoring○ Aplikácia, využívanie a podpora športu prostredníctvom VZN 1/2010 o poskytovaní dotácií pre športové kluby○ Rôznorodé a vysoké zastúpenie rôznych športov v meste○ Vysoký záujem o výkonnostný šport so stálym počtom členov klubov○ Dostatok kvalifikovaných trénerov	<ul style="list-style-type: none">○ Nedostatočné vybavenie športovísk sociálnymi zariadeniami (šatne, wc), tribúnami○ Nedostatočné materiálne vybavenie○ niektorých športovísk a športovcov○ Ťažšia dostupnosť niektorých športovísk pre športovanie verejnosti (športová hala)○ Nedostatočná informovanosť o športovom dianí v meste vo väzbe na aktivity podporujúce rozvoj cestovného ruchu a zvyšovanie počtu návštevníkov mesta cez športové udalosti

<ul style="list-style-type: none"> ○ Veľa tradičných a navštevovaných aktivít pre šport a pohybové aktivity širšej verejnosti (Dni športu mesta Kežmarok, súťaže o pohár primátora....) 	
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ○ Tradícia športu v meste vrcholového/profesionálneho i masového športu ○ Prírodné podmienky pre rozvoj aktívneho oddychu, pohybu, rekreačného športu ○ Napriek zlej finančnej situácii rastie záujem o vrcholový šport ○ Záujem verejnosti o pohyb a šport ○ Príprava podmienok pre nové druhy športu pre verejnosť (skate park ...) ○ Športová ponuka pre návštevníkov mesta a posilnenie rozvoja športového turizmu v meste ○ Vybudovanie plavárne v dlhodobejšom horizonte 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nedostatok finančných zdrojov z rozpočtu mesta ○ Športové kluby sa spoliehajú na finančnú podporu mesta ○ Málo príležitostí pre získavanie externých zdrojov fondov EÚ, resp. ďalších finančných programov na podporu rozvoja športu ○ Nezdravý životný štýl mládeže (éra vysedávania pri počítačoch, nezdravá a pohybovo „neschopná“ veľká časť detí a mládeže)

8 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

8.1 Prírodné podmienky a krajina

8.1.1 Geomorfologické, geologické a klimatické pomery

Časť katastra Kežmarku od rieky Poprad na západ sa nachádza na Kežmarskej pahorkatine, ktorá je súčasťou celku Podtatranské kotliny a podcelku Popradská kotlina. Južná časť katastra priliehajúca ku k. ú. Huncovce, Vrbov a Ľubica leží na Vrbovskej pahorkatine. Obe tieto jednotky sú súčasťou Fatransko-tatranskej oblasti. Na Východ od rieky Poprad územie spadá do Podhŕľno-magurskej oblasti, celok Levočské vrchy.

Všetky jednotky sú budované vnútrokarpatským flyšom (paleogén), ktorého súčasťou sú bazálne zlepenice, bridličnaté ílovce a pieskovce. Striedanie týchto vrstiev vytvára typický vnútrokarpatský paleogén vzniknutý v treťohorách (oligocén, sčasti vrchný eocén).

Podnebie celej Popradskej kotliny je pomerne chladné . Klimatogeograficky okolie Kežmarku spadá do mierne teplej klimatickej oblasti, podoblast' mierne teplá, mierne vlhká so studenou zimou s počtom letných dní v roku pod 50, s priemernou teplotou v júli nad 16 °C a teplotou v januári -5 °C a ročnými zrážkami 600 – 750 mm. Vyššie partie na západ od Kežmarku, priliehajúce k Vysokým a Belianskym Tatrám, majú charakter chladnej klimatickej oblasti, podoblasti mierne chladnej s teplotou v júli 12 – 1 °C , v januári -5 °C, menšou inverziou teplôt, ale vyššími zrážkami 800 – 1 000 mm.

Mesto Kežmarok v dlhodobom pozorovaní má najteplejší mesiac júl s priemerom teploty 16,7 stupňov Celzia (°C). Teploty v zime sú vcelku nízke, priemerná teplota najchladnejšieho mesiaca januára je v Kežmarku - 5,4 °C.

Pre okolie Kežmarku je význačná inverzia teplôt, keď sa v kotline hromadí studený vzduch, je už od stredných polôh Tatier slnečno a často i 5 a viac stupňov teplejšie ako v Kežmarku.

V priemere 120 – 140 dní v roku neboli evidované mrazy a letných dní s teplotou nad +25 °C bolo v priemere 21. Priemerná ročná teplota vzduchu za roky 1961 – 1990 bola v rozmedzí 4 až 6 °C. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je v Kežmarku 80 – 100. V tomto období bola priemerná výška snehovej pokrývky 10,7 cm, bolo v priemere menej ako 10 dní s dusným počasím, dní s relatívnou vlhkosťou vzduchu pod 40 % bolo 49 a 40 – 50 dní sa tu vyskytovali hmly. Priemerný počet vykurovacích dní za roky 1961 – 2000 bol v rozmedzí 240 – 260.

Ročný úhrn zrážok je v Kežmarku v priemere 630 mm, čo je spôsobené okrem iného zrážkovým tieňom Vysokých Tatier. Z dlhodobých charakteristík bolo absolútne mesačné maximum zrážok za roky 1951 – 2000 menej ako 200 mm, priemerný úhrn zrážok v januári za roky 1961 – 1990 bol 20 – 30 mm, v júli 80 mm. Priemerný ročný úhrn aktuálnej evapotranspirácie bol 450 mm a maximálne úhrny pripadali na jún. Priemerný ročný úhrn potenciálnej evapotranspirácie bol 500 až 550 mm.

Územie v Podtatranskej kotline sa vyznačuje značne veternou klímou. Prevažná väčšina vetrov je zo západu, pretože Popradská kotlina v okolí Kežmarku je otvorená v smere juhozápad – severovýchod a uzavretá z ostatných strán. Tieto vetry sú často sprevádzané spolu s vpadmi studeného vzduchu, čo sa v spojení s ich vyššími rýchlosťami prejavuje značným ochladzovacím účinkom, nižšou pocitovou teplotou. Zvlášť silné v podhorí Tatier bývajú i vetry severných smerov, spôsobujúce časté polomy a veterné kalamity. Poslednou vetrenou kalamitou z novembra 2004 utrpeli i lesné komplexy v podhorí Vysokých Tatier a v oblasti Ľubického predhoria (Levočské vrchy)

8.1.2 Hydrogeologické pomery

Hydrologicky katastrálne územie Kežmarku odvodňuje rieka Poprad. Početné a dlhšie ľavostranné prítoky z Tatier, Slavkovský potok, Stránsky potok, Kežmarská Biela voda. Z pravostranných prítokov sú v katastri Kežmarku najvýznamnejšie Ľubický potok, Vrbovský potok a potok Zlatná.

Rieka Poprad prechádza katastrom Kežmarku stredným úsekom, po profil v Spišskej Belej - Strážkach má plochu povodia 670 km², priemerný dlhodobý prietok Q_a 9,1 m³/sek., priemernú ročnú teplotu vody 6,9 °C – minimum v januári (1,8 °C) a maximum v júli (13,1 °C). Rieka Poprad pramení vo Vysokých Tatrách, v hornej časti toku má bystrinný ráz. Tok Ľubica je pravostranným prítokom Popradu, pramení v Levočských vrchoch (1 206 m n. m.), preteká územím okresu Kežmarok a má dĺžku 24,5 km, plochu povodia 121,2 km² s priemerným ročným dlhodobým prietokom Q_r 1,5 m³/sek. Na hornom toku preteká Zadnou dolinou, južne od Kežmarku priberá Tvarožniansky potok a ústi do rieky Poprad na území mesta Kežmarok v nadmorskej výške približne 615 m n. m. Na základe režimu odtoku je Poprad zaradený do vysokohorskej oblasti s prechodne snehovým režimom odtoku, prítoky v katastri sú analogicky zaradené do stredohorskej oblasti so snehovo-dažďovým typom režimu odtoku s akumuláciou snehových zrážok XI – II (mesiace), vysokou vodnosťou III – V, s najvyššími mesačnými prietokmi Q_m v IV (podružné maximum III), alebo V, najnižšími Q_m I – II (podružné IX – X), s málo výrazným zvýšením vodnosti v lete v dôsledku búrkovej činnosti a začiatkom zimy.

Priemerné ročné, mesačné, denné a extrémne prietoky rieky Poprad a Ľubického potoka (m³/s)

Obr. 3 Tok: Poprad, stanica: Kežmarok, riečny kilometer: 101,30

mesiac	I	II	III	IV	V	VI
Q_m =	3,27	3,78	6,01	7,27	10,79	8,89
mesiac	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Q_m =	11,14	6,85	3,73	5,92	3,62	4,56

Zdroj: SHMÚ, Hydrologická ročenka, SHMÚ 2008):

Qr 2008 = 6,37

Maximálny kulminačný prietok – Qmax 2008 = 68,69

Minimálny priemerný denný prietok – Qmin 2008 = 2,14

Dlhodobé prietoky: Qmax 1990 – 2004 = 117,0; Qmin 1990 – 2004 = 1,29

Obr. 4 Tok: Ľubický potok, stanica: Kežmarok, riečny kilometer: 1,71

mesiac	I	II	III	IV	V	VI
Qm =	0,77	0,68	1,03	1,46	1,48	0,50
mesiac	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Qm =	1,81	1,36	0,65	0,94	0,51	0,76

Zdroj: SHMÚ

Qr 2008 = 0,998

Maximálny kulminačný prietok – Qmax 2008 = 27,29

Minimálny priemerný denný prietok – Qmin 2008 = 0,26

V poslednom období v dôsledku dlhotrvajúcich dažďov, privalových dažďov z búrkovej činnosti, boli zaznamenané zvýšené prietoky vodných tokov prechádzajúcich mestom a vznik povodňových situácií. Povodeň 4. júna 2010 a vybreženie Ľubického potoka malo na území mesta katastrofálne následky a spôsobilo značné škody na majetku mesta, právnických, a najmä fyzických osôb v inundačnom území pri Ľubickom potoku (viac v kapitole Bezpečnosť). Zmierneniu povodňovej vlny by mohla predísť výstavba poldrov na Ľubickom a Ruskinovskom potoku, ktoré sú v etape projektovej prípravy. Rieka Poprad pri prechode intravilánom mesta je regulovaná, ale pri dosiahnutí III. stupňa povodňovej aktivity na vodočte v Kežmarku, pri vodnom stave nad 250 cm vybrežuje z neupraveného koryta toku pred intravilánom mesta a za ním, najmä v oblasti záhradkárskeho osád (Pri turbíne a Pri horárni). V roku 2009 sa začala pri priemyselnom parku v Kežmarku realizovať vodná stavba na ochranu pred povodňami s názvom „Protipovodňová ochrana a regulácia rieky Poprad“. Ďalšou prioritnou akciou mesta Kežmarok a Slovenského vodohospodárskeho podniku v rámci povodňovej ochrany je úprava Ľubického potoka v intraviláne mesta.

V okolí Kežmarku sa nachádzajú aj **umelé vodné plochy – rybníky**, ktorých účelom výstavby bola akumulácia vody pre závlahy, polointenzívny chov rýb, lov rýb, retenciu veľkých vôd, ale aj rekreáciu a šport.

V katastri Kežmarku je najväčší lovný kaprový rybník - vodná nádrž (VN) Kežmarok o ploche 10,5 ha. Ďalšími sú lovný pstruhový rybník VN Zlatná (6 ha) a chovný rybník VN Stráne pod Tatrami (1,2 ha). Rybármi sú tiež využívané ďalšie rybníky v okolí Kežmarku – VN Žakovce, VN Vrbov I, II, a III, VN Mlynčeky K2 a K3 a VN Spišská Belá.

V súčasnosti rieky, potoky a umelé vodné plochy sú v prevažnej miere spravované Slovenským vodohospodárskym podnikom a sú v užívaní miestnej organizácie Slovenského rybárskeho zväzu v Kežmarku ako lovné potoky.

Hydrogeologicky najbohatšie **zásoby podzemnej vody** majú najmladšie kvartérne pokrovy a

aluviálne nivy skladajúce sa so štrkov, pieskov a hĺn (niva Popradu má hrúbku okolo 8 m). Podzemné vody tu majú voľnú hladinu a sú v hĺbke 1,5 až 2 m. Podľa hydrogeologickej rajonizácie spadajú podzemné vody okolia Kežmarku smerom k podhoriu Vysokých Tatier k rajónu QG 139 – kryštalinikum časti Vysokých Tatier a ich predpolia s medzizrnnou priepustnosťou. Rajón QG 139 na základe odlišných hydraulických vlastností horninového prostredia je členený na čiastkový rajón kryštalinika Vysokých Tatier a čiastkový rajón kvartéru Vysokých Tatier a Popradskej kotliny. Oblasť Levočských vrchov spadá do rajónu QG 119 – paleogén Levočských vrchov, južne od Kežmarku smerom k lesnej remíze Závadka a VN Kežmarok, je vyčlenený rajón QG 115 – paleogén Hornádskej a časti Popradskej kotliny.

8.1.3 Pôda a lesy

Pestrosť reliéfu a geologického podložia Kežmarku a okolia sa odzrkadľuje v pôdných typoch, kde sa prejavuje vertikálna stupňovitosť pôd od nivy rieky Poprad smerom k lesným komplexom na severovýchode katastra mesta k Levočským vrchom a k predpoliu Vysokých Tatier.

Lokálne sa smerom k Vysokým Tatráм vyskytujú organozeme – rašeliniská prechodného a vrchoviskového typu, ktoré sú typické pre južné predpolie Vysokých a Belianskych Tatier. Z hľadiska pôdných druhov prevažujú tu pôdy hlinité nad piesočnato-hlinitými pôdami, slabo až stredne skeletnaté. Zmenou pomerov prirodzenej drevinnej vegetácie a postupným rozorávaním strání kvôli poľnohospodárskemu využitiu vznikli podmienky na deštrukciu pôdneho krytu činnosťou najmä zrážkových vôd. Z hľadiska erózie pôd sa v Kežmarku a jeho okolí vyčleňujú štyri areály erózie pôd:

a) Areál nijakej až slabej erózie pôdy (možný odnos jemných častíc) 0,00 – 0,15 mm/km²/rok – nivný až pahorkatinný reliéf, sklony od 0 do 2 stupňov (niva rieky Poprad a Ľubického potoka). V suchom období môže vzniknúť na oráčinách slabý odnos pôdy činnosťou vetra (deflácia). Skutočnú vodnú a veternú eróziu pôdy spomaľujú rozsiahlejšie plochy trvalých trávnych porastov, ako aj porasty krovinných vrb.

b) Areál slabej až miernej erózie pôdy (0,16 – 0,25 mm/km²/rok). Prilieha k predchádzajúcej oblasti v krajine riečnych terás a glacifluviálnych kužeľov (prevažná časť Kežmarskej pahorkatiny) s malými sklonmi povrchu okolo 2 stupňov. Na orných pôdach vzniká málo výrazná jarčeková erózia, až úvozová erózia. K tejto forme sú málo náchylné ťažké až mierne oglejené pôdy.

c) Areál miernej erózie pôd (0,26 – 0,50 mm/km²/rok) sa rozprestiera na glacifluviálnych kužeľoch s vyššími sklonmi do 6 stupňov (Vrbovská pahorkatina, Ľubické predhorie).

Lesný pôdny fond obhospodarujú Vojenské lesy a majetky Kežmarok. Lesy v lokalite potoka Zlatná a na Zlatnom vrchu sú hospodárske lesy a ich výmera je cca 447,8 ha. Prevažne sú vo vlastníctve súkromných vlastníkov.

V roku 1996 bola rozhodnutím Oblastného lesného úradu v Sp.N.Vsi určená časť lesov v užívaní Mesta Kežmarok s názvom „Lesopark Kežmarok“. Jedná sa o krajinársky cennú oblasť Zámockého kopca s Lesoparkom Sever a Zlatej dolinky s roztrúsenými borovicovými porastmi a remízami uprostred hospodársky využívaných lúk a pasienkov.

Pre Lesopark Kežmarok bol ešte v roku 1995 schválený štatút prímestskej rekreačnej oblasti s určením práv a povinností viacerých subjektov pôsobiach v tomto území. V Lesoparku Sever bol v roku 2007 vybudovaný mestom Kežmarok v súčinnosti s Euroregiónom Tatry náučný chodník dlhý cca 2,1 km. Pretrvávajúcim problém v území je neprimerané správanie sa návštevníkov lesoparku až vandalizmus. Hodnotné územie lesoparku, i z hľadiska športovo-rekreačnej funkcie a prímestskej rekreačnej zóny v Kežmarku, spolu s dolinou v oblasti Predných a Stredných terčov („Malý jareček“), dotvárajú brehovú porasty najmä pri potoku Zlatná a pri vybudovanom rybníku VN Zlatná.

8.1.4 Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Rastlinstvo okolia Kežmarku s prienikom horských druhov Vysokých Tatier je rôznorodé v závislosti od hydropedologických a klimatických vlastností jednotlivých stanovišť. V podhorských lúkach a v silne podmäčkaných lokalitách, kde miestami hladina podzemnej vody vystupuje na povrch, sa môžu vyskytovať viaceré ohrozené a chránené druhy rastlín. Zachovali sa tu pomerne rozsiahle plochy rašelinnej vegetácie ostríc (*Caricion fuscae*) a rašelinných brezín. Na najzamokrenejších miestach sú vyvinuté porasty ostrice zobáčikatej (*Carex rostrata*). Vhodný biotop na lúkach tu nájdú ďalšie rastliny, ako napr. jesienka obyčajná (*Colchicum autumnale*), šafran spišský (*Crocus scepusiensis*), žltohlav najvyšší (*Trollius altissimus*), nátržnica močiarna (*Comarum palustre*), prvosenka pomúčená (*Primula farinosa*), všivec žezlovitý (*Pedicularis sceptrum-carolinum*), kosatec sibírsky (*Iris sibirica*).

Krajinársky cenná je oblasť južne od Kežmarku s lesnými formáciami (Lesopark Juh, Závadka), s trvalými trávnyimi porastmi (TTP) a typickou podtatranskou kvetenou, bohatou nelesnou skupinovou a krovinovou vegetáciou (NSKV). Nelesná drevinová vegetácia je významná v území intenzívne poľnohospodársky využívanom smerom k podhoriu Vysokých Tatier, kde pôsobí ako významný prvok pre udržanie celoplošnej ekologickej stability krajiny. Okrajové územie lesa s prechodom do TTP, NSKV, brehovú porasty, ako ekotónové pásma, dotvára celkový charakter krajiny.

Brehové porasty vodných tokov v okolí Kežmarku sú pomerne zachovalé s prirodzenou drevinovou skladbou, okrem regulovaných riek Poprad a Ľubického potoka v intraviláne

mesta. Brehová a sprievodná vegetácia tatranských prítokov rieky Poprad, Vrbovského potoka a potoka Zlatná je tvorená prevažne krovinnými vrbinami (*Salix triandra*, *Salix elaeagnos*, *fragilis*). Najvyššie poschodie je tvorené jelšou sivou (*Alnus incana*), jelšou lepkavou (*Alnus glutinosa*), vrbou rakytou (*Salix caprea*) a vrbou bielou (*Salix alba*).

Významným komponentom vytvárania krajiny sú mokrade a s nimi súvisiace mokradné spoločenstvá. Napriek veľkoplošným odvodňovacím zásahom sa zachovalo ešte veľa mokradí na nivách tatranských prítokov, v blízkosti ochranného pásma TANAP-u a pri vodných nádržiach VN Zlatná a VN Kežmarok. Nájdeme tu spoločenstvo ostrice metlinatej (asociácia *Caricion paniculateae*), mokradné spoločenstvo ostrice Davallovej (*Caricion Davallianae*) s významnými taxónmi, ako napr. žltohlav najvyšší, (*Trollius altissimus*), stavikrv žiovorodý (*Polygonum viviparum*), tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), ktoré indikujú pochované rašeliniská a slatiniská v tejto podtatranskej oblasti.

Významnosť mokradí je úzko spojená s ich funkciami v ekosystéme. Slovenská republika pristúpila k Ramsarskému dohovoru o mokradiach v rámci bývalej ČSFR v roku 1990. V databáze centra mapovania mokradí, ktoré mapujú národne významné mokrade (N), regionálne významné mokrade (R) a lokálne významné mokrade (L), sú v okolí Kežmarku tri N (Belianske lúky, rašelinisko Krivý kút a Kút), jedno R (Slavkovský jarok) a jedno L (vodná nádrž Spišská Belá).

Z ďalších významných i chránených taxónov rastlín okolia Kežmarku treba uviesť horec jarný (*Gentiana verna*), šafran Heuffelov, resp. šafran spišský (*Crocus heuffelianus*, resp. *scepusiensis*), južne od Kežmarku zvonec ľaliolistý (*Adenophora lilifolia*), stoklas bezbranný Reimannov (*Bromus inermis* ssp. *Reimannii*) – jediná lokalita v rámci SR na Jeruzalemskom vrchu.

Vyššia početnosť druhov rastlín, z ktorých sú viaceré chránené, sa nachádzajú v blízkosti a priamo v ochrannom pásme TANAP-u, v NPR Mokriny, NPR Belianske Lúky, PR Slavkovský jarok a Kút a v územiach NATURA 2000 (jednotná sústava chránených území európskeho významu).

V NPR Belianske lúky, ako aj v lokalite NATURA 2000, sú predmetom ochrany tieto biotopy: suchomilné travobilinné a krovinné porasty na vápnom podloží, bezkolencové lúky, prechodné rašeliniská a trasoviská, slatiny s vysokým obsahom báz.

Živočíšstvo

Fauna je zastúpená najmä živočíšnymi spoločenstvami lesov, otvorených priestorov (polia, medze, lúky a pasienky, lesné remízy), brehov vôd, riek, potokov, bystrín, mokradí a vodných nádrží.

Živočíšne druhy viazané na lesné formácie sú: medveď hnedý (*Ursus arctos*), kuna lesná (*Martes martes*), vlk dravý (*Canis lupus*), raticová srnčia, jelenia a diviacia zver viažuca sa

i na polia a lúky, podobne ako líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), zajac poľný (*Lepus europaeus*).

Lesný stupeň oživuje veľa vtáctva od drobného až po dravce – kolibiariky (*Phylloscopus*), krivonosy (*Loxia*), žltouchvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), králik zlatohlavý (*Regulus regulus*), hýľ lesný (*Pyrrhula pyrrhula*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), sokoly, jastraby i sovy. Vzácný je tu výskyt bociana čierneho (*Ciconia nigra*).

Živočíšne druhy otvorených priestorov (polia, medze, lúky a pasienky) sú jašterice (*Lacerta*), vretenice (*Vipera berus*), početné vtáctvo viažuce sa na šípkové, hlohové a trnkové kríky – drozdy (*Turdus*), strakoš červenohlavý (*Lanius senator*), trasochvosty (*Motacillidae*), oriešok hnedý (*Troglodytes*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), početné hlodavce – ryšavky (*Apodemus*), hraboš poľný (*Microtus arvalis*), pri mokradiach gliaciálny relikt hraboš močiarny (*Microtus agrestis*).

Z početných, tu vyskytujúcich sa motýľov, najvýznamnejší je chránený a ustupujúci druh jasoň červenooký (*Parnassius apollo*), ktorý je treťohorným reliktom.

Charakteristické druhy živočíšneho spoločenstva brehov vôd, riek, potokov, bystrín, mokradí a vodných nádrží sú kačica divá (*Anas platyrhynchos*), hryzec vodný (*Arvicola terestris*), vrbové brehové porasty uprednostňujú skokany (*Rana*), rosničky (*Hyla*), trasochvost horský (*Motacilla cinerea*), vodnár potočný (*Cinclus cinclus*).

V rieke Poprad, tatranských potokoch a v okolí vodných nádrží je zaznamenaný výskyt chránenej vydry riečnej (*Lutra lutra*), ondatry pižmovej (*Ondatra zibethicus*), dovezenej zo Severnej Ameriky, a chráneného bobra vodného (*Castor fiber*). V poslednej dobe bol zaznamenaný pri rieke Poprad výskyt tu nepôvodného kormorána veľkého (*Phalacrocorax carbo*).

Potoky a bystriny sú zaradené do pstruhového a lipňového pásma, kde prvenstvo majú pstruh potočný (*Salmo trutta morpha fario*), lipeň tymiánový (*Thymallus thymallus*) a pstruh dúhový (*Parasalmo gaidnerii irideus*). Ďalej sú tu zastúpené ďalšie druhy rýb, ako napr. hlaváčka podunajská (*Hucho hucho*), jalce (*Leuciscus*), hlaváče (*Cottus*), podustvy (*Chondrostoma*) i čerebla (*Phoxinus*). V blízkosti Kežmarku na Belianskom potoku sa vyskytuje mihulka potočná (*Lampetra planeri*) ako druh európskeho významu (NATURA 2000).

8.1.5 Verejná zeleň a sídelná vegetácia

Zeleň je jednou z najvýraznejších zložiek životného prostredia a to najmä v urbanizovanom prostredí mesta. Tvorí živý organizmus, ktorý z priestoru sídla (zeleň intravilánu) prerastá do krajiny (zeleň extravilánu, krajinná zeleň). Túto zložku životného prostredia môže človek pozitívne ovplyvňovať v prípade, že je plánovaná, zakladaná a udržiavaná podľa sadovnícko-krajinárskych zásad. Nekvalitná štruktúra urbanizovaného priestoru a sprievodné javy

antropickej činnosti (bývanie, priemysel, poľnohospodárstvo, doprava, rekreácia....) negatívne vplývajú na zeleň v najširšom slova zmysle.

V meste Kežmarok sa nachádzajú všetky typy sídelnej vegetácie: prirodzená, synantropná, kultúrna, nepôvodné cudzokrajné dreviny, nepôvodné domáce dreviny, pôvodné domáce dreviny, zmiešané dreviny, líniové porasty drevín a krovín, solitéry stromov a vysievané trávnaté plochy. Celková plocha verejnej zelene je 287 011 m².

Návrhom zelene sa venuje územný plán mesta (ÚPN aktualizovaný v januári 2013). Plochy navrhovanej zelene v ÚPN mesta Kežmarok možno rozdeliť do troch základných skupín:

- plochy navrhovanej zelene pozdĺž vodných tokov, komunikácií a trasy TEŽ medzi masívom Vysokých Tatier a zastavaným územím - tieto plochy vyjadrujú myšlienku spojenia prírodného a civilizačného prostredia, vytvárajú fyzické predpoklady pre existenciu a pohyb rôznych biologických druhov,
- plochy izolačnej zelene okolo navrhovanej obchvatovej komunikácie I/67 – tieto plochy majú predovšetkým filtračné účinky pri zachytávaní emisií a znižovaní hluku, ÚPN ich do poručuje riešiť ako krajinárske a architektonické celky,
- plochy zelene dopĺňujúce prstenec zelene od lesoparku Juh, cintorína, ulicu J. Kraya, lesoparku Sever, Jeruzalemský vrch až po lesný masív Zlatej hory – tieto plochy zelene nie len zvyšujú podiel plôch zelene na obyvateľa ale estetizujú prostredie, skvalitňujú ho z hľadiska mikroklimy a ekológie a vytvárajú kontinuálny biokoridor v smere severo-južnom.

Pre zabezpečenie ekologickej stability územia je dôležitá vegetácia v zastavanom území, avšak je nutné brať do úvahy, že v zastavanom území nie je možné uplatniť rovnaké princípy tvorby a ochrany zelene ako v extraviláne. V zastavanom území často prevládajú antropické vplyvy (výstavba, prevádzky, spevňovanie plôch) s následkom znižovania plôch zelene.

Kvalita zelene na území mesta je v mnohých prípadoch značne nízka. Zeleň a stromy sú na viacerých miestach mesta prestarnuté (zeleň založená ešte v roku 1950). Prestárla zeleň je predovšetkým v centre mesta a na sídliskách, ktoré boli postavené v 80 tých rokoch, veľké plochy (napr. parkoviská pri obchodných centrách) sú v meste vybetónované a zastavané na úkor zelene.

Na území mesta sa nachádzajú aj stromy s dendrologickou i estetickou hodnotou a sú to stromy nachádzajúce sa na území historického pamiatkovo chráneného cintorína, ďalej Lipa malolistá na ulici Štúrovej a Pagaštan konský na Kamennej bani.

Mesto Kežmarok sa posledné roky zameriava viac menej na údržbu verejnej zelene, menej na jej tvorbu a novú výsadbu. Podmienky starostlivosti o zeleň stanovuje Všeobecne záväzné nariadenie č. 8/2010 o udržiavaní čistoty, ochrany zelene a údržby verejných priestranstiev na území mesta a verejného poriadku. Služby v oblasti starostlivosti o zeleň zabezpečujú Verejno prospešné služby mesta Kežmarok.

Mesto nemá spracovanú komplexnú dokumentáciu pre plánovanie tvorby zelene a jej ochranu (konceptie tvorby zelene, generel zelene). Výsadba novej, prevažne sídliskovej zelene, či revitalizácia zelene sa realizuje na základe dielčich projektov sadových a parkových úprav pre konkrétnu lokalitu v meste.

V roku 2008 bol vypracovaný projekt pre výsadbu stromovej a kríkovej zelene na uliciach Lanškrounská a Bardejovská na sídlisku Juh. Navrhované výsadby stromov a krov majú dotvoriť mestský charakter sídla a doplniť estetickú a hygienickú funkciu zelene v týchto častiach mesta. Projekt je realizovaný postupne formou nariaďovaných náhradných výsadiieb.

Pri príprave (už v etape spracovania projektových dokumentácií aj sadových úprav) a počas realizácii investícií na území mesta nie je dostatočný tlak na investorov, ani kontrola na ozeleňovanie nových stavieb a plôch okolo.

Zeleň v meste sa revitalizuje postupne, aj na území lesoparkov prebieha postupná obnova, avšak na dosiahnutie kvalitnejšieho stavu sú potrebné značné finančné prostriedky. Za posledné 3 roky sa vysadili nové dreviny na ulici Bardejovská, Lanškrounská (lipy, dráče), Karola Kuzmányho, pri škôlke Martina Lányiho (lipy, javory, tavelníky), revitalizuje sa zeleň po povodni v parku Za Hradom a v parku Pri tanku.

Obnova zelene a nová výsadba sa realizuje prevažne formou náhradnej výsadby, ktorá je však nesystémová a málo účinná (chýba dendrologické posúdenie stavu stromov/zelene, chýba plán, vysádzajú sa malé sadenice, vandalizmus).

8.2 Odpadové hospodárstvo

V meste Kežmarok sa odpadové hospodárstvo riadi VZN č. 3/2001 o odpadoch a jeho dodatkom č.1/2012. V roku 2013 sa plánuje spracovanie nového Programu odpadového hospodárstva (POH) v súlade so Zák. č. 223/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu (KO) v kg na obyvateľa sa znižuje, v porovnaní rokov 2008 a 2012 je to o 14 kg/osobu menej.

Vývoz KO je v súčasnosti zabezpečovaný spoločnosťou Technické služby, s.r.o, Kežmarok a Verejno prospešnými službami mesta Kežmarok na riadenú skládku odpadov Úsvit v Žakovciach, v katastrálnom území (k.ú.) obce Žakovce (vrátane vývozu a ukladania

nebezpečného odpadu). Mesto má aj v budúcnosti zmluvne zabezpečený vývoz odpadu na túto skládku až do jej naplnenia.

Tab. 48 Množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu

Ukazovateľ – rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvateľov	16 379	16 789	16 902	16 995	16 837
Množstvo vyprodukovaného KO (t)	5797	5 688	9 680	6 159	6 195
Podiel KO na 1 obyvateľa (kg)	354	339	573	362	368

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Poznámka: V roku 2010 nárast odpadu z dôvodu povodne.

Na území mesta je zavedený separovaný zber komunálnych odpadov od roku 2005, separuje sa 8 hlavných komodít – papier, sklo, plasty, kovové obaly, biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad a verejnej zelene, elektrospotrebiče, autobatérie a žiarivky. Množstvo vyseparovaného odpadu má rastúci trend.

Vyseparované zložky - papier, sklo, plasty a kovové obaly sú vyvážané z rodinných domov raz mesačne vo vreciach, ktoré dostávajú občania bezplatne. K vreciam pre vyseparované zložky komunálnych odpadov je možné vyložiť aj elektroniku. Kontajnery na papier, sklo, plasty a kovové obaly sú rozmiestnené aj v rámci sídlisk a ich vývoz je zabezpečovaný podľa potreby.

Ročne sa v Kežmarku vyprodukuje približne 1200 ton biologického odpadu zo záhrad a verejnej zelene. Vývoz bioodpadu z rodinných domov je vo vegetačnom období zabezpečovaný raz týždenne, vývoz konárov raz mesačne. 1600 nádob na biologický odpad s objemom 240 litrov dostali občania bezplatne. O termínoch vývozu sú občania mesta vopred a včas informovaní.

Množstvo vyprodukovaného bioodpadu v meste narastá (viď. tabuľka č. 49), preto, ako aj z dôvodu podmienok vyplývajúcich z legislatívy odpadového hospodárstva, Mesto pristúpilo k vypracovaniu projektu na vybudovanie mestskej kompostárne pre zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu v blízkosti areálu Technických služieb s.r.o. na Poľnej ul.č. 1 v Kežmarku.

Tab. 49 Komunálny odpad v meste Kežmarok (v tonách)

Kat.	Názov odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
200201	Biologicky rozložiteľný odpad	1191,70	1226,20	1227,49	766,49	1327,13
200103	Zmesový komunálny odpad	3452,87	3349,55	3733,12	3308,16	3214,32
200303	Odpad z čistenia ulíc	24,78	1,35	6,40	3,31	0
200307	Objemný odpad	1035,46	681,92	1771,16	734,80	567,24
150106	Zmiešané obaly	377,04	414,95	551,05	408,30	0
170107	Zmesi betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc	81,89	341,82	505,03	443,35	116,61
170504	Zemina a kamenivo iné ako uvedené v	203,87	29,23	726,84	251,59	0
170904	Zmiešaný odpad zo stavieb a demolácií	699,30	674,27	277,69	330,39	0

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Tab. 50 Separovaný zber (v tonách)

Kat. číslo	Názov odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papier	64,69	76,00	45,60	29,08	148,06
200139	Plasty	143,98	189,29	144,85	201,20	202,09
200140	Kovy	80,83	94,82	109,45	64,39	63,43
200102	Sklo	79,14	131,37	77,19	98,72	129,81

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Tab. 51 Ostatný Vyseparovaný odpad (v tonách)

Kat. číslo	Názov odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
200133	Batérie a akumulátory	7,30	9,45	6,70	3,90	4,98
200121	Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	0,18	0,34	0,00	0,31	0,03
200123	Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky	8,02	8,35	8,35	13,08	7,46
200135	Vyradené elektrické a elektrotechnické zariadenia obsahujúce	7,33	10,78	8,59	8,62	5,93
200136	Vyradené zariadenia iné ako uvedené v 200121, 200123 a 200135	8,94	5,92	8,86	8,20	10,24

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Tab. 52 Spôsob nakladania s odpadom (objem)

Ukazovateľ – rok	2008	2009	2010	2011	2012
vyprodukovaný KO v t.	6 195,50	6 159,16	9 680,24	5 688,81	5 797,33
Separácia	1 592,41	1 784,71	1 626,05	1 193,99	1988,42
%	26	29	16,8	21	34,3
Z toho:	100	100	100	100	100
miera materiálového zhodnotenia					
energetického zhodnotenia (spaľovanie s využitím energie)	0	0	0	0	0
miera zneškodnenia na skládke	0	0	0	0	0
Zneškodňovanie spaľovaním (okrem separovaného odpadu)	0	0	0	0	0
Zneškodňovanie skládkovaním (okrem separovaného odpadu)	4 603,09	4 374,45	8 054,19	4 494,82	3808,91
%	74	71	83,2	79	65,7

Zdroj: MsÚ Kežmarok

8.3 SWOT analýza – Životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
Zložky ŽP <ul style="list-style-type: none"> čisté ovzdušie i voda 	Zložky ŽP <ul style="list-style-type: none"> znečisťovanie ovzdušia dopravou v centre

<ul style="list-style-type: none"> o prostredie relatívne čisté <p>Zeleň</p> <ul style="list-style-type: none"> o Lesoparky Sever a Juh o systematická starostlivosť a údržba verejnej zelene zabezpečovaná príspevkovou organizáciou mesta o stanovené podmienky ochrany a starostlivosti o zeleň v platnom VZN <p>Odpadové hospodárstvo a čistota mesta</p> <ul style="list-style-type: none"> o zavedený separovaný zber od r.2005 o vytvorené podmienky pre separáciu zložiek KO o všetky ZŠ majú vytvorené podmienky na separovanie odpadov) o pripravený projekt na zhodnocovanie BRO, mestská kompostáreň o funkčný zberný dvor o organizácie mesta - Verejno-prospešné služby a Tech. Služby s.r.o. Kežmarok zabezpečujúce zvoz a likvidáciu odpadov v meste o existujúca nová technika na čistenie mesta o v meste sú vymedzené venčovišká pre psov <p>Infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> o dostatočne vybudovaná TI: o 87% územia mesta je odkanalizovaných do ČOV; mesto je zásobované vodou z 3 zdrojov Liptovská Teplička, Mlynčeky – Kežmarská Biela Voda a Spišská Belá (98 % obyvateľov zásobované z verejného vodovodu) o mesto je plynofikované o existencia 3 kotolní na plyn aj na biomasu (kombinovaná kotolňa - plyn a biomasu), plánuje sa postupná úprava všetkých mestských kotolní o geotermálny prieskum o spracovaná energetická koncepcia 	<p>mesta - štátna cesta I/67</p> <ul style="list-style-type: none"> o pôdna erózia na poľnohospodárskych pôdach o znečisťovanie vodných tokov občanmi mesta KO na území mesta o neudržiavané pozemky (väzba na krajinu, CR) <p>Zeleň</p> <ul style="list-style-type: none"> o málo kvalitnej zelene na území mesta o nekonceptná tvorba zelene, nekonceptné druhové zloženie - chýba komplexný dokument na tvorbu a revitalizáciu zelene na území mesta o nedostatočný tlak na investorov pri úprave okolia stavieb na výsadbu zelene o zeleň nie je prioritou v rozvoji mesta, chýbajú dostatočné finančné zdroje na jej celková revitalizáciu <p>Odpadové hospodárstvo a čistota mesta</p> <ul style="list-style-type: none"> o podiel KO na obyvateľa neklesá o nie sú odberatelia pre separované suroviny, ekonomické náklady pre spracovanie niektorých surovín (napr. plasty – obaly z jogurtov) sú vysoké o ľudia neodvážajú odpad (napr. nadrozmerný) na zberný dvor, aj keď je to bezplatné o chýba mestská kompostáreň (nerealizovaný projekt) o problémom je znečisťovanie okolia kontajnerov (aj skladovanie odpadu mimo kontajnerov) na sídliskách o nízke environmentálne uvedomenie občanov o výskyt čiernych skládok na území mesta v malom rozsahu – napr. v záhradkárskej oblasti (Mesto Kežmarok/Obec Ľubica) – hlavne stavebný odpad, komunálny už zriedkavejšie – problémom je zložitost' dokazovania priestupku/deliktu: V roku 2010 sa na likvidáciu čiernych skládok minulo 4593 eur, v roku 2011 495 eur, v roku 2012 sme nelikvidovali väčšie čierne skládky o zber obnoseného šatstva zabezpečuje v meste súkromná firma, problémom je znečisťovanie okolia kontajnerov „vyberačmi šatstva“ o neaktuálnosť POH o osвета ľudí nedostatočná - je stále nevyhnutá, zamerať sa hlavne na školy o psie exkrementy sú problémom <p>Infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> o technicky nevyhovujúca infraštruktúra
--	---

	hlavne vodovody a kanalizácia - TI je v dostatočnom rozsahu, ale na mnohých miestach už je prestarla, najmä v centre mesta
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> rozvoj alternatívnych zdrojov energií, geotermálna energia zvyšovanie environmentálneho povedomia spolupráca so školami v envi-výchove rozvoj cestovného ruchu (čistota mesta, zeleň, estetizácia mesta) spolupráca s dobrovoľnými združeniami (poľovníci, rybári) obnova zelene a zakladanie parkov spolupráca s vysokým školstvom v oblasti tvorby zelene rozvoj odvetví, ktoré neznečisťujú ŽP protipovodňové opatrenia získavanie externých zdrojov EÚ, malé grantové programy 	<ul style="list-style-type: none"> erózia pôd povodne hluk a emisie z dopravy sociálna skladba obyvateľstva a nízke environmentálne povedomie, nedostatočná legislatíva, nevykonalnosť práva nedostatok finančných zdrojov na realizáciu environmentálnych zámerov

9 DOPRAVA, DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA A TECHNICKÉ VYBAVENIE

(zdroj: Územný plán mesta Kežmarok - ÚPN, zmeny a doplnky 2011)

9.1 Doprava a dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

Mesto Kežmarok ako významné hospodársko-spoločenské, kultúrne a správne centrum Horného Spiša, leží na hlavnej dopravnej osi cesty I. triedy č. 67 Poprad - Kežmarok - Javorina (štátna hranica PR) resp. smer Stará Ľubovňa. V zmysle nadradenej územno-plánovacej dokumentácie (ÚPN-VÚC Prešovského kraja, 1998) má komunikácia nadregionálny význam a v širších nadväznostiach aj medzinárodný. Do tejto cesty I. triedy priamo na území mesta ústi cesta II. triedy č. 536 v dopravnom smere Kežmarok - Ľubica - Vrbov - Janovce s napojením na cestu I/18 smerom do Prešova. Plánovaná trasa diaľnice D-1 v koridore cesty č. 18 preberie funkciu medzinárodného cestného ťahu E - 50 vo východo - západnom smere.

Požadovaný spojovací uzol cesty II/536 na diaľnicu D - 1 zvyrazňuje funkciu tejto cesty ako diaľničného privádzača diaľkovej dopravy z okresov Kežmarok aj Stará Ľubovňa na dopravný smer krajských sídiel Prešov a Košice.

Katastrálnym územím mesta Kežmarok prechádzajú cesty:

- cesta prvej triedy I/67 v trase Veľká Lomnica – Spišská Belá
- cesta druhej triedy II/536 v trase križ. s I/67 Kežmarok – Ľubica
- cesta tretej triedy III/067 24 v trase križ. s I/67 Kežmarok – Veľký Slavkov
- cesta tretej triedy III/067 25 v trase križ. s I/67 Kežmarok – Stráne pod Tatrami
- cesta tretej triedy III/067 26 v trase križ. s I/67 Kežmarok – Rakúsy

Navrhovaná je preložka cesty I/67 Poprad -Kežmarok a bude realizovaná v kategórii C 22,5/100(80).

V súčasnosti cesta I/67 nie je zaradená do medzinárodnej cestnej siete, ani do siete diaľnic a rýchlostných ciest v rámci Slovenskej republiky. Navrhovaná preložka cesty I/67 svojimi parametrami však umožňuje výhľadové zaradenie do siete rýchlostných ciest Slovenskej republiky.

Tab. 53 Základné dopravné charakteristiky mesta

Základné dopravné charakteristiky mesta	2012
Dĺžka pozemných komunikácií	78,43 km
- z toho cesty I. triedy	5,67 km
- z toho cesty II. triedy	1,10 km
- z toho cesty III. triedy	2,11 km
- z toho miestne komunikácie	69,55 km
- z toho – chodníky	37,8 km
Počet benzínových čerpacích staníc	3
Počet LPG staníc	1
Počet svetelných signalizačných zariadení	2
- z toho – križovatky	1
- z toho – pešie priechody	1
- z toho – železničné prejazdy	4

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Hlavné pešie a cyklistické trasy

Hlavné pešie trasy celomestského významu tvoria radiálne prepojenia historického centra mesta do jednotlivých zón obytných, pracovných a rekreačných.

Hlavné zdroje a ciele peších, okrem železničnej a autobusovej stanice - výhľadovo tzv. „dopravná zóna“, sledujú trasy automobilovej dopravy a obchodno-vybavenostné centrá.

Cyklistická doprava je v súčasnosti v počiatočnom štádiu rozvoja a nie je prieskumom v rámci územného plánovania sledovaná. Je však predpoklad, že cyklotrasy budú v zásade zhodné s trasami hlavných peších chodníkov, ktoré územný plán odporúča situovať do koridorov (nie priamo do vozovky), alebo do súbežných trás týchto komunikácií:

- ulice Nižná brána, Michalská, Pod traťou, priemyselný areál Sever
- Toporcerova ulica - smer stanice ŽSR, SAD, výhľadovo TEŽ (Tatranská elektrická železnica) a smer lokalita Michalský vršok
- Tatranská ulica v prepojení cez sídlisko Juh s okresnou nemocnicou
- obec Ľubica, Ľubická cesta, sídlisko Juh, Tvarožníanská ul. Toporcerova ul., centrum mesta.

Územný plán berie do úvahy jestvujúcu cyklotrasu, ktorá vedie od Ľubice cez Kežmarok smerom do Vysokých Tatier a navrhuje cyklotrasy:

- Kežmarok – Vrbov,
- Kežmarok - Huncovce popri rieke Poprad,
- Kežmarok – Zlatná dolina.

Statická doprava a parkovacie a odstavné plochy

Stav a kapacita parkovacích a garážových miest na území mesta boli zisťované orientačným fyzickým prieskumom:

- parkovacia garáž - ul. J. Kraya (záchytné parkovisko pre centrálnu mestskú zónu, ďalej CMZ) 150-200 parkovacích miest
- parkovacia garáž- Garbiarska ulica, Nižná brána, podzemná garáž 60 - 80 parkovacích miest
- úrovňové parkovisko - ul. Trhovište (pri zimnom štadióne) 80 parkovacích miest
- parkovacia garáž - výhľadové okrskové centrum Michalský vršok 150 parkovacích miest

Tab. 54 Súčasný stav v režime plateného parkovania v meste Kežmarok

Časť mesta /sídliisko:	Platené parkovacie miesta:
ul. Dr. Alexandra	60
ul.Trhovište	43
Baštová ulica	77
ul. Jakuba Kraya	42
Hviezdoslavova ul.	9
Toporcerova ul.	35
Spolu	266

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Podľa návrh ÚPN mesta je v zásade možné sústredené parkoviská alebo garážové dvory radových boxových garáží prebudovať na viacpodlažné garáže, čím sa získajú ďalšie kapacity. V rámci navrhovaných plôch obytnej viacpodlažnej zástavby sa uvažuje s výstavbou parkovísk a podzemných garáží v počte min. 1 miesto na 1 byt.

U plôch rodinných domov, ako aj v priemyselných areáloch sa predpokladá zabezpečenie parkovísk a garáží na vlastných pozemkoch.

ÚPN vymedzuje plochy pre realizáciu záchytných podzemných parkovísk

- v južnej časti MPR vedľa evanjelického kostola,
- v severnej časti v zle udržiavanej ploche zelene pri hrade (Thökölyovskom zámku)

Južná lokalita je súčasťou plánovaného kultúrno-spoločenského centra s obchodmi a službami, ďalšie úrovňové parkovisko je navrhované medzi zimným štadiónom a futbalovým ihriskom.

Prímestská autobusová doprava

Autobusová osobná hromadná doprava v Kežmarku je hlavným nositeľom prepravných vzťahov.

Najzaťaženejší smer je v trase Poprad - Kežmarok - Spišská Belá.

Centrálna autobusová stanica SAD, vybudovaná v rozsahu 16 nástupných stanovišť v 5-tich nástupných hranách (nástupísk) a 2 výstupných stanovišť, má dostatočnú plošnú kapacitu. Autobusovému nástupišťu chýba výpravná staničná budovu, ktorú je potrebné realizovať. Mesto Kežmarok eviduje výrazné zníženie prepravy autobusmi SAD (zníženie pravidelnej dochádzky do práce) s dopadom na zrušenie liniek MHD, ktoré prevádzkoval závod SAD. ÚPN navrhuje pre aspoň znovuobnovenie prepravných výkonov v úrovni roku 1992, čomu zodpovedajú aj všetky ostatné zariadenia závodu SAD v Kežmarku, t. z. územnú a plošnú stabilizáciu prímestskej autobusovej dopravy bez ďalších územných nárokov.

Železničná doprava

Územím mesta Kežmarok prechádza jednokoľajná železničná trať č. 185 regionálneho významu. Na území mesta sú zriadené:

- železničná stanica (2 dopravné + 1 výťažná koľaj)
- jedna železničná zastávka v severnej časti mesta.

Na južnom záhlaví koľajiska stanice je vybudovaný nákladový obvod a odovzdávková koľaj železničných vlečiek pre južný priemyselný areál.

Celoštátna koncepcia rozvoja železničných tratí a zariadení premietnutá do návrhu ÚPN-VÚC Prešovského kraja neuvažuje žiadne priame investície v tomto priestore.

Z hľadiska perspektívneho rozvoja a nárokov riešeného územia a regiónu navrhuje ÚPN – VÚC Prešovského kraja rešpektovať tieto investičné zámery:

- uvažovať so smerovými úpravami železničnej trate na traťovú rýchlosť min. 80 km/hod.,
- rekonštruovať výpravnú budovu železničnej stanice,
- výhľadovo uvažovať s realizáciou elektrifikácie celej trate v úseku Poprad – Stará Ľubovňa,
- uvažovať s možnými preloškami trate ako vyvolané investície pri prípadnej výstavbe vodného diela Bušovce
- zabezpečiť územnú rezervu pre možný rozvoj vlečkových koľají spojených s rozvojom priemyselného
- areálu Juh.

Je žiadúce výraznejšie posilniť mesto Kežmarok po dopravnej stránke ako nástupného centra do východnej strany oblasti Vysokých Tatier.

Zlepšením dopravných pomerov a vzťahov mesta na Vysoké Tatry predpokladá územný plán výraznejšie zlepšenie služieb, bývania aj obslužného zásobovania a posilnenie rozvoja hospodárskej činnosti.

Z týchto dôvodov návrh ÚPN v intenciách návrhu ÚPN-VÚC Prešovského kraja rešpektuje vytvorenie územnej a trasovej rezervy pre tzv. nový kapacitný systém osobnej hromadnej dopravy smerom k Vysokým Tatrám.

Zhodnotením a posúdením možných dopravných koridorov navrhuje územný plán územnú rezervu pre rozšírenie systému koľajovej Tatranskej elektrickej železnice (TEŽ).

9.2 SWOT analýza – doprava a dopravná infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> o široká sieť miestnych komunikácií o vyriešené projekčne križovatky, najviac dopravne zaťažené aj zrealizované o čiastočne zrealizované cyklochodníky, o označená sieť cyklochodníkov o vybudovaná infraštruktúra ku chodníkom o aktuálny územný plán a návrh dopravnej infraštruktúry vrátane návrhov vybudovania parkovísk pre jednotlivé lokality 	<ul style="list-style-type: none"> o nedostatok parkovacích miest najmä na sídliskách, o nedokončená rekonštrukcia a opravy stav miestnych komunikácií a chodníkov o absencia napojenia na diaľnicu o cyklistická doprava je v súčasnosti v počiatočnom štádiu rozvoja o neupravené predpolie železničnej stanice o zníženie prepravnej kapacity MHD o chýba výpravná staničná budova
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> o preložka cesty I/67 Poprad – Kežmarok o rozvoj cyklistickej dopravy o dobudovanie statickej dopravy o posilniť mesto po dopravnej stránke ako nástupné centrum do východnej strany oblasti Vysokých Tatier o územná a plošná stabilizácia prímestskej autobusovej dopravy o Technické služby s.r.o. zabezpečujúca údržbu MK so 100% účasťou mesta o nová čistiaca technika v meste 	<ul style="list-style-type: none"> o nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu návrhov dopravnej infraštruktúry vyplývajúcej z ÚP o majetkoprávne nevysporiadané existujúce miestne komunikácie

9.3 Technické vybavenie

Zásobovanie pitnou vodou

Mesto Kežmarok je zásobované pitnou vodou z nasledujúcich zdrojov:

- potok Biela voda s kapacitou 75 l/s,
- podzemné zdroje Liptovská Teplička s kapacitou 25,5 l/s,
- vrt BTH1 Tatranská kotlina s kapacitou 94l/s.

Kapacita úpravne vody Mlynčeky je 75 l/s a na vodovodnú sieť je napojených 16 902 obyvateľov, ktorí za rok 2010 odobrali 1186 tis.m3 pitnej vody.

Celková kapacita vodojemov je 7600 m³ – 1x 400 m³ Mliekáraň, 1x 400 m³ mesto, 1x 400 m³ Malý Slavkov, 1x 400 m³ prerušovaní Suchá hora, 1x 6000 m³ Suchá hora, prívod z Liptovskej Tepličky.

Vodovodná sieť je v správe spoločnosti VEOLIA – Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s.

Kapacita vodných zdrojov postačuje aj pre výhľadové obdobie. Je nutné uvažovať s rekonštrukciou niektorých častí vodovodu Kežmarok, ktoré sú po životnosti (napr. prírodný rad LT DN 300 ÚV Mlynčeka – VDJ 400 m³ – pri Mliekarni, Tehelňa, Nad traťou a pod.). Tiež je potrebné rekonštruovať úpravňu vody Mlynčeka. V súčasnosti sa uvažuje s výmenou vodovodných prípojok na Huncovskej ceste, Krvavom poli, Mučeníkov a s rekonštrukciou vodovodu a prípojok na Ľubickej ceste.

Odvádzanie a čistenie splaškových vôd

V meste je vybudovaná kanalizačná sieť jednotnej sústavy odvádzajúca odpadové vody z mesta a obce Ľubica do čistiarene odpadových vôd. Čistiareň sa nachádza na severnom okraji mesta pri rieke Poprad. Kapacitne čistiareň bola navrhovaná na čistenie odpadových vôd aj z obcí Malý Slavkov a Mlynčeka. Základ stokovej siete tvoria kmeňová stoka „A“ ukončená v čistiarni odpadových vôd, do ktorej sú zaústené zberače. Povodia kmeňovej stoky a zberačov sú :

- kmeňová stoka „A“ odvodňuje územie medzi riekou Poprad a Ľubickým potokom, klesajúce k
- potoku a časť sídla Ľubica
- zberač „B“ odvodňuje územie medzi Ľubickým potokom a riekou Poprad, klesajúce k rieke a je
- zaústený do kmeňovej stoky „A“
- zberač „C“ odvodňuje južnú časť územia východne od Ľubického potoka a je zaústený do kmeňovej
- stoky „A“ pri štadióne
- zberač „D“ odvodňuje územie na západnej strane rieky Poprad a je zaústený do zberača „B“.

Stoková sieť je budovaná od roku 1910 a je vybudovaná z rúr profilov od 300 do 1400 mm v celkovej dĺžke 23,42km. Najstaršie potrubia boli zhotovené z kameninových rúr DN 250 mm a väčších. Potrubia v centre mesta sú najstaršie, poškodené a vtekajú do nich podzemné vody, v dôsledku čoho sú preplňované. Najviac sa to prejavuje na zberači „B“ na Garbiarskej ulici.

Čistiareň odpadových vôd (ČOV) bola uvedená do užívania v r. 1989. Trvalá prevádzka vrátane intenzifikácie ČOV je od roku 1993. Vyhodená je s mechanickým a biologickým čistením s kalovým a plynovým hospodárstvom. Projektované kapacity sú 14 000 m³/deň, Q₂₄ = 126 l/s, EO = 56 000, pričom skutočnosť je 7 969 m³ /deň, Q₂₄ = 92,24 l/s, EO = 36 955. Recipientom je rieka Poprad, rkm 99,2.

ČOV kapacitne vyhovuje, potrebná je však jej rekonštrukcia. V súčasnosti je spracovaná projektová dokumentácia na rekonštrukciu a intenzifikáciu ČOV a vydané stavebné povolenie. Po rekonštrukcii sa uvažuje aj s napojením obecnej kanalizácie Malý Slavkov.

Pre odvádzanie splaškových odpadových vôd je navrhnuté na plochách bývania vybudovať jednotnú kanalizačnú sieť pripojenú na jestvujúcu sieť. V priemyselnej zóne je navrhnuté budovať delenú kanalizačnú sieť s pripojením splaškových stôk na jestvujúcu sieť. V centre mesta je navrhnuté pokračovať v budovaní delenej kanalizácie s cieľom oddelenia dažďových vôd a ich odvedenia do recipientu a tým zlepšenia prietokových pomerov v zberačoch. Zásahmi do odvedenia dažďových vôd v lokalite Kamenná baňa sa zlepšia odtokové pomery v sieti. Odpadové vody z lokality Pradiareň je navrhnuté gravitačne odvieť verejnou stokovou sieťou do čerpacej stanice situovanej pri železničnej zastávke a odtiaľ tlakovou kanalizáciou do zberača „E“. Po odvedení časti dažďových vôd z jestvujúcej stokovej siete bude ČOV vyhovovať na navrhované množstvá privádzaných splaškových vôd.

Odvádzanie a čistenie dažďových vôd

Pre odvádzanie dažďových vôd je navrhnuté pokračovať vo výstavbe dažďovej kanalizácie v centre mesta s cieľom oddelenia dažďových vôd a ich odvedenia do recipientu a tým zlepšiť prietokové pomery v kanalizačných zberačoch. Na plochách bývania ÚPN navrhuje vybudovať jednotnú kanalizačnú sieť pripojenú na jestvujúcu sieť. Na plochách priemyselnej zóny je navrhnuté vybudovať delenú kanalizačnú sieť s odvedením dažďových vôd do recipientov. Na plochách dopravnej infraštruktúry je navrhnuté vybudovať dažďovú kanalizáciu s odvedením vôd do recipientov.

Na všetkých dažďových stokách je ÚPN predpokladá vybudovať potrebné zariadenia na čistenie vôd pred vyústením do recipientov. Návrh dimenzií potrubí dažďových stôk bude nutné upraviť podľa skutočných množstiev vôd určených podľa spôsobu zastavania.

Pre odvedenie dažďových vôd v lokalite Kamenná baňa je navrhnuté vybudovať ochrannú priekopu a dažďovú kanalizáciu zaústenú do Ľubického potoka.

Zásobovanie elektrickou energiou, zemným plynom a teplom

Mesto Kežmarok je v súčasnosti zásobované elektrickou energiou z rozvodne 110/22 kV Kežmarok. Pre zásobovanie mesta slúžia 22 kV vedenia č. 481, 482, 485.

Nízkonapäťový rozvod bude podľa charakteru príslušnej mestskej časti prevažne káblový v zemi, prípadne v niektorých odľahlých častiach mesta vzdušný na betónových podperách. Vonkajšie osvetlenie bude riešené v súlade s NN rozvodom.

Potrebné je dodržať ochranné pásma v zmysle Zákona 656/2004 Z.z. § 36 ,o energetike a o zmene niektorých zákonov s účinnosťou od 1.1.2005.

Mesto Kežmarok je v súčasnosti v plnom rozsahu plynofikované. Zásobovačom plynu je diaľkový plynovod Vysoké Tatry - Veľká Lomnica - Kežmarok - Spišská Belá DN 200 PN 25 a Gánovce – Stará Ľubovňa. Odbery sú zásobené zo štyroch regulačných staníc s nasledovnými výkonmi:

- RS1 5 000 m³/h
- RS2 5 000 m³/h
- RS3 3 000 m³/h
- RS4 5 000 m³/h

Pri navrhovaní potrieb zemného plynu je uvažované s potrebami pre vykurovanie, prípravu teplej úžitkovej vody a varenie. Uvažuje sa so zásobovaním BD, RD a OV. Potreby priemyslu bude nutné riešiť v samostatných štúdiách so zreteľom na kapacitu, rozsah výrobných priestorov a technológie výroby.

Potreby tepla pre RD sú zahrnuté v potrebách zemného plynu, nakoľko v návrhu sa predpokladá so 100 %-nou plynofikáciou RD. Spaľovanie plynu bude v domácich kotolničkách do 30 kW a v lokálnych spotrebičoch. Podobne aj potreby tepla pre občiansku vybavenosť, pokiaľ tieto nepresahujú 30 kW nie sú zvlášť vyčíslené. Sú zahrnuté v potrebách plynu a je uvažované s ich 100 %-nou plynofikáciou zo STL a NTL plynovodu.

Mesto Kežmarok má vypracovanú „Konceptiu rozvoja mesta Kežmarok v tepelnej energetike“ schválenú mestským zastupiteľstvom uzn.č. 267/2007 z 13.12.2007. Konceptia analyzuje existujúce sústavy tepelných zariadení, zariadení na spotrebu tepla, dostupnosť palív a energií na území mesta, posudzuje vplyv tepla na životné prostredie, analyzuje predpokladaný vývoj spotreby tepla. Navrhuje zásobovanie teplom mesta Kežmarok v 5 variantných riešeniach:

Variant 0 - zachovanie a udržiavanie súčasnej technickej úrovne SCZT

Variant 1 – zvýšenie súčasnej technickej úrovne SCZT

Variant 2 – výstavba nového zdroja pre zásobovanie sídliska Juh teplom a s využitím biomasy

Variant 3 – decentralizácia výroby tepla na úroveň domových kotolní bez, alebo len s minimom vonkajších rozvodov

Variant 4 – individuálne vykurovanie bytov

Záväzná časť koncepcie navrhuje zásady realizácie koncepcie rozvoja tepelného hospodárstva:

- V dlhodobej perspektíve rozvíjať súčasný systém zásobovania teplom a pri výstavbe nových objektov uprednostniť ich napojenie na súčasnú tepelnú sústavu.
- Odpojenie bytu, resp. objektu od súčasných tepelných sietí umožniť iba v odôvodnených prípadoch.

- Rozšíriť palivovú základňu znížením spotreby plynu a nahradením biomasou v optimálnom podiele.
- Postupne vymeniť teplovodné kotly na spaľovanie zemného plynu za kotly kondenzačné, vymeniť štvortrubkové kanálové tepelné rozvody za pred izolované dvoj trubkové.
- Riešiť dodávku tepla konečným odberateľom vybudovaním kompaktných odovzdávajúcich staníc v objektoch napojených na tepelnú sústavu.
- Zásobovanie odberných zariadení, ktoré sú mimo dosahu dodávky tepla z SCZT riešiť vybudovaním miestnych tepelných zdrojov na báze OZE, resp. na báze zemného plynu s využitím kondenzačnej techniky.
- Stimulovať inštalovanie slnečných kolektorov na prípravu TÚV na objektoch IBV.

10 SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

10.1 Sociálne služby

Mesto poskytuje sociálne služby v súlade so Zákonom č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov a je zriaďovateľom jedného zariadenia poskytujúceho sociálne služby a to Zariadenie pre seniorov. V súčasnosti Mesto Kežmarok vypracováva Komunitný plán na obdobie rokov 2014 – 2020, ako povinnosť so zákona o sociálnych službách, ktorého príslušné časti sa stanú súčasťou PHSR mesta Kežmarok 2014 – 2020. Účelom Komunitného plánu mesta Kežmarok je plánovanie poskytovania sociálnych služieb, ich postupná realizácia a dosiahnutie požadovaných výsledkov.

Sociálna služba je súbor činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Sociálne služby v zásade rozdeľujeme podľa cieľových skupín a podľa miesta pôsobenia a druhu poskytovaných služieb. Cieľové skupiny pre poskytovanie sociálnej starostlivosti v meste:

- Poberatelia dôchodkov a seniori
- Osoby so zdravotným postihnutím
- Deti v sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kuratele
- Problémové rodiny
- Občania v ťažkých životných situáciách a osoby sociálne neprispôsobivé

Súčasťou činností mesta v oblasti sociálnej starostlivosti sú aj aktivity zamerané na aktívne starnutie a to prostredníctvom prvého projektu s touto tematikou. Obyvateľstvo Kežmarku, podobne ako Slovensko i celá Európa starne a je potrebné proaktívne vyvíjať aktivity na zmiernenie dôsledkov starnutia obyvateľstva vo všetkých oblastiach pracovného i spoločenského života.

Mesto Kežmarok v súčasnosti (2013 - 2015) realizuje projekt **Aktívne starnutie v Kežmarku** v celkovej výške rozpočtu projektu 110 tis. EUR podporeného Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (MParV) SR z operačného programu (OP) Vzdelávanie. Cieľovou skupinou je viac ako 100 seniorov z okresu Kežmarok vo veku nad 50 rokov.

Zámerom projektu je zvýšenie kvality a dostupnosti vzdelávania pre cieľovú skupinu seniorov v okrese Kežmarok. Plánovaným výsledkom projektu je predovšetkým rozvoj osobnostného potenciálu seniorov a zvýšenie ich vedomostnej úrovne ale zároveň tiež podpora medzigeneračného dialógu a predchádzanie sociálnej izolácie seniorov, do ktorej sa dostávajú na konci ekonomicky aktívneho obdobia svojho života odchodom do dôchodku. Hlavné aktivity projektu majú vzdelávací charakter na podporu vedomostí, schopností a zručností seniorov v oblasti informačných a komunikačných technológií, záhradníctvo a ľudovo-umelecké remeslá, ale aj zdravotná výchova a zdravé starnutie. Projekt je pilotným projektom mesta s pôsobnosťou pre obyvateľov širšieho okolia mesta až okresu Kežmarok. Skúsenosti a dosiahnuté výsledky projektu budú východiskom pre ďalšie aktivity mesta so zameraním na aktívne starnutie.

10.2 Sociálne služby pre dôchodcov a seniorov

V meste sa nachádza jedno pobytové zariadenie, ktoré poskytuje sociálne služby – **Zariadenie pre seniorov**. Celková kapacita zariadenia od roku 2008 je 135 miest. V súčasnosti využíva zariadenie 103 klientov, čo je nemenný trend niekoľkých posledných rokov.

Zariadenie je rozpočtová organizácia mesta a sociálne služby poskytuje tak obyvateľom mesta Kežmarok, ako aj občanom z iných miest a obcí regiónu na základe vydaného právoplatného rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov z obce, v ktorej majú trvalý pobyt. Vzhľadom na skutočnosť, že už dlhodobo nie je využívaná celková kapacita zariadenia 135 miest pre daný typ služieb, Mesto Kežmarok plánuje zmenu využitia so zriadením Zariadenia opatrovateľskej služby pre 20 prijímateľov sociálnej služby.

V ZpS nie je dostatočný počet odborných zamestnancov na zákonom stanovený počet prijímateľov sociálnej služby podľa § 110 Zák.č 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov. Podľa tohto paragrafu sa zariadeniu v meste stanovuje podľa zákona na splnenie tejto podmienky lehota do 31.12.2015. Pripravovaná novela zákona o soc. službách od 01.01.2014 môže aj tieto podmienky zmeniť. 19 kvalifikovaných opatrovateľiek, ktoré sú zamestnankyňami mesta opatruje spolu 35 osôb - 32 starobných dôchodcov a 2 sú invalidní dôchodcovia (viď. tabuľka 57).

V meste je spolu viac kvalifikovaných opatrovateľiek ako v súčasnosti zamestnaných (v roku 2008 ich bolo 32, ktoré poskytovali opatrovateľské služby), avšak všetky nemajú uplatnenie, pretože výrazne klesá počet opatrovaných osôb z dôvodu vysokých finančných nákladov za opatrovateľské služby. Za posledných 5 rokov klesol počet opatrovateľiek z 32 na 21 a počet opatrovaných osôb z 99 na 35. V roku 2008 bol priemerný počet opatrovaných na jednu opatrovateľku 3, v súčasnosti je to 1 až 2.

Tab. 55 Vývoj počtu opatrovateliek a opatrovaných osôb za posledných 5 rokov

Rok	Počet opatrovateliek	Opatrované osoby
2008	32	99
2009	34	85
2010	30	77
2011	31	63
2012	29	60
2013	19	35

Zdroj: mesto Kežmarok

Vzhľadom k tomu, že kapacita ZpS v Kežmarku je 135 klientov, môžeme na základe tabuľky 56 konštatovať, že kapacita ZpS nie je dlhodobu naplnená, resp. je priemerne ročne naplnená, a to v roku 2012 na 82% a v roku 2013 (k termínu 31.10.) na 78%.

Tab. 56 počet klientov Zariadenia pre seniorov v Kežmarku, roky 2012 a 2013

Počet klientov zariadenia pre seniorov v Kežmarku													
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	Priemerný mesačný počet klientov
2012	114	110	118	118	111	109	108	105	108	108	112	112	111
2013	107	104	100	101	100	105	106	109	108	111	x	x	105

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Kežmarok na roky 2014-2020, x- údaj nie je k dispozícii

Pre dôchodcov v meste poskytuje ďalšie služby **Denné centrum (Klub dôchodcov)** zriadené mestom. Počet členov je v súčasnosti 190. Denné centrum je určené pre voľno časové aktivity seniorov mesta, medzi ktoré patria napr. výlety, čítanie, ručné práce, posedenia pri rôznych príležitostiach, ktoré sú spojené s kultúrnym programom, prednášky na rôzne témy. Klub dôchodcov v Kežmarku je využívaný seniormi 3x v týždni v popoludňajších hodinách a 1x v týždni v dopoludňajších hodinách. Priestory v klube využívajú v priebehu roka aj iné organizácie na základe žiadosti podľa svojich požiadaviek (napr. Únia žien Slovenska, Klub filatelistov, Zväz záhradkárov). Klub dôchodcov mesto postupne opravuje a modernizuje každý rok podľa potreby a možností rozpočtu mesta. V roku 2013 bol v klube inštalovaný počítač s pripojením na internet, boli prevedené kúrenárske práce, mesto plánuje interiér klubu vymaľovať.

10.3 Inštitúcie poskytujúce sociálne služby pre osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby

Regionálne združenie pre zdravotne postihnutých Prešovského kraja poskytuje v spolupráci s Klubom dôchodcov v Kežmarku sociálne poradenstvo hlavne pre občanov mesta, má 85 členov, z toho je 18 detí.

V meste pôsobí neverejný poskytovateľ sociálnej služby **SocialServis, n.o.** , ktorý poskytuje služby denného stacionára na určitý čas počas dňa pre celkom 7 prijímateľov sociálnej služby, ktorí sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby (najmä osoby so zdravotným postihnutím).

Domov sociálnych služieb Ľubica v Kežmarku je zariadenie Prešovského samosprávneho kraja poskytujúce sociálne služby ambulantnou formou. Kapacita zariadenia je 18 prijímateľov. Zariadenie poskytuje nasledujúce služby: pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, ošetrovateľskú starostlivosť, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne.

KISSP - Komplexné informačné služby sluchovo postihnutým ponúka osobám s ťažkým zdravotným postihnutím poskytovanie sociálnych služieb ako chránené dielňa - poradenstvo, asistenčné a tlmočnicke služby, výučbu posunkového jazyka v rámci vzdelávania, sprostredkovateľskú činnosť v oblasti služieb, predaj kompenzačných pomôcok a iné.

V meste pôsobí občianske združenie *„Korytnačka“ združenie na pomoc deťom s mentálnym a kombinovaným postihnutím*, ktoré sa venuje cieľovej skupine detí i dospelým s mentálnym i telesným postihnutím.

10.4 Zabezpečenie bezbariérovosti v meste.

Na území mesta Kežmarok má vyriešené bezbariérový prístup nemocnica a poliklinika, ako aj všetky novorealizované stavby. Bezbariérový prístup majú aj všetky byty postavené za posledných 5 rokov. Bezbariérovými územiami sú aj oba cintoríny (starý a nový). Mesto Kežmarok plánuje bezbariérový prístup vo verejne dostupných mestských budovách - radnice v centre mesta, v budove a priestoroch MsKS a kina Iskra.

10.5 Sociálne služby pre deti a mladistvých v sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kuratele

Dôležitou otázkou v sociálnej oblasti je podpora a posilnenie rodiny ako základného článku spoločnosti. Indikátorom funkčnosti rodiny, aj v meste Kežmarok, sú plné detské domovy na Slovensku. V okrese Kežmarok, podobne , ako aj v iných mestách Slovenska, je zaznamenávaný nárast počtu detí, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Pre porovnanie v roku 2008 ich bolo 30 a v roku 2012 už 70. Od roku 2005 je v detských domovoch umiestnených 24 kežmarských detí , 3 deti sú umiestnené v reedukačných centrách (Čerenčany, Sološnica).

Tab. 57 Počet detí v sociálnoprávnej kuratele v okrese Kežmarok

Počet detí v sociálnoprávnej kuratele v okrese Kežmarok					
Rok	2008	2009	2010	2011	2012
	30	48	74	111	70

Zdroj: UPSVaR, Kežmarok

V rámci **Domova sociálnych služieb (DSS) Ľubica** je **krízové stredisko**, ktoré poskytuje starostlivosť deťom od 0 do 18 rokov veku dieťaťa. Kapacita strediska je 12 detí a svoju činnosť vykonáva pobytovou aj ambulantnou formou. Krízové stredisko navštevujú ambulantne najmä deti, ktoré boli v minulosti umiestnené v krízovom stredisku a následne zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov alebo príbuzných osôb. Deti sa zúčastňujú skupinovej terapie zameranej na prevenciu sociálno-patologických javov, sebapoznávanie, empatiu, asertívne správanie, rozvíjanie sociálnych zručností, jednotlivých druhov terapií a kultúrno-športových podujatí. Zriaďovateľom zariadenia je Prešovský samosprávny kraj.

10.6 Sociálne služby pre osoby sociálne neprispôsobivé a pre občanov v ťažkých životných situáciách

V Kežmarku bolo ku koncu roka 2012 spolu 413 poberateľov dávok v hmotnej núdzi (DvHN), čo je cca 2,44 % obyvateľov mesta. Počet poberateľov DvHN v meste rastie a vývoj počtu ukazuje nasledujúca Tab. 58.

Tab. 58 Sociálna situácia obyvateľov v meste Kežmarok 2009, 2010, 2011

rok	Počet poberateľov DvHN	Počet poberateľov DvHN spolu so SPO
2009	344	572
2010	394	660
2011	401	661

Zdroj: ÚPSVaR, Kežmarok - DvHN a PkD - dávka v hmotnej núdzi a príspevok k dávke

*DvHN – dávka v hmotnej núdzi, *SPO – spoločne posudzovaná osoba

Z Tab. 59 je zrejмый nárast počtu poberateľov DvHN v okrese Kežmarok. Kým v roku 2008 to bolo 2 733 poberateľov DvHN, za 4 roky, teda v roku 2012 už o 957 viac, spolu 3960 poberateľov DvHN. V PSK je nárast počtu poberateľov DvHN v porovnaní rokov 2008 a 2012 o 37,5 %, v rámci Slovenska je to nárast o 19,3 %.

Tab. 59 Počet poberateľov DvHN a PkD

rok	2008	2009	2010	2011	2012
Okres Kežmarok	2 733	3 180	3 760	3 823	3 960
PSK	25 016	30 929	34 293	33 519	34 407
SR	153 516	179 910	190 391	183 253	183 179

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Kežmarok na roky 2014 -2020

*PkD – príspevok k dávke v hmotnej núdzi

Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi predstavuje v roku 2012 v porovnaní s Prešovským samosprávnym krajom 11,5% zastúpenie a v porovnaní so Slovenskou republikou 2,16% zastúpenie.

Tab. 60 Neúplné rodiny z poberateľov dávky v núdzi a príspevkov k dávke v okrese Kežmarok

rok	2008	2009	2010	2011	2012
Okres Kežmarok	2 733	3 180	3 760	3 823	3 960
z toho neúplné rodiny	1 294	1 336	1 453	1 512	1 622
vyjadrenie v %	47	42	39	40	41

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Kežmarok na roky 2014 -2020

Neúplné rodiny tvoria za posledných 5 rokov takmer polovicu z celkového počtu poberateľov dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke. Táto hodnota od roku 2008 klesla z 47 % na 41%.

Príčinami zvyšovania počtu poberateľov DvHN (priemerne ročne o cca 300) je hlavne vysoká **nezamestnanosť v okrese Kežmarok**. Podľa údajov Úradu práce sociálnych vecí a rodiny (UPSVaR) z decembra 2012 je v okrese Kežmarok 31,95% evidovaná miera nezamestnanosti. Iba okresy Revúca a Rimavská Sobota zaznamenali vyššiu hodnotu nezamestnanosti – 35,01% resp. až 37,68%.

Na základe projektu Mesta Kežmarok zameraného na podporu terénnej sociálnej práce podporeného z ESF (Európskeho sociálneho fondu) v meste pracujú v súčasnosti 2 TSP (terénny sociálny pracovník) a 2 ATSP (asistent terénneho sociálneho pracovníka), ktorí sa venujú najmä problémovým rodinám (majúcich dlhy, existenčné problémy) a ľuďom bez prístrešia (bezdomovcom). Z vlastného prieskumu mesto Kežmarok uvádza 22 bezdomovcov. Mesto poskytuje núdzové prístrešie s kapacitou 15 osôb a má pripravený projekt pre výstavbu nocľahárne s kapacitou 16 miest.

Po ukončení projektu v roku 2015 Mesto Kežmarok plánuje aktívne pokračovať s činnosťami terénnych sociálnych pracovníkov buď prostredníctvom nového projektu (v prípade externých finančných príležitostí), alebo aj v rámci svojich kapacít s vytvorením 2 pracovných miest pre terénnu sociálnu prácu.

Mesto s podporou finančných prostriedkov EÚ zriadilo **Komunitné centrum** najmä pre prácu s deťmi zo sociálne slabších rodín žijúcich, najmä v centre mesta. V súčasnosti je činnosť Komunitného centra pozastavená (odsťahovanie rodín z centra mesta)s plánom obnovy činnosti rovnako pre deti zo sociálne slabších rodín z celého mesta so zameraním na prípravu detí do školy a na voľnočasové aktivity.

10.7 SWOT analýza – Sociálne služby

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ Vybudovaná sociálna infraštruktúra (mesto je zriaďovateľom Zariadenia pre seniorov (ZpS) a Domu opatrovateľskej služby) ○ Priame kompetencie mesta konať v oblasti soc. služieb a profesionalita zamestnancov mesta ○ Spracovávaný Komunitný plán mesta ○ Vybudované Komunitné centrum ○ Skúsenosť s realizáciou projektov (aktívne starnutie v Kežmarku, terénna soc. práca) ○ Pripravený projekt na rekonštrukciu Domu opatrovateľskej služby ○ 19 zamestnaných opatrovateľiek (na terénnu opatrovateľskú službu, počet zamestnaných opatrovateľiek nie je stály - v závislosti od potreby poskytovania tejto služby) ○ Existencia Denného stacionára – neverejný poskytovateľ sociálnej služby ○ Aktívny Klub dôchodcov ○ Poradenstvo pre ťažko zdravotne postihnutých ○ Prevádzka chránených dielní , chránených pracovísk ○ Krízové centrum pre deti a mladistvých 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nevyužitá celková kapacita ZpS ○ Dlhodobu poddimenzovaný počet odborných zamestnancov v ZpS ○ Chýba ubytovacie zariadenie pre sociálne neprispôsobivých obyvateľov ○ Chýbajú bezbariérové opatrenia na území mesta ○ Projekt na rekonštrukciu opatrovateľskej služby- zatiaľ neschválený, potreba prehodnotenia zmeny využitia domu opatrovateľskej starostlivosti ○ Činnosť Komunitného centra pozastavená
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ○ Deinštitucionalizácia ZpS ○ Zriadenie ZOS (zariadení opatrovateľských služieb) ○ Zmena využitia Komunitného centra ○ Potenciál na zvyšovanie opatrovateľských služieb (dostatočný počet opatrovateľiek) ○ Pokračovanie činnosti TSP a ATSP ○ V meste Kežmarok bude Domov soc. služieb Ľubica poskytovať ambulantnú formu soc. služieb pre občanov odkázaných na pomoc inej FO (cca od ½ augusta 2013) ○ Ďalšie možnosti zriaďovania chránených dielní pre uchádzačov o zamestnanie ○ Práca s deťmi zo sociálne slabých rodín v Komunitnom centre ○ Absolventska prax, dobrovoľnícka služba pre ZpS 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Obyvatelia Kežmarku a okolia starnú ○ Nízke dôchodky a nízke príjmy zárobkovej činnosti v danom regióne pre využívanie sociálnych služieb ○ Znižovanie uplatnenia opatrovateľiek (znižovanie počtu opatrovaných) ○ Nárast poberateľov dávok v hmotnej núdzi ○ Nárast počtu detí v soc. právnej ochrane a soc. kuratele

11 BÝVANIE

11.1 Návrhy rozvoja bývania z Územného plánu mesta Kežmarok (2011)

Podľa územného plánu mesta Kežmarok (ÚPN) – zmeny a doplnky 2011 schválené VZN č. 1/2012, mal Kežmarok v r. 2001 - 6 484 obývaných bytov, z toho:

- 1 333 v rodinných domoch (20,4 %)
- 5 151 v bytových domoch (79,6 %)

Priemerná obývanosť bytov v tomto období bola 3,32 obyv./b. j.

Vzhľadom na vývoj počtu obyvateľstva v predchádzajúcich rokoch možno predpokladať v budúcnosti len mierny nárast obyvateľstva, s predpokladaným rastom počtu obyvateľov 0,5% ročne a predpokladaným počtom obyvateľov cca 18 000 v roku 2025.

Podľa demografických výpočtov je podľa ÚPN potrebné do roku 2025 umiestniť do bytov 2710 obyvateľov, pre tento počet pri predpokladanej obložnosti 3,1 obyvateľa/byt navrhuje ÚPN celkom:

- 875 b. j., z toho: 262 b. j. v rodinných domoch (30%)
- 525 b. j. v bytových domoch (60%)
- 88 b. j. rekonštrukcia neobývaných bytov (10 %)

Rozvoj bývania navrhuje ÚPN do lokalít Michalský vršok a Suchá hora. Výhody týchto území pre rozvoj bývania sú nasledovné :

Lokalita Michalský vršok:

- morfológia terénu vhodná pre výstavbu
- dobrá optická väzba na MPR
- pôsobenie obrazu vysokých Tatier
- väzba na všetky druhy dopravy

Lokalita Suchá hora:

- lokalita sa vyznačuje dobrým optickým kontaktom s obcou a jeho širším krajinným zázemím až po Zlatú horu
- je prevádzkovo prepojená so starým mestom
- nachádza sa v susedstve vodnej plochy, ktorá skvalitňuje jej ŽP
- morfológia je náročnejšia, dáva však dobré predpoklady pre tvorbu zaujímavých priestorov s akceptovaním prírodných dominánt

Rozvojové trendy mesta v oblasti výstavby rodinných domov sa realizujú na vopred projekčne pripravených lokalitách na Kamennej bani, niektoré lokality sa pripravujú smerom na Suchú horu.

Pre celé územie mestskej pamiatkovej rezervácie (MPR) navrhuje ÚPN polyfunkčné využitie s využitím nevyužitých priestorov a podkroví existujúcich objektov, predovšetkým v kombinácii bývania s vybavenosťou.

11.2 Existujúci bytový fond

Existujúci bytový fond tvoria byty v bytových domoch a rodinných domoch.

V Kežmarku je na trhu s nehnuteľnosťami dostatok voľných bytov na prenájom, či predaj. Mesto každoročne pripravuje výstavbu nájomných bytov s využitím finančnej podpory v rámci štátnej bytovej politiky. Napriek opakovanej dostavbe nájomných bytov je neustály dopyt po mestských sociálnych bytoch.

Tab. 61 Úroveň bývania v roku 2011 v meste a okrese

	Počet bývajúcich osôb na 1 trvale obývaný byt	m ² obytnej plochy na 1 trvale obývaný byt	Obytných miestností na 1 trvale obývaný byt	trvale bývajúcich osôb na 1 obytnú miestnosť	m ² obytnej plochy na osobu
Mesto Kežmarok	3,3	50	2	1	12
Okres Kežmarok	3,0	45	2	2	10
Prešovský kraj	3,73	59,1	3,4	1,1	15,9
Slovensko	3,46	79,5	3,94	0,88	16,9

Zdroje: Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov 2011, sodb.infostat.sk a MsÚ Kežmarok (interné údaje)

11.3 Bytová výstavba v meste

V rokoch 2013 -2015 mesto plánuje postaviť na sídlisku Juh 77 nájomných bytov s podporou štátnej dotácie. Byty budú určené pre sociálne slabšie vrstvy obyvateľstva, mladé rodiny, slobodné matky, ako aj štartovacie byty. Objem plánovanej investície je cca 3 500 000 eur.

Tab. 62 Dokončené byty za rok 2012 v Prešovskom kraji a v okrese Kežmarok

Územie	Počet bytov	v tom				
		jednoizbové a garsónky	dvojizbové	trojizbové	štvorizbové	päť a viacizbové
Prešovský	1 440	39	289	309	408	395
Kežmarok	161	5	40	28	48	40

Zdroj: ŠÚ SR

V Prešovskom kraji sa v roku 2012 **dokončilo** spolu 1 440 bytov, o 117 bytov menej ako v predchádzajúcom roku. **V Kežmarskom okrese** v tomto roku **dokončilo spolu 161 bytov**.

Pre porovnanie v okrese Prešov sa ukončilo 383 bytov, Poprad 291, Sabinov 149, Stará Ľubovňa 100, Svidník 85, Bardejov 78, Vranov nad Topľou 58, Levoča 53, Humenné 47, Snina 20, Stropkov 12 a v okrese Medzilaborce len 3 byty.

V meste Kežmarok sa za posledných 5 rokov postavilo spolu 160 bytov z toho 88 bytov v rodinných domoch a 72 bytov v bytových domoch. Prevažne boli postavené dvojizbové a trojizbové byty.

Podľa dostupných štatistických údajov najvyšší podiel z celkového počtu dokončených bytov v kraji predstavovali štvorizbové byty (28,3%), nasledovali päť a viacizbové (27,4 %), trojizbové (21,5 %), dvojizbové (20,1 %) a jednoizbové byty a garsónky s podielom 2,7 %. V rodinných domoch bolo dokončených najviac päť a viacizbových bytov. Na celkovom počte dokončených bytov v Slovenskej republike (15 255) sa Prešovský kraj podieľal 9,4 %.

Mesto Kežmarok nevlastní pozemky pre prípravu obytných súborov rodinných domov. V súčasnosti prípravu pozemkov pre výstavbu rodinných domov s potrebnou dopravnou a technickou vybavenosťou zabezpečujú vlastníci pozemkov, resp. developeri. V roku 2014-2020 je predpoklad vytvorenia nových pozemkov pre výstavbu rodinných domov v lokalite Kamenná baňa spolu pre 35 rodinných domov.

11.4 SWOT analýza – Bývanie v meste Kežmarok

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ V ÚP sú rezervované plochy pre rozvoj bývania, pre bytové domy i rodinné domy ○ Mesto má vypracované štúdie pre rozvoj bývania vrátane potrebnej technickej a dopravnej infraštruktúry ○ Mesto postupne stavia byty (cca 27 bytov ročne) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Mesto nevlastní pozemky pre výstavbu rodinných domov (IBV) ○ Nemá pripravenú potrebnú dokumentáciu pre obytné súbory bytových domov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ○ Štátny fond rozvoja bývania ○ Rozvoj bývania ako nástroj zvyšovania počtu obyvateľov, výstavba nájomných bytov ○ Rast pracovných príležitostí a etablovanie mladých ľudí v Kežmarku, príchod za prácou ○ Oživenie námestia rozvojom bývania v centre mesta, v MPR 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Odchod ľudí z Kežmarku ○ Starnutie obyvateľov v Kežmarku ○ Zložitý proces majetko právneho vysporiadania pozemkov pre rozvoj bývania ○ Nedostatok finančných prostriedkov na prípravu územia (technická a dopravná infraštruktúra)

12 ZDRAVIE A ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia genetického vybavenia jedinca, jeho ekonomickej a psychosociálnej situácie, výživy a životného štýlu, ako aj kvality životného prostredia. Hodnotenie zdravotného stavu obyvateľov je pomerne zložité, pretože za zdravie sa nepovažuje iba neprítomnosť choroby. Zdravotný stav je výslednicou fyzického, psychického a sociálneho zdravia. Najvýznamnejším faktorom ovplyvňujúcim zdravie (až 50%) je životný štýl, nasledujú životné prostredie (20%), genetické faktory (20%) a úroveň zdravotnej starostlivosti (len v 10 – 20%).

Z rizikových faktorov, ktoré vyplývajú zo životného štýlu sú najvýznamnejšie:

1. fajčenie
2. nesprávna výživa
3. nedostatočná fyzická aktivita
4. nadmerný príjem alkoholu
5. nesprávna reakcia na stres

12.1 Zdravotný stav obyvateľov mesta

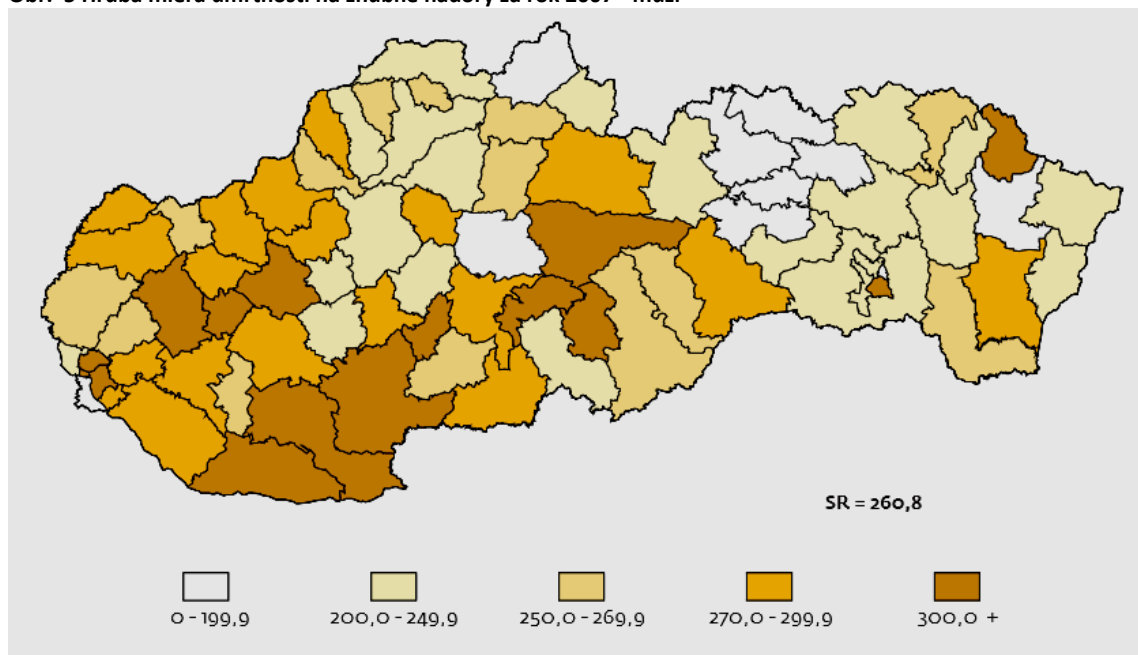
Nasledujúca tabuľka a obrázky predstavujú **vývoj počtu zhubných ochorení v okrese Kežmarok**. Z tabuľky je zrejmé, že počet hlásených ochorení na zhubné nádory v sledovanom období narastá. Tento počet je dlhodobo najnižší v porovnaní s prešovským krajom i celým Slovenskom (viď Tab. 63, Obr. 5 a obr. 6).

Tab. 63 Hlásené ochorenia na zhubné nádory - incidencia na 100 000 obyvateľov

	2003		2005		2007	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Slovenská republika	465,7	427,8	440,1	447,6	540,4	503,0
Prešovský kraj	396,2	337,6	401,1	371,1	-	-
Okres Kežmarok	355,0	370,0	437,5	252,3	366,9	366,4

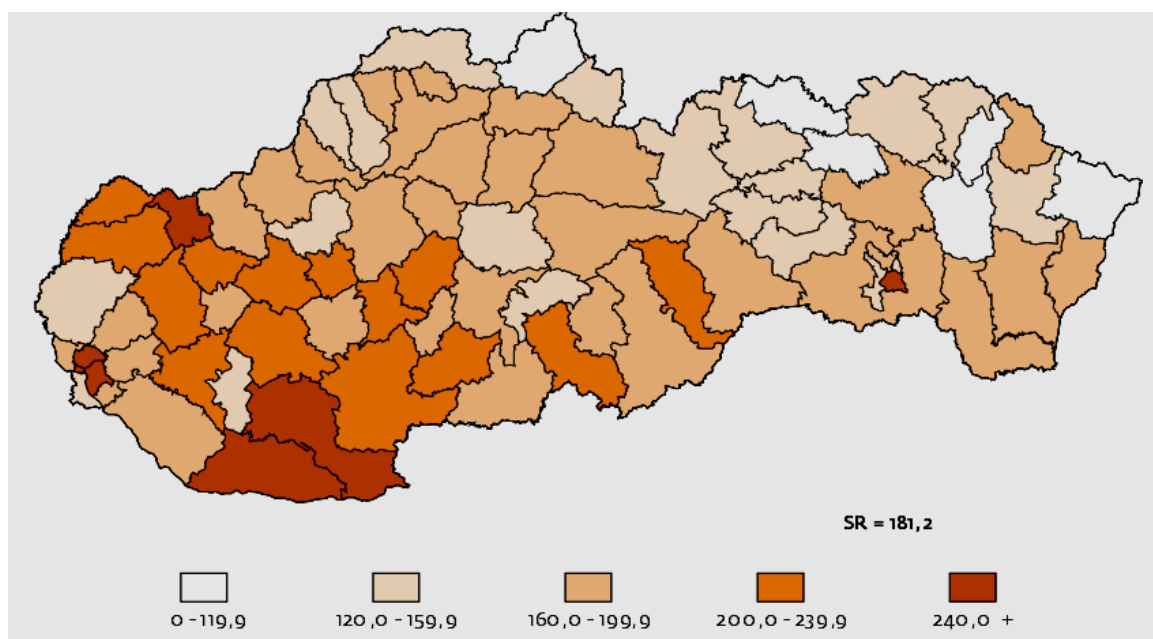
Zdroj : www.NCZISK.sk , publikácia: Incidencia zhubných nádorov za roky 2003, 2005, 2007

Obr. 5 Hrubá miera úmrtnosti na zhubné nádory za rok 2007 - muži

Zdroj: www.NCZISK.sk , ročenka za rok 2010

Obr. 6 Hrubá miera úmrtnosti na zhubné nádory za rok 2007 - ženy

Zdroj: www.NCZISK.sk , ročenka za rok 2010

Index potratovosti udáva počet potratov na 100 narodených (Tab. 64).

V roku 2011 35 žien s trvalým pobytom v meste podstúpilo umelý potrat, ich priemerný vek bol 31,47. Celkový počet potratov v meste bol 62 za rok 2011. Oproti predchádzajúcemu roku je to o 10 viac, pričom v roku 2010 bolo 52 potratov spolu a z toho v 31 prípadoch išlo o umelé potraty. V tom istom roku sa narodilo 190 detí, z toho 92 chlapcov a 115 dievčat. Je to nárast o 17 detí oproti predchádzajúcemu roku.

Tab. 64 Index potratovosti

	2008	2009	2010	2011
SR	32,04	29,19	28,04	27,7
Prešovský kraj	23,49	21,92	21,39	22,01
Okres Kežmarok	18,56	16,91	17,56	18,90

Zdroj : ŠÚ SR, x- údaj nie je k dispozícii

Štruktúra úmrtnosti

Úmrtnosť ovplyvňujú životný štýl vrátane výživy a fyzického pohybu, kvalita životného prostredia, intenzita psychickej, sociálnej a ekonomickej záťaže populácie i úroveň zdravotnej starostlivosti. Významnými činiteľmi sú aj vzdelanie, rodinný stav, vek, pohlavie a genetické dispozície či dostupnosť liekov. (zdroj: Statistics, Vývoj obyvateľstva v SR, 2011).

Medzi najčastejšie príčiny smrti v SR patria ochorenia obehovej sústavy, ktoré v roku 2010 tvorili 53,8 percent. K chorobám obehovej sústavy patria aj choroby spojené s vysokým krvným tlakom, cholesterolom, cukrovkou a fajčením, hoci najbežnejšími príčinami smrti boli ischemické choroby srdca a cievne choroby mozgu. (zdroj: Eurostat, 2012). Ďalšou najpočetnejšou skupinou sú nádorové ochorenia s 23,2 percentami. Ďalej nasledujú choroby dýchacieho ústrojenstva (6,8 %), choroby tráviacej sústavy (3,6%), úrazy (7,3%) a 5,3 percent tvoria iné príčiny smrti. (zdroj: LoPM ŠÚ SR, 2010)

Tab. 65 Počet zomretých v SR, Prešovskom kraji a Okrese Kežmarok

Rok	2009	2010	2011
SR	52 913	53 445	51 903
Prešovský kraj	6 730	6 894	6 747
Okres Kežmarok	556	531	551
Mesto Kežmarok	170	154	153

Zdroj: ŠÚ, Pohyb obyvateľstva v SR v roku 2009,2010,2011 a pramenné diela za rok 2011,2010,2009

Z tabuľky vyplýva, že vývoj počtu zomretých v jednotlivých rokoch v meste Kežmarok klesá. V roku 2010 sa počet zomretých zvýšil na úrovni celého Slovenska, vrátane Prešovského kraja, avšak v okrese Kežmarok a v meste Kežmarok bol opačný, klesajúci trend. Celkovo sa dá vývoj počtu zomretých v meste označiť za relatívne stály a tvorí cca 27,8 percent z celkového počtu zomretých za okres Kežmarok.

Tab. 66 Personálne zabezpečenie zdravotnej starostlivosti

Územie	Obdobie	Všeobecné lekárstvo			Všeobecná starostlivosť o deti a dospelých			Lekárska služba prvej pomoci			Stomatológia		
		PA	PLM	LM na 10000 obyv.	PA	PLM	LM na 10000 obyv.	PA	PLM	LM na 10000 obyv.	PA	PLM	LM na 10000 obyv.
Slovenská republika	2011	2129	2034,55	4,64	1141	1035,25	10,16	223	290,80	0,54	2354	2362,65	4,37
	2010	2223	2115,08	4,80	1161	1071,45	10,41	214	307,13	0,57	2425	2425,21	6,32
	2009	2219	2145,24	4,90	1149	1064,63	5,92	204	612,41	1,13	-	-	-
Prešovský kraj	2011	284	270,47	4,28	182	161,01	8,72	39	15,05	0,18	315	314,81	3,86
	2010	285	270,76	4,33	182	163,23	8,84	39	35,60	0,44	326	321,45	3,97
	2009	294	279,93	4,52	182	167,30	5,41	37	127,52	1,58	-	-	-
Okres Kežmarok	2011	21	18,80	3,75	13	14,00	6,78	2	-	-	19	18,55	2,62
	2010	20	20,00	4,07	14	14,00	7,08	3	0,20	0,03	17	16,90	2,45
	2009	19	17,00	3,51	14	14,00	4,56	3	0,20	0,03	-	-	-

Zdroj: www.NCZISK.sk , ročenka za rok 2010

Vysvetlivky k Tab. 66

PA – počet ambulancií

PLM – počet lekárskeho miest

LM na 10 000 obyv – počet lekárskeho miest na 10 000 obyvateľov

12.2 Nemocnica Dr. Vojtecha Alexandra v Kežmarku, n.o.

Nemocnica Dr. Vojtecha Alexandra vznikla v roku 2005 ako nezisková organizácia mesta Kežmarok. Sídlo má na Huncovskej ulici a svoje vysunuté pracoviská má na Hviezdoslavovej ulici. Vo výročnej správe nemocnice za rok 2012 sú uvedené nasledovné informácie a štatistiky:

V oblasti personálnej sa podarilo nemocnici stabilizovať oddelenie dlhodobých chorých, interné oddelenie a doplniť personál na oddelení anesteziológie a intenzívnej medicíny. Na ostatných oddeleniach bol a je personál stabilizovaný. Celkový počet pracovníkov nemocnice sa od roku 2008 znížil o 17 osôb. Nárast počtu zamestnancov zaznamenáva nemocnica za posledných 5 rokov na pracovnej pozícii lekárov, pôrodných asistentiek a asistentov (Tab. 68). Vývoj počtu pracovníkov nemocnice za roky 2008- 2012 znázorňuje Tab. 68.

V materiálno – technickej oblasti nemocnica každoročne obnovuje svoje prístrojové vybavenie pre skvalitnenie poskytovania liečebno - preventívnej starostlivosti. Medzi najvýznamnejšie akcie v uplynulom období patrí obnova monitorovacích zariadení na oddelení anesteziológie a intenzívnej medicíny, digitalizácia RTG pracoviska, realizáciou USG vyšetrení a modernizáciou mamografických vyšetrení, stavebná úprava pre CT pracovisko.

Tab. 67 Vývoj počtu pracovníkov nemocnice za roky 2008- 2012

rok	2008	2009	2010	2011	2012	zmena 2008-2012
Lekári	36	38	34	34	38	2
sestry	128	120	110	119	117	-11
Pôrodné asistentky	6	6	7	7	8	2
sanitári	27	29	28	27	26	-1
asistenti	2	7	11	15	15	13
Iní zdravotníckí zamestnanci	1	1	1	1	1	0
THP	18	17	10	11	11	-7
Robotníci	66	61	51	52	55	-11
Vodiči	18	19	15	15	14	-4
SPOLU	302	298	267	281	285	-17

Zdroj: Výročná správa nemocnice rok 2013

Pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti sa nemocnica postupne dostáva na úroveň plného výkonu v ambulantnej i lôžkovej časti. V priebehu roka 2012 bolo na všetkých ambulanciách ošetrovaných celkom 74 000 pacientov, v lôžkovej časti bolo viac ako 7300 ukončených hospitalizácií, čo je stúpajúci trend v porovnaní rokov 2009 – 2012:

Graf. 12 Počet ukončených hospitalizácií v nemocnici za roky 2008 - 2012

Zdroj: Výročná správa nemocnice rok 2013

V roku 2009 došlo k poklesu počtu ukončených hospitalizácií v dôsledku čiastočného zatvorenia interného oddelenia a oddelenia anestéziológie a intenzívnej medicíny, ako aj prechodom na jednodňovú zdravotnú starostlivosť (JAS v odbore chirurgia), kde sa lôžka nevykazujú, ale používajú. V roku 2012 bol celkový počet ukončených hospitalizácií 7 377.

Graf. 13 Výsledok hospodárenia nemocnice za roky 2005 - 2012

Zdroj: Výročná správa nemocnice rok 2012

Od založenia nemocnice v roku 2004 nemocnica hospodárila v prvých dvoch rokoch s viacmenej vyrovnaným hospodárením. Veľké straty začala tvoriť v rokoch 2007 a 2008 a následne aj v roku 2009, kedy situácia bola neúnosná a vplyvom zadlženia nemocnica nebola schopná zaistiť kvalitnú zdravotnú starostlivosť. Na konci roku 2009 vstupuje do nemocnice strategický partner spoločnosť PP PARTNERSHIP s. r. o., ktorého úlohou bolo odvrátiť zánik nemocnice. V priebehu roku 2010 a 2011 sa podarilo stabilizovať všetky prevádzky a v roku 2012 úspešne prejsť reštrukturalizáciou nemocnice na základe zákona o konkurze a reštrukturalizácii. V tomto roku aj vplyvom reštrukturalizácie nemocnica zaznamenala vysoko ziskový výsledok hospodárenia.

Nemocnica od roku 2009 eviduje nárast výnosov zo zdravotných poisťovní (za rok 2012 boli vo výške 4 994 035 Eur – vid'. Graf 13) a v roku 2012 vykazuje ekonomicky pozitívny výsledok (vid'. Graf 14), i keď časť finančných záväzkov formou splátok zostáva.

Zámerom Mesta Kežmarok a Nemocnice Dr. Vojtecha Alexandra v Kežmarku n. o. je udržiavať nemocnicu v pozitívnom hospodárení aj naďalej a budovať nemocnicu rodinného typu, ktorá sa teší dôvere pacientov a zamestnancov a v príjemnom a bezpečnom prostredí poskytovať kvalitnú zdravotnú a ošetrovateľskú starostlivosť.

Pre skvalitňovanie svojich činností zaviedla nemocnica systém manažérstva kvality a je držiteľom certifikátu integrovaného systému manažérstva kvality podľa európskej normy ISO 9001:2008 pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti, ktorý úspešne obhájila v dňoch 05.11. – 06.11.2012 v rámci periodického auditu realizovaného spoločnosťou Det Norske Veritas (DNV).

Graf. 14 Výnosy nemocnice od zdravotných poisťovní za roky 2005-2012

Zdroj: Výročná správa nemocnice rok 2013

12.3 Ďalšie zdravotnícke zariadenia v Kežmarku

- **Poliklinika** je vo vlastníctve mesta Kežmarok a nachádza sa na Hviezdoslavovej 27.

Budova polikliniky však nie je naplnená a dostatočne využitá. V súčasnosti je objekt využívaný súkromnými ambulanciami, lôžkovou časťou Oddelenia dlhodobo chorých, ako aj ambulanciami nemocnice. Voľné sú priestory na 2 podlaží objektu, uvoľnené po bývalom detskom oddelení NsP Dr. Vojtecha Alexandra v Kežmarku, n.o. V objekte polikliniky boli vymenené okná, radiátory, rekonštruovaná kotolňa, opravené sociálne zariadenia, pripravené je zateplenie severovýchodnej a severozápadnej fasády objektu, ktoré sa budú realizovať v tomto roku (2013).

V zdravotníckych objektoch vo vlastníctve mesta sa nachádza 27 súkromných ambulancií, v objektoch, ktoré nie sú vlastníctvom mesta Kežmarok sa nachádza 18 súkromných ambulancií.

- **Denné detské sanatórium**, s.r.o. je neštátne zdravotnícke zariadenie, ktoré zastrešuje komplexné služby o dieťa s postihnutím. Obsahom činnosti Denného detského sanatória je ambulancia FBLR, detský stacionár (14 detí), špeciálna materská škola (36 detí), poradňa sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva zameraná na prácu s deťmi so zdravotným postihnutím (ďalej ZP) a klinická psychologická ambulancia.

- **ADOS NÁDEJ, s.r.o., Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti** je súčasťou primárnej zdravotnej starostlivosti a patrí do siete zdravotníckych zariadení, poskytuje služby mesačne pre 30 až 35 klientov. Poskytované služby: komplexná odborná ošetrovateľská starostlivosť o klienta, rodiny, skupiny v prirodzenom sociálnom prostredí, predovšetkým skupine geriatrických pacientov, ktorá sa často realizuje v koordinácii s opatrovateľskou

službou zabezpečovanou poskytovateľmi opatrovateľskej služby. Do náplne činnosti patrí starostlivosť o základné životné funkcie, aplikácia liekov, ošetrovanie rán, rehabilitácia, odber materiálu na vyšetrenia, zdravotná výchova a poradenstvo.

- **Spíšská katolícka charita, Mobilný hospic Charitas Kežmarok a ADOS** je súčasťou primárnej zdravotnej starostlivosti a patrí do siete zdravotníckych zariadení, poskytuje služby mesačne pre 60 až 70 klientov v regióne mesta Kežmarok. Poskytované služby: opatrovateľská služba (mimo územia mesta Kežmarok), mobilný hospic a komplexná odborná ošetrovateľská starostlivosť o klienta v domácom prostredí klienta najmä dlhodobo chorého (terminálne chorého), po ukončení hospitalizácie a v rekonvalescencii prostredníctvom odborne pripravených zdravotných sestier, na základe intenzívnej spolupráce s ošetrovateľom a lekárom špecialistom. Poskytovanie pomôcok, technického vybavenia pre zlepšenie kvality života a odborných výkonov a monitorovanie zdravotného stavu klienta.

12.4 SWOT analýza – Zdravie a zdravotná starostlivosť

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Existencia nemocnice n.o s účasťou mesta V r.2012 ziskový výsledok hospodárenia nemocnice Certifikát integrovaného manažérstva kvality nemocnice Obnova prístrojového vybavenia nemocnice Rast počtu zamestnancov, ekonomická stabilizácia nemocnice Existencia polikliniky na území mesta, ktorej vlastníkom je Mesto Rekonštrukcia objektu Polikliniky Modernizácia vybavenia nemocnice – zakúpený nový RTG prístroj 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatočne využívaný objekt Polikliniky (vysoké nájomné, nízka ponuka technických služieb) Nedostatočná využiteľnosť nového RTG prístroja Mesto nemá priamu kompetenciu v oblasti zdravotnej starostlivosti, plní rolu umožňovateľa poskytovania služby (ako vlastník zdravot. objektov)
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> Stúpajúci trend ošetrovaných a hospitalizovaných pacientov v nemocnici Posilňovanie zdravia Kežmarčanov cez rozvoj športu (výkonnostný šport i šport pre všetkých) Viac hodín telocviku na školách Realizácia projektov zdravého stravovania na školách Prevencia užívania drog vrátane alkoholu v spolupráci so školami a políciou 	<ul style="list-style-type: none"> Stúpa počet nádorových ochorení Stúpa počet obéznych detí (pozorovania lekárov) Stúpa počet potratov i umelých potratov Príprava unitárneho poisťovacieho systému, pod kuratelou štátu

13 BEZPEČNOSŤ OBČANOV A NÁVŠTEVNÍKOV MESTA

Pocit bezpečia obyvateľov mesta, ako aj jeho návštevníkov je jedným z predpokladov kvality života. O priamu bezpečnosť sa v Kežmarku starajú subjekty štátnej – Policajný zbor SR a mestská polícia.

13.1 Štátna polícia aj jej činnosť

Policajný zbor (PZ) je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy vo veciach vnútorného poriadku, bezpečnosti, boja proti zločinnosti vrátane jej organizovaných foriem a medzinárodných foriem ako aj úlohy vyplývajúce z medzinárodných záväzkov SR. So zabezpečením bezpečnosti miest PZ plní najmä tieto úlohy:

- spolupôsobí pri ochrane základných práv a slobôd, najmä pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb a pri ochrane majetku
- odhaľuje trestné činy a zisťuje ich páchatel'ov
- spolupôsobí pri odhaľovaní daňových únikov, nezákonných finančných operácií a legalizácie príjmov z trestnej činnosti
- vykonáva vyšetrovanie o trestných činoch a skrátené vyšetrovanie o trestných činoch
- spolupôsobí pri zabezpečovaní verejného poriadku; ak bol porušený, robí opatrenia na jeho obnovenie
- odhaľuje priestupky a zisťuje ich páchatel'ov, a ak tak ustanovuje osobitný zákon, priestupky aj objasňuje a prejednáva
- vykonáva pátranie po osobách a pátranie po veciach
- dohliada na bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky a spolupôsobí pri jej riadení

Územie samotného mesta je s cieľom sledovania protiprávneho správania a konania rozdelené na 5 častí:

1. Kežmarok – mesto
2. Kežmarok – Sever
3. Kežmarok – JUH 1
4. Kežmarok – JUH 2
5. Kežmarok – JUH 3

Najvyššia miera kriminality sa prejavuje v územných častiach JUH 1 a JUH 3, čo súvisí hlavne s drobným krádežami na ulici Tvarožnianskej v hypermarketoch Tesco a Kaufland.

V nasledujúcej tabuľke je uvedený prehľad 10 vybraných ukazovateľov trestnej činnosti, ktoré sú reprezentatívnymi údajmi, aj keď sa vzťahujú na celý obvod, nie len na samotné mesto. Z tabuľky je zrejmé, že počet trestných činov z roka na rok klesá a ich objasnenosť medziročne vo väčšine prípadov stúpa:

- Objasnenosť trestnej činnosti je vyššia ako celoslovenský priemer v 6 z 10 ukazovateľov, pričom 100%-ná je objasnenosť vražd a lúpeží, 80% objasnenosť je zaznamenaná pri mravnostnej trestnej činnosti
- Nižšiu ako priemernú objasnenosť dosahuje Obvodné oddelenie PZ (OO PZ) v Kežmarku v rámci krádeží motorových vozidiel, krádeží vlámaním a krádeží vlámaním do bytov
- Celkový priemer objasnenosti skutkov v Kežmarku a okolí dosahuje 72% a je vyšší ako celoslovenský priemer (53%)
- Z hľadiska počtu trestných činov na 10 000 obyvateľov je v danom obvode, v porovnaní s úrovňou SR, nepriaznivá situácia iba v rámci ekonomickej trestnej činnosti

Tab. 68 Prehľad vybraných ukazovateľov trestnej činnosti v meste

Rok	Mesto Kežmarok (KK)			SR	Mesto KK	SR
	2010	2011	2012	2012	Na 10 000 obyvateľov	
Celkom počet skutkov	269	273	220	90351	130,62	166,98
<i>Objasnenosť</i>	58%	60%	72%	53%		
Násilná trestná činnosť	9	11	13	6607	7,72	12,21
<i>Objasnenosť</i>	89%	82%	92	72%		
Vraždy	0	0	1	75	0,59	0,14
<i>Objasnenosť</i>	-	-	100%	69%		
Lúpeže	2	1	2	974	1,19	1,80
<i>Objasnenosť</i>	50%	0%	100%	56%		
Mravnostná trestná činnosť	0	8	1	841	0,59	1,55
<i>Objasnenosť</i>	-	100%	100%	75%		
Znásilnenia	0	0	0	88	0,00	0,16
<i>Objasnenosť</i>	-	-	-	56%		
Majetková trestná činnosť	81	93	70	39944	41,56	73,82
<i>Objasnenosť</i>	36%	44%	56%	34%		
Krádeže motorových vozidiel	8	2	2	2546	1,19	4,71
<i>Objasnenosť</i>	63%	0%	0%	21%		
Krádeže vlámaním	41	36	23	11855	13,66	21,91
<i>Objasnenosť</i>	27%	22%	39%	34%		
Krádeže vlámaním do bytov	8	3	3	1142	1,78	2,11
<i>Objasnenosť</i>	63%	33%	33%	51%		
Ekonomická trestná činnosť	86	86	63	16681	37,40	30,83
<i>Objasnenosť</i>	55%	54%	57%	43,59%		

Zdroj: PZ SR, Kežmarok

V prvom štvrtroku 2013 bolo v okrese Kežmarok zistených celkovo 243 trestných činov, na tisíc obyvateľov to je 3,4 trestných činov. Z nich objasnených bolo 73,25 % prípadov. Celková škoda z trestnej činnosti predstavovala 337 tis. EUR, na tisíc obyvateľov to je 4,75 tis. EUR. Na základe týchto zisťovaní Ministerstva vnútra SR, sa okres **Kežmarok umiestnil na 2. mieste s najnižšou mierou kriminality na Slovensku.**

13.1.1 Bezpečnosť cestnej premávky

Najčastejšie príčiny nehôd:

- 2009 - porušovanie povinnosti vodiča, rýchlosť jazdy a nesprávne predchádzanie
- 2010 - porušovanie povinnosti vodiča, rýchlosť jazdy a nesprávne predchádzanie
- 2011 – nesprávny spôsob jazdy, porušovanie povinnosti vodiča, rýchlosť jazdy a nesprávne predchádzanie
- 2012 – nedodržanie vzdialenosti medzi vozidlami, porušovanie povinnosti vodiča, rýchlosť jazdy a nesprávne predchádzanie

Tab. 69 Dopravná nehodovosť v meste

Rok	2009	2010	2011	2012
Počet dopravných nehôd	366	298	176	185
Usmrtené osoby	3	0	2	1
Ťažko zranené osoby	27	31	17	12
Ľahko zranené osoby	106	61	47	65
Finančná škoda	1.240.660	963.750	520.590	671.050

Zdroj: PZ SR, Kežmarok

13.2 Mestská polícia a jej činnosť

Mestská polícia v Kežmarku (ďalej len MsP) ako poriadkový útvar mesta pôsobí pri zabezpečovaní verejného poriadku, ochrane majetku a plní aj ďalšie dôležité úlohy v zmysle zákona NR SR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov, všeobecne záväzných nariadení mesta, ale i ďalších právnych predpisov v oblasti ochrany života, životného prostredia, statickej dopravy a podobne. MsP zabezpečuje bezpečnosť občanov represívnymi i preventívnymi činnosťami v úzkej spolupráci s PZ SR, súdom, prokuratúrou ako aj ďalšími štátnymi orgánmi.

V rámci materiálno-technického vybavenia je MsP vybavená GPS v každom vozidle (2 autá), pultom centralizovanej ochrany, zariadeniami na zabránenie odjazdu vozidiel, záznamovými zariadeniami telefonických hovorov a kamerovým systémom. Potrebné je dobudovať kamerový systém na území celého mesta na počet kamier 10 (najmä na sídlisku Juh, pri najviac navštevovaných baroch, reštauráciách, diskotékach), čo vyžaduje aj vybudovanie

optickej siete. V súčasnosti je počet kamier 6 z toho sídlisko Juh 1 ks, sídlisko Sever 1 ks, Hl. námestie 3 ks, veža Nový Evanjelický kostol 1 ks.

Operačná služba na základe záznamu z kamier vysielala hliadky k riešeniu priestupkov. Centrum je časťou mesta s najvyšším počtom priestupkov. Mestskí policajti najčastejšie zasahujú pri porušovaní zákazových dopravných značiek (nedovolené parkovanie, státie a pod).

Tab. 70 Vybrané ukazovatele činnosti Mestskej polície v Kežmarku

Rok		2008	2009	2010	2011	2012
Mena		Sk	€	€	€	€
Počet príslušníkov MsP		17	17	16	16	16
Celkový počet vyriešených priestupkov		1.867	2.090	1.614	1.373	1.433
Počet priestupkov riešených na úseku VZN		252	288	202	169	105
Počet priestupkov riešených na úseku dopravy		953	1.096	913	762	813
Počet ostatných riešených priestupkov		205	202	140	134	183
Z toho	Riešené v blokovom konaní	1.514	1.423	1.339	1.127	1.092
	Na sumu	384.940	12.477	13.715	12.815	12.045
	Riešené blokom na pokutu nezaplatenú na mieste	43	137	204	134	126
	Na sumu	24.300	2.243	3.110	2.268	2.075
	Riešené preventívne (dohováraním)*	79	88	90	83	75
	Oznámené správnomu orgánu a pod.	125	113	70	59	23

Zdroj: MsP, Kežmarok

Mestská polícia Kežmarok vykonáva aj osvetovo-preventívnu činnosť, napr. vo forme prednášok pre dôchodcov – Chráň svoje bezpečie, Ako sa nestať obeťou násilia. V spolupráci so základnými školami, najmä s koordinátormi prevencie patologických javov MsP každoročne realizuje prednášky a aktivity s protidrogovou tematikou ako napr. „ STOP DROGÁM“, ako aj iné prednáškové aktivity pre základné i stredné školy zamerané na dopravnú výchovu a pod.

Tab. 71 Počet prednášok a žiakov na prednáškach „Povedz drogám nie“

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet prednášok	16	25	34	18	11
Počet žiakov	491	472	806	228	273

Zdroj: MsP, Kežmarok

MSP realizuje aj preventívno-bezpečnostné akcie na podávanie alkoholu maloletým a mladistvým osobám, tiež so zameraním na záškoláctvo v súčinnosti s OO PZ Kežmarok a ÚPSVaR Kežmarok.

Tab. 72 Kontroly podávania alkoholu maloletým a mladistvým v Kežmarku

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet kontrol	14	15	16	13	8
Maloleté a mladistvé zistené osoby pod vplyvom	28	22	24	13	12

Zdroj: MsP, Kežmarok

Od 1. januára tohto roku (2013) je účinné Všeobecne záväzné nariadenie obce č. 6/2012, ktorým sa obmedzuje alebo zakazuje predaj, podávanie a používanie alkoholických nápojov v predajniach potravín alebo na iných verejne prístupných miestach na území mesta. Zákaz predaja platí v piatky a soboty od 22:00 do 6:00 nasledujúceho dňa v predajniach potravín na vybraných uliciach (Dr. Alexandra, Hlavné námestie, Hradné námestie, Hviezdoslavova, Jakuba Kraya, Kostolné námestie, Nová, Priekopa, Starý trh a Trhovište). Obmedzuje sa aj používanie a podávanie alkoholických nápojov počas celého roka v čase od 6:00 do 5:00 nasledujúceho dňa, okrem kalendárnych dní 1.1. a 31.12. na vybraných verejne prístupných miestach.

V rámci iných činností MsP zabezpečuje poriadkovú službu na mestských trhoch, trhu remesiel ELRO, športových a kultúrnych podujatiach, zabezpečuje kontrolu mestských lesov v TANAPE a v čase rannej špičky riadi dopravu na prechodoch pre chodcov v blízkosti škôl.

13.3 Požiarna ochrana a prevencia

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru (ďalej OR HaZZ) v Kežmarku realizuje ročne cca 460 výjazdov v okrese, z toho v meste Kežmarok 120 – 130 výjazdov k rôznym situáciám, z toho je cca 2/3 technických výjazdov (dopravné nehody, mimoriadne udalosti) a cca 1/3 sú požiare, najmä bytové požiare (od tepelných spotrebičov a krbov) a v jarnom období v okrajových častiach mesta najmä vypaľovanie trávy.

Dlhodobým problémom, nie len na území mesta Kežmarok, ale v celom okrese, je dostupnosť požiarnej vody a funkčnosť hydrantov v prípade potreby likvidácie požiarov, ktorý vyplýva zo zložitého systému spravovania nadzemných hydrantov (majetok mesta) a samotnej vody (správca príslušná vodárenská spoločnosť).

OR HaZZ v Kežmarku je ako inštitúcia dobre vybavený personálne i technicky. Potrebné je ešte doplnenie vysokozdvížnou požiarnou plošinou umožňujúcou vykonávanie vonkajších zásahov na výškových obytných budovách hlavne na sídliskách.

HaZZ supluje na území mesta činnosť mestského dobrovoľného hasičského zboru v Kežmarku, preto je potrebné zefektívniť spoluprácu najmä pri mimoriadnych udalostiach ako je vypaľovanie trávnatých a lesných porastov v katastri mesta a odčerpávanie vody zo zatopených priestorov pri povodniach.

Tab. 73 Štatistika výjazdovosti OR HaZZ v Kežmarku za posledné štyri roky

Rok	Požiare			Technické zásahy		Plané poplachy	Výjazdy celkom		
	Okres KK	v k.u. mesta		Okres KK	v k.u. mesta Kežmarok		Okres KK	v k.u. mesta	
		počet	Škody v €					počet	%
2009	130	41	120.715	334	131	14	478	172	35,98
2010	156	46	19.810	328	127	17	501	173	34,53
2011	192	57	15.335	291	122	7	490	179	36,53
2012	161	30	6.045	290	114	9	460	144	31,30

Zdroj: OR HaZZ, Kežmarok

13.4 Mimoriadne udalosti v meste a ich dopady na obyvateľstvo

Mimoriadnou udalosťou (ďalej len MU) sa v zmysle Zákona o civilnej ochrane obyvateľstva č.42/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov rozumie:

- Živelná pohroma – predstavuje nepriaznivé pôsobenie prírodných síl,
- Havária – predstavuje odchýlku od prevádzkového stavu v dôsledku čoho dochádza k úniku nebezpečných látok a pôsobeniu iných ničivých faktorov,
- Katastrofa - dochádza pri nej k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej komunikácii v dôsledku živeľnej pohromy a havárie,
- Ohrozenie verejného zdravia – epidémia, pandémie a podobne,
- Teroristický útok – cielený útok na život, zdravie majetky občanov,
- Dopady na obyvateľstvo a rozvoj mesta.

13.4.1 Zdroje mimoriadnych udalostí (MU)

Najčastejšie sa opakujúce živelné pohromy a MU na území mesta sú v prevažnej miere **povodne** a v menšej miere a rozsahu **aj požiare**. Miesta možného vzniku čiastočného zaplavovania a povodní s ohrozením obyvateľstva, zvierat a majetku sa vyskytujú v lokalitách a častiach mesta: Ľubická cesta, ulíc – Jakuba Kraya, Trhovište, Strelnica a Hradská cesta, Nižná brána a dolná časť toku Ľubický potok pred jeho záústením do rieky Poprad, ďalej oblasť Biela voda. Na rieke Poprad sa jedná o časť záhradkárskej osady Pri hájovni, ako aj v priestoroch záhradkárskej osady pri Turbíne, kde došlo v roku 2011 a 2012 k úpravám koryta správcom toku Slovenským vodohospodárskym podnikom, š.p. OZ Košice – správa Povodie Dunajca a Popradu v miestach, kde dochádzalo k vyliatiu rieky a k značnému poškodeniu brehov počas povodne v júni roku 2010. Rieka Poprad pri zvýšenej hladine pri dlhotrvajúcom daždi a prívalových dažďoch zaplavuje pivničné priestory domov a studne na uliciach Nábrežná a Sihoť.

Povodeň v júli 2001 (20.07 – 25.07.2001) spôsobila škody spolu vo výške 1 382 000 Sk (spolu mesto, občania, podniky). V roku 2009 v dňoch 29.6.-1.7. 2009 došlo v lokalite Kamenná baňa k prívalovým dažďom s následným zaplavením ulice a okolitých domov, pričom náklady na odstraňovanie škôd boli vo výške 9 tis. €. Povodne 4.6.2010 až 14.7.2010 spôsobili

celkové škody vo výške 3 529 tis. €, z toho škody mesta predstavovali 1 343 tis. €. Najväčšie škody boli na budovách v celkovej hodnote 2 656 tis. €. Na území mesta Kežmarok počas povodní od 20.7. 2011 do 9.9.2011 boli spôsobené škody na budovách vo výške 19 tis. €. V roku 2011 (24.8. – 9.9.2011) došlo k povodni z dôvodu pretrhnutia hrádze rybníka na Stráňanskom potoku so škodami vo výške 234 tis. €.

Tab. 74 Škody z povodne 24.8. 2011 - 9.9.2011

Subjekt	Škody v tis. €		Spolu
	Hnuteľný majetok	Stavby/budovy	
Právnické osoby a fyzické	86	25	111
Mesto	3	120	123
Spolu	89	145	234

Zdroj: MsÚ Kežmarok

Obyvateľstvo mesta môže byť ohrozené aj **zdrojmi nebezpečných látok (NL)**, ktoré sú uskladňované a používané ako chladiace médium pri potravinárskych prevádzkach, ako aj pri prevádzkovaní ľadovej plochy. Jedná sa o objekty:

- Podtatranská hydina, a.s. – skladuje cca 6 t amoniaku (NH₃) v chladiarenskom zariadení. Objekt je situovaný v západnej časti mesta. V predpokladanom priestore pôsobenia nepriaznivých účinkov NL je voľné nezastavané priestranstvo.
- Tatranská Mliekareň, a.s. Kežmarok - objekt skladuje 1,5 t amoniaku v chladiarenskom zariadení. Objekt sa nachádza v severnej časti mesta, ktorá je obývaná čiastočne len zo západnej strany.

V uvedených objektoch je nebezpečenstvo ohrozenia NL minimálne a to ako v smrtiacej zóne, tak aj v zraňujúcich zónach. Ohrozenými sú prevažne zamestnanci, ktorí sú priamo zaradení pri obsluhu uvedených chladiarenských zariadení, alebo pracujú v tesnej blízkosti. Ostatné obyvateľstvo mesta v okolí spomínaných subjektov je ohrozené len minimálne.

- Objekt Zimný štadión Kežmarok skladoval 0,2 t amoniaku v chladiarenskom zariadení, ktoré bolo po rekonštrukcii. V priestore pravdepodobného pôsobenia NL s možným zraňujúcim účinkom sa nenachádzajú bytové jednotky. Voľným priestranstvom je len v juhozápadnom smere otvorené priestranstvo smerom na futbalový štadión mesta. Momentálne je mimo prevádzku.

Iným možným zdrojom vzniku mimoriadnej udalosti - havárie sú sklady a čerpacie stanice PHM, ako aj veľkokapacitné senníky a obilné silá.

V meste je sklad pohonných hmôt a mazív v priestoroch OKTAN, a.s. Kežmarok, ktorý je situovaný v západnej časti mesta v bezprostrednej blízkosti autobusovej stanice SAD a Združenej strednej umeleckej školy. V objekte sú uskladnené PHM v rozsahu: nadzemné

nádrže 6 ks po 250 m³, 2 ks po 500 m³, 9 ks po 100 m³; 3 podzemné nádrže po 30 m³ a jedna 60 m³. Čerpace stanice v Kežmarku skladujú 2 nádrže benzínu a nafty po 20m³.

Veľkokapacitné senníky 7 000 m³ využíva roľnícke družstvo podielnikov v Kežmarku.

V meste sa nachádzajú 2 vodojemy: vodojem Suchá hora s objemom 6000 m³ a Stráňanský vodojem s objemom 1200 m³.

Pri živočíšnej výrobe aj pri drobnochove môžu vzniknúť na území mesta a v jeho lokalitách nasledovné ochorenia: mor ošípaných, slintačka a krívačka, ktoré sa už v Kežmarku v minulosti vyskytli. Prevenciou sú očkovanie a pravidelné kontroly.

13.4.2 Georiziká a radónové riziko

Na základe analýzy z poskytnutých materiálov Obvodného úradu v Kežmarku, odboru civilnej ochrany a krízového riadenia sa mesto Kežmarok nenachádza v oblasti zvýšenej seizmickej aktivity, zosuvov pôdy a neboli tu zistené zvýšené radónové hodnoty, ktoré by pre obyvateľstvo predstavovali riziko.

Na zisťovanie úrovne radiácie nad prípustnú normu je na budove MsP nainštalovaná sonda merača početností DC-4C-71, prostredníctvom ktorej je pravidelne vykonávané **meranie úrovne radiácie** v meste.

13.5 **Prevencia rizík a riešenie mimoriadnych situácií v meste**

Mesto má v zmysle zákona o civilnej ochrane č.42/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky MVSR č. 533/2006 Z.z. vypracovaný **Plán ochrany obyvateľov mesta Kežmarok**, v ktorom je riešené monitorovanie územia, varovanie a vyzvedenie osôb, evakuácia a ukrytie osôb, regulácia pohybu osôb a dopravy, predlekárska pomoc a neodkladná starostlivosť, individuálna ochrana a hygienická očista osôb, dekontaminácia terénu, budov a materiálu, likvidácia úniku nebezpečných látok a zamedzovanie ich šírenia, regulácia spotreby potravín, veterinárne opatrenia a zabezpečenie záchranných prác.

Pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti (živej pohromy) typu povodeň v zmysle zákona č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami má mesto spracovaný **Povodňový plán záchranných prác mesta Kežmarok** v súlade s Vyhláškou MŽP SR č.261/2010 Z.z.

Na včasné podanie informácie o mimoriadnej udalosti Mesto v súčasnosti využíva ozvučené automobily mestskej polície. Prostredníctvom miestnych novín (Noviny Kežmarok) sú obyvatelia informovaní o spôsoboch varovania, ako aj o možných zdrojoch ohrozenia v meste. Na internetovej stránke mesta sú informácie o problematike civilnej ochrany obyvateľstva mesta Kežmarok.

Ďalšími dočasnými alternatívami pre mesto sú zavedenie bezdrôtového rozhlasu, ktorý by mohlo mesto využívať aj na podávanie iných informácií a komunikáciu s verejnosťou. V súvislosti so zmenami v oblasti legislatívy v problematike civilnej ochrany nevyriešeným

ostáva v meste varovný systém na včasné varovanie obyvateľstva v prípade výskytu mimoriadnej udalosti na území mesta s využitím zvuku sirén do všetkých častí mesta.

Na území mesta funkčnou zložkou, ktorá môže kvalifikovane a kompetentne zasahovať v miestach vzniku MU je jednotka OR HaZZ, zdravotný záchranný systém, jednotky PZ SR v rámci Integrovaného záchranného systému, ktorí pri vzniku MU zasahujú ako zložky prvé až následne potom MHZ, MsP aj záchranné jednotky CO, ako pomocné zabezpečovacie jednotky. Spojenie a komunikácia sa zabezpečuje v zmysle platných zákonných noriem a kompetencií orgánov štátnej správy a samosprávy.

13.6 SWOT analýza - Bezpečné mesto Kežmarok

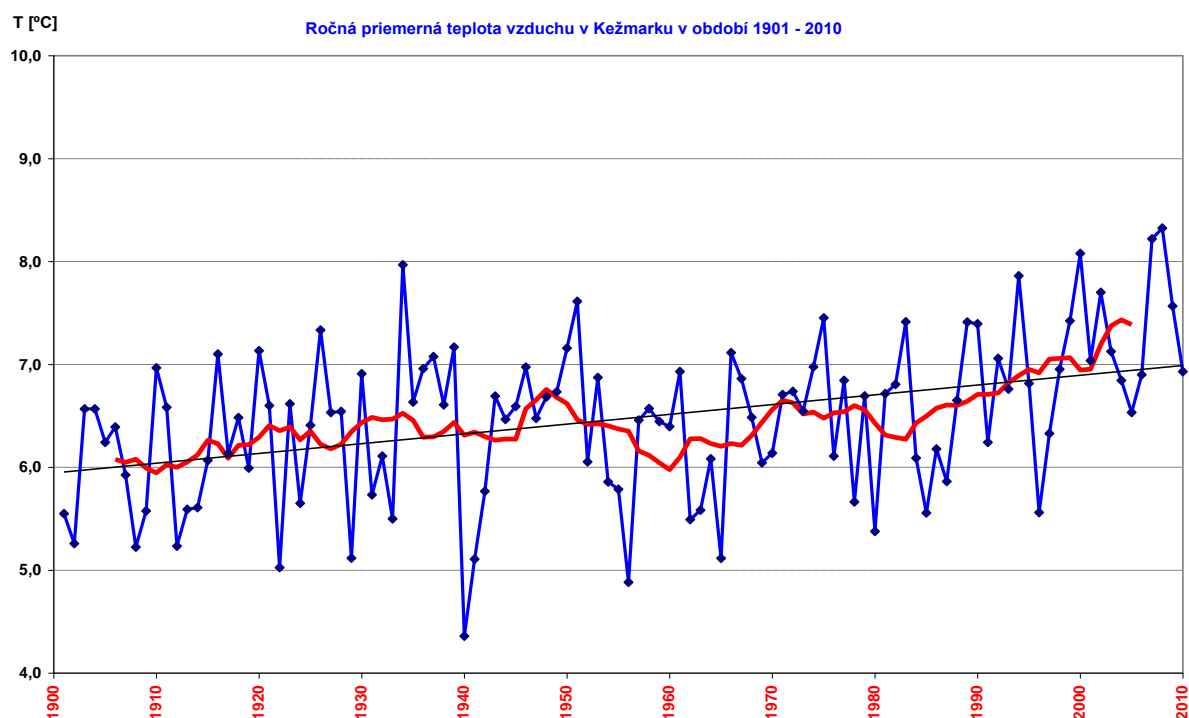
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Kežmarok je jedno z najbezpečnejších miest v SR Vysoká objasnenosť trestných činov a priestupkov Funkčný pult centralizovanej ochrany Osvetová a preventívna činnosť PZ, MsP (prednášky, besedy s deťmi, s mládežou a dôchodcami) Klesá početnosť mimoriadnych udalostí (požiare, výjazdy k nim, škody) Personálne a technicky dobre vybavený OR HaZZ 	<ul style="list-style-type: none"> Pokles počtu prednášok a účastníkov (obe skupiny deti i dôchodcovia) Nedobudovaný kamerový systém Pokles počtu kontrol alkoholu u mladistvých takmer o polovicu oproti roku 2008 Málo hliadok (vysoký počet krádeží, vlámaní), nedostatok personálu MsP Zastarané automobily v MsP Nízka dostupnosť požiarnej vody a funkčnosť hydrantov v prípade potreby likvidácie požiarov Chýba vysokozdvížná požiarňa plošina Chýba varovný a dorozumievací systém Málo efektívna koordinácia zložiek pri riešení mimoriadnych udalostí
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> Klesá kriminalita, klesá počet trestných činov Klesá dopravná nehodovosť Zvýšenie/zabezpečenie bezpečia návštevníkov/turistov mesta 	<ul style="list-style-type: none"> Vyššia miera kriminality v centre mesta, na sídlisku Juh 1 a Juh 3 – krádeže v hypermarketoch Vysoké % majetkovej trestnej činnosti (vyššia ako v SR) Opakujúce sa príčiny dopravnej nehodovosti (porušovanie povinnosti vodiča, rýchlosť jazdy a nesprávne predchádzanie) Povodne Potenciálne ohrozenia nebezpečnými látkami

14 ZMENA KLÍMY A ADAPTÁCIA NA JEJ DOPADY

Zmena klímy a jej dôsledky v Kežmarku a okolí od konca 19. storočia do súčasnosti

Zmena klímy a jej dopady sa nevyhli ani územiu mesta Kežmarok a jeho okoliu. Od roku 1901 do roku 2010 vzrástli priemerné ročné teploty vzduchu o vyše 1°C (obr. 7).

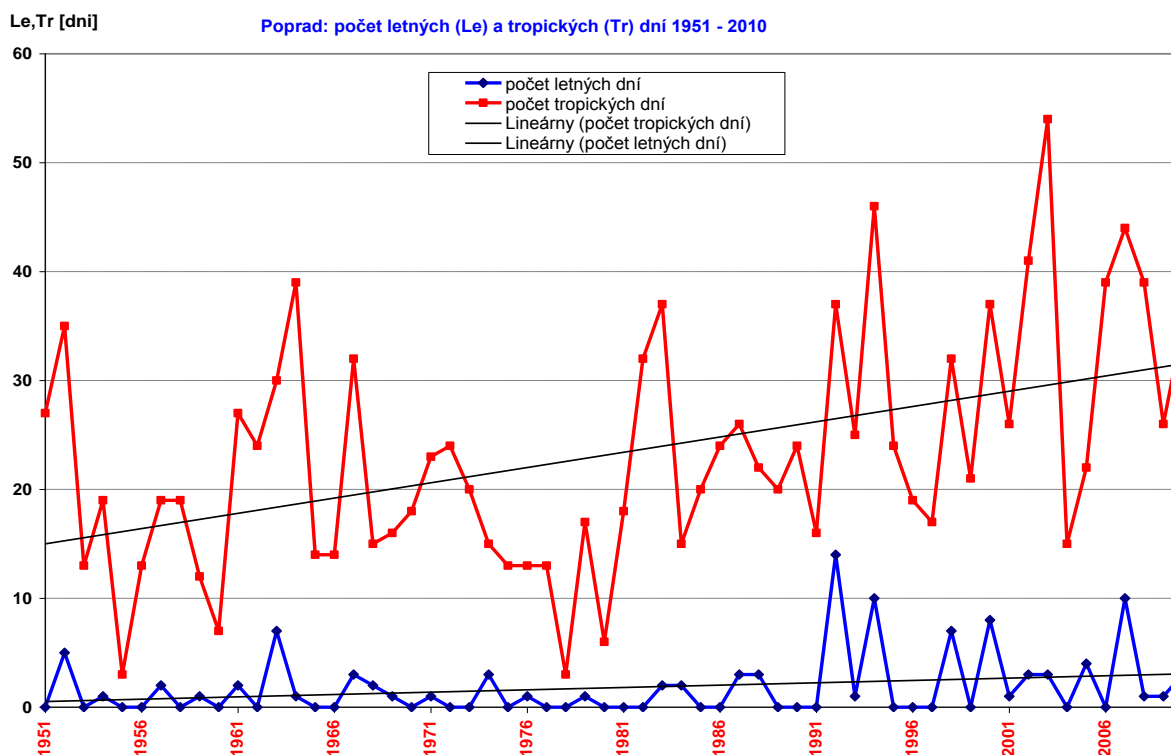
Obr. 7 Ročná priemerná teplota vzduchu v Kežmarku v období 1901 – 2010

Zdroj: RNDr. Šťastný Pavel CSc., Prof. RNDr. Lapin Milan CSc.: Súčasný a očakávané dôsledky zmeny klímy na mesto Kežmarok a okolie. Bratislava, 2013.

Päť najteplejších rokov sa vyskytlo po roku 1990. Najchladnejšie letá v celej 110-ročnej perióde sa vyskytovali v období 1908 – 1926. Ďalšie, avšak už menej výrazné obdobie chladných liet bolo 1976 - 1986. Naopak, **teplé letá** sa sporadicky vyskytovali v premenlivom období 1939 až 1967, ich výskyt narástol neskôr, **najmä po roku 1992.** **Po roku 1990 sa nevyskytla ani jedna veľmi studená zima, naopak, zima 2006/07 bola najteplejšia** od roku 1901 a v posledných dvadsiatich rokoch sa znížil výskyt chladných jarí. Zatiaľ čo v období 1951 – 1990 **počet letných dní** (maximálna denná teplota $\geq 25^{\circ}\text{C}$) zriedka prekročil hranicu 30 dní za rok, **po roku 1990 sa počet 30 a viac stal normálnym javom, v roku 2003 prekročil 60 dní.** **Tropické dni** (maximálna denná teplota $\geq 30^{\circ}\text{C}$) s výskytom viac ako 5 dní boli do roku 1990 zriedkavosťou. **Po roku 1990 sa ich počet zvýšil a temer každý druhý rok dosiahol najmenej 5 dní, v rokoch 1992 a 2007 dokonca 10 dní a viac** (obr. 8).

Obr. 8 Počet letných (Le) a tropických (Tr) dní Poprade v období 1951 – 2010

Zdroj: RNDr. Šťastný Pavel CSc., Prof. RNDr. Lapin Milan CSc.: Súčasná a očakávané dôsledky zmeny klímy na mesto Kežmarok a okolie. Bratislava, 2013.

Z prechodných ročných období jar zhruba sleduje priebeh teplôt teplého polroka s rastúcim trendom, no s menšími dlhodobým výkyvmi. **V posledných dvadsiatich rokoch bol zriedkavejší výskyt chladných jarí.** Priebeh jesenných teplôt nevykazuje v poslednom období taký nárast ako v ostatných ročných obdobiach, no zvýšila sa medziročná premenlivosť.

Počet mrazových dní (minimálna denná teplota pod 0°C) **sa v období po roku 1990 o niečo znížil**, častejší bol ich počet pod hranicou 140 dní za rok, čo sa dovedy stávalo pomerne zriedka. **Počet ľadových dní** (maximálna denná teplota 0°C a menej) bol v období 1951 – 2010 vyšší na začiatku, do roku 1970, **neskôr sa znížil a ich počet sa ustálil na 20 - 60 dní ročne.**

Od roku 1900 je trend ročného úhrnu zrážok vyrovnaný. **V poslednom období počas chladného polroku, v zime a na jeseň zrážky v priemere klesajú, v teplom polroku, na jar a v lete narastajú.** Začiatkom obdobia, do roku 1930 sa často vyskytovali nízke ročné úhrny zrážok pod 500 mm. V období 1930 až 1950 sa najmä nízke ročné úhrny stali zriedkavejšími a vyskytol sa mimoriadne nadnormálny rok 1937 s úhrnom nad 1000 mm neskôr až do roku 1990 sa opäť častejšie vyskytovali nízke ročné úhrny. **Po roku 1990 nastal rastúci trend ročných úhrnov zrážok**, ktorý vyvrcholil úhrnom 924 mm v roku 2010 a zvýšila sa medziročná premenlivosť zrážok.

Doposiaľ oblasť Kežmarku, vzhľadom na to, že sa nachádza v mierne vlhkej oblasti, nebola atakovaná sériami rokov dlhšie trvajúceho a závažne intenzívneho sucha.

Ako je vidieť z predchádzajúcich údajov, oblasť Kežmarku je, podobne ako ostatné územie Slovenska, pod vplyvom postupného otepľovania, ktoré nie je rovnomerné, ale podlieha

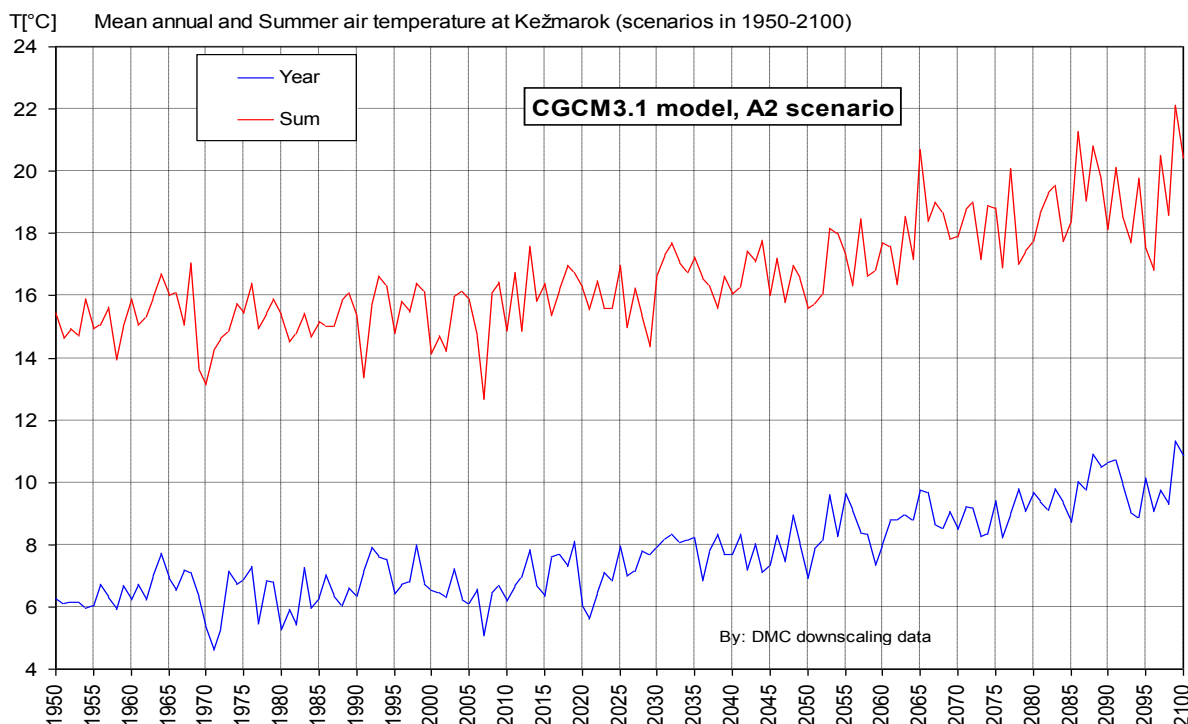
veľkej premenlivosti, ktorá je typická pre naše zemepisné šírky. Otepľovanie je miernejšie v jesennom období, v ostatných ročných obdobiach je trend otepľovania porovnateľný.

14.1 Očakávané zmeny klímy v Kežmarku a okolí v budúcich desaťročiach

V závislosti o množstva vypúšťaných skleníkových plynov a ďalších aktivít človeka sa vypracovávajú viaceré klimatologické scenáre zmeny klímy pre budúce dekády. **V meste Kežmarok a okolie sa zvýši priemerná ročná teplota vzduchu o 1,5°C** (optimistický scenár počítajúci s rýchlym a výrazným znižovaním emisií skleníkových plynov) **až o 4 °C** (pesimistický scenár) do konca 21. storočia. Rýchlejšie budú rásť denné minimá ako denné maximá teploty vzduchu. Zvýšenie teplôt vzduchu povedie okrem iného k skoršiemu nástupu vegetačného obdobia a jeho neskoršiemu koncu. Teplejšie vegetačné obdobie môže umožniť pestovanie teplomilnejších plodín, ale aj migráciu nových rastlinných a živočíšnych druhov do tohto regiónu.

Výskyt letných a tropických dní sa zvýši na 10 - 20 ročne, čo bude znamenať určité zníženie teplotného komfortu obyvateľstva, najmä starších ľudí. Zároveň sa zníži počet mrazových a ľadových dní, avšak riziko ich výskytu v obdobiach citlivých pre vegetáciu sa príliš nezniží, pretože sa posunie začiatok vegetácie do skoršieho obdobia roka.

Obr. 9 Priemerná ročná a letná teplota vzduchu v Kežmarku podľa výstupov kanadského modelu CGCM3.1 a emisného scenára A2 pre obdobie 1951 - 2100

Zdroj: RNDr. Šťastný Pavel CSc., Prof. RNDr. Lapin Milan CSc.: Súčasný a očakávané dôsledky zmeny klímy na mesto Kežmarok a okolie. Bratislava, 2013

Ročné úhrny zrážok aj podľa pesimistického scenára **predpokladajú pomalý nárast** do konca storočia a zachovanie ich veľkej premenlivosti. **Nárast zrážok bude vyšší v zime, čiastočne na jar a jeseň, najmenej v lete.** Predpokladá sa občasný nárast zimného a posun jarného odtoku do skoršieho termínu ako aj zníženie letného a skorého jesenného odtoku. **V zime to znamená zvýšenú hrozbu zimných povodní z tekutých zrážok** a topenia snehu pri občasných otepleniach. Zároveň klimatologické scenáre predpokladajú **zvýšenie extrémnosti zrážkových udalostí, najmä v letnom období sa budú zrážky vyskytovať viac v podobe lejakov.** Medzi zrážkovými udalosťami očakávajú klimatológovia **nárast dlhších období sucha.**

Zrážky v zimnom období sa budú častejšie vyskytovať aj v tekutom, alebo zmiešanom skupenstve postupne až do výšky 1000 m. Okrem dôsledkov na hydrologický režim vodných tokov to znamená **nižšiu zabezpečenosť snehovej pokrývky do nadmorskej výšky okolo 900-1000 m.**

14.2 Reagovanie na zmenu klímy a jej dopady v meste Kežmarok

Mesto Kežmarok by malo reagovať na predmetnú výzvy v súlade s najnovšími odbornými poznatkami oboma štandardnými spôsobmi:

- mitigáciou, teda znižovaním svojho príspevku k zmene klímy, predovšetkým prostredníctvom znižovania emisií skleníkových plynov v oblasti energetiky a dopravy;
- adaptáciou, teda prispôbovaním, prechádzaním a zmierňovaním negatívnych dopadov zmeny klímy a využívaním niektorých jej pozitívnych prejavov.

V oblasti mitigácie môže Mesto Kežmarok pristúpiť k „Dohovor primátorov a starostov“ s cieľom splniť a prekročiť cieľ zníženia emisií CO₂ o 20 % do roku 2020 a následne vypracovať, schváliť a implementovať za týmto účelom akčný plán udržateľného energetického rozvoja.

V súlade s odporučeniami Európskej komisie je potrebné pre koncepčné reagovanie na zmenu klímy v rámci adaptácie vypracovať, schváliť a implementovať stratégiu adaptácie mesta na zmenu klímy ako súčasť PHSR 2014 – 2020. Adaptačná stratégia musí obsahovať klimatologický popis dopadov zmeny klímy, hodnotenie zraniteľnosti a stanovenie strategického smerovania. Aktivity a opatrenia stratégie musia zahŕňať všetky tri typy adaptačných opatrení:

- tzv. mäkké opatrenia, zahŕňajúce plánovanie, aktivity ovplyvňujúce správanie obyvateľov, či riadenie rozvojových aktivít;
- sivé, zaoberajúce sa technologickými riešeniami;
- zelené opatrenia sú také, ktoré využívajúce prírodné prvky pre adaptáciu sa ľudskej spoločnosti na zmenu klímy.

Pri navrhovaní adaptačných riešení je potrebné zohľadňovať odporúčania Európskej komisie, napríklad prioritné zameranie na riešenia výhodné pre všetkých, finančne nenákladné a bez negatívnych dôsledkov. Medzi také riešenia patrí udržateľné hospodárenie s vodou, systémy včasného varovania. Nákladovo efektívne a viacstranne prínosné sú prístupy založené na ekosystémoch.

ZOZNAM GRAFOV

Graf. 1 Vývoj počtu obyvateľov za posledných 5 rokov	11
Graf. 2 Vývoj počtu obyvateľov mesta v predproduktívnom veku	13
Graf. 3 Vývoj počtu obyvateľov mesta v produktívnom veku	14
Graf. 4 Vývoj počtu obyvateľov mesta v poproduktívnom veku	14
Graf. 5 Obyvateľstvo mesta podľa vierovyznania	20
Graf. 6 Evidovaná miera nezamestnanosti v období 2008 -2012.....	21
Graf. 7 Vývoj nezamestnanosti v Kežmarku v rokoch 2008-2012	22
Graf. 8 Vývoj počtu zamestnancov MsÚ Kežmarok rok 2008 - 2013	28
Graf. 9 Počet narodených a zapísaných detí v matrike mesta Kežmarok za roky 2004/2005 – 2012/2013	52
Graf. 10 Vývoj celkovej členskej základne organizovaných športových klubov	67
Graf. 11 Vývoj počtu trénerov športových klubov	67
Graf. 12 Počet ukončených hospitalizácií v nemocnici za roky 2008 - 2012	107
Graf. 13 Výsledok hospodárenia nemocnice za roky 2005 - 2012	108
Graf. 14 Výnosy nemocnice od zdravotných poisťovní za roky 2005-2012	109

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obr. 1 Veková pyramída obyvateľov mesta, údaje k 26.5.2011.....	16
Obr. 2 Vzdelanostná štruktúra v meste za rok 2011	19
Obr. 3 Tok: Poprad, stanica: Kežmarok, riečny kilometer: 101,30	72
Obr. 4 Tok: Ľubický potok, stanica: Kežmarok, riečny kilometer: 1,71	73
Obr. 5 Hrubá miera úmrtnosti na zhubné nádory za rok 2007 - muži	104
Obr. 6 Hrubá miera úmrtnosti na zhubné nádory za rok 2007 - ženy.....	104
Obr. 7 Ročná priemerná teplota vzduchu v Kežmarku v období 1901 – 2010.....	120
Obr. 8 Počet letných (Le) a tropických (Tr) dní Poprade v období 1951 – 2010	121
Obr. 9 Priemerná ročná a letná teplota vzduchu v Kežmarku podľa výstupov kanadského modelu CGCM3.1 a emisného scenára A2 pre obdobie 1951 - 2100.....	122

ZOZNAM TABULIEK

Tab. 1 Vývoj počtu obyvateľov mesta	11
Tab. 2 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov mesta Kežmarok.....	12
Tab. 3 Prirodzený prírastok	12
Tab. 4 Saldo sťahovania obyvateľstva (absolútny počet).....	12
Tab. 5 Veková štruktúra obyvateľov mesta Kežmarok.....	13
Tab. 6 Index starnutia.....	14
Tab. 7 Priemerný vek obyvateľov.....	15
Tab. 8 Hrubá miera sobášnosti a rozvodovosti	16
Tab. 9 Počet sobášov a rozvodov	16
Tab. 10 Vývoj natality a mortality obyvateľov mesta Kežmarok za roky 2008-2012	17
Tab. 11 Národnostné zloženie obyvateľstva mesta Kežmarok	17
Tab. 12 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	18
Tab. 13 Porovnanie vzdelanostnej štruktúry v meste Kežmarok, okrese Kežmarok, PSK a SR za rok 2011.....	19

Tab. 14 Vývoj nezamestnanosti.....	21
Tab. 15 Štruktúra UoZ podľa pohlavia.....	22
Tab. 16 Štruktúra UoZ podľa dĺžky evidencie UoZ v meste Kežmarok.....	22
Tab. 17 Štruktúra UoZ podľa veku UoZ v meste Kežmarok.....	23
Tab. 18 Štruktúra UoZ podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania UoZ v meste Kežmarok	23
Tab. 19 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	24
Tab. 20 Zamestnanosť za SR a PSK	24
Tab. 21 Priemerná mesačná nominálna mzda zamestnanca v EUR v jednotlivých odvetviach - SR.....	25
Tab. 22 Počet podnikateľských subjektov v okrese Kežmarok.....	26
Tab. 23 Počet zamestnancov MsÚ Kežmarok rok 2008 - 2013	28
Tab. 24 Počet prenocovaní v Kežmarku	33
Tab. 25 Vývoj ukazovateľov ubytovacích zariadení.....	33
Tab. 26 Zoznam ubytovacích zariadení a ich kapacita	33
Tab. 27 Zoznam/počet stravovacích zariadení a ich kapacita	34
Tab. 28 Zoznam/počet kaviarní a ich kapacita	35
Tab. 31 Cieľové skupiny.....	38
Tab. 30 Výška miestnej dane z ubytovania	40
Tab. 31 Prehľad projektov mesta Kežmarok na podporu rozvoja CR.....	41
Tab. 32 Prehľad štatistických ukazovateľov materských škôl zriadených mestom Kežmarok.....	51
Tab. 33 Počet detí narodených a zapísaných v matrike mesta Kežmarok	51
Tab. 34 Prehľad štatistických ukazovateľov materských škôl zriadených súkromnými osobami	52
Tab. 35 Prehľad štatistických ukazovateľov základných škôl zriadených mestom Kežmarok.....	54
Tab. 36 Počty detí vyšetrených CPPPaP v súvislosti so školskou spôsobilosťou:	55
Tab. 37 Základná štatistika školy	55
Tab. 38 Základná štatistika školy	55
Tab. 39 Základná štatistika školy	56
Tab. 40 Základná štatistika špeciálnej ZŠ	56
Tab. 41 Počty detí v CVČ Kežmarok 2008 - 2013.....	58
Tab. 42 Zoznam stredných škôl nachádzajúcich sa v meste.....	58
Tab. 43 Vývoj v počte žiakov na stredných školách v meste Kežmarok.....	59
Tab. 44 Počet absolventov škôl	59
Tab. 45 Počet prijatých študentov.....	60
Tab. 46 Uplatniteľnosť absolventov – počty absolventov:.....	61
Tab. 47 Uplatniteľnosť absolventov	62
Tab. 48 Množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu	80
Tab. 49 Komunálny odpad v meste Kežmarok (v tonách).....	80
Tab. 50 Separovaný zber (v tonách)	81
Tab. 51 Ostatný Vyseparovaný odpad (v tonách)	81
Tab. 52 Spôsob nakladania s odpadom (objem)	81
Tab. 53 Základné dopravné charakteristiky mesta.....	85
Tab. 54 Súčasný stav v režime plateného parkovania v meste Kežmarok	86
Tab. 55 Vývoj počtu opatrovateliek a opatrovaných osôb za posledných 5 rokov	95
Tab. 56 počet klientov Zariadenia pre seniorov v Kežmarku, roky 2012 a 2013.....	95
Tab. 57 Počet detí v sociálnoprávnej kuratele v okrese Kežmarok.....	97
Tab. 58 Sociálna situácia obyvateľov v meste Kežmarok 2009, 2010, 2011	97
Tab. 59 Počet poberateľov DvHN a PkD	97
Tab. 60 Neúplné rodiny z poberateľov dávky v núdzi a príspevkov k dávke v okrese Kežmarok	98
Tab. 62 Úroveň bývania v roku 2011 v meste a okrese.....	101
Tab. 62 Dokončené byty za rok 2012 v Prešovskom kraji a v okrese Kežmarok	101
Tab. 63 Hlásené ochorenia na zhubné nádory - incidencia na 100 000 obyvateľov	103
Tab. 64 Index potratovosti	105
Tab. 65 Počet zomretých v SR, Prešovskom kraji a Okrese Kežmarok	105

Tab. 66 Personálne zabezpečenie zdravotnej starostlivosti	106
Tab. 67 Vývoj počtu pracovníkov nemocnice za roky 2008- 2012	107
Tab. 68 Prehľad vybraných ukazovateľov trestnej činnosti v meste.....	112
Tab. 69 Dopravná nehodovosť v meste.....	113
Tab. 70 Vybrané ukazovatele činnosti Mestskej polície v Kežmarku	114
Tab. 71 Počet prednášok a žiakov na prednáškach „Povedz drogám nie“	114
Tab. 72 Kontroly podávania alkoholu maloletým a mladistvým v Kežmarku	115
Tab. 73 Štatistika výjazdovosti OR HaZZ v Kežmarku za posledné štyri roky	116
Tab. 74 Škody z povodne 24.8. 2011 - 9.9.2011.....	117